3 1761 07988438 3

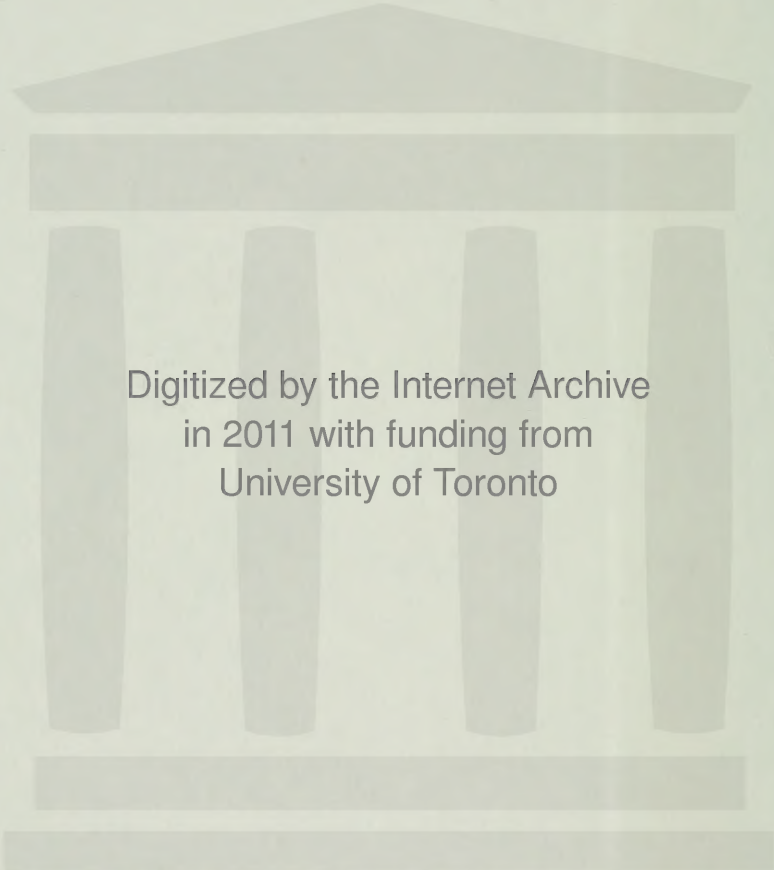
Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/samladeskrifter06leop

SVENSKA FÖRFATTARE

UTGIFNA AF

SVENSKA VITTERHETSSAMFUNDET

II

SAMLADE SKRIFTER

AF

CARL GUSTAF AF LEOPOLD

UTGIFNA AF

KNUT FREDLUND

SJÄTTE HÄFTET

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG
Pris 6 kr.

Af samma orsak har ännu ingen ting synts i Extra Posten af alt det gull jag hämtat ur Eders Exellences grufvor. Eders Exellences odödliga verser ligga hemma hos mig väl inneslutna i mina pulpet-lådor, och jag rasar öfver, at i detta mitt ängsliga tillstånd icke ens hafva dem till genomläsning. Det är jag, erkän det, N. Herre, som aldrig var lycklig, oaktadt alt hvad E. Exellence gjordt för at bidraga dertill. Det är sant at jag tänker annorlunda, när jag får Eders Exellences Portfeuille om händer. Men det är blott ett rus: Taget i Marasquin, eller taget i Eders Exellences verser: det är det samma.

Vågar jag falla Eders Exellence besvärlig med hosföljande bref, i den händelse nemligen at Herr Grefven och Majoren antingen vore i staden, eller ej på Cathrinedahl?

Jag ber om den äran at bli satt för Hennes Nåds Fru RiksRådinnans fötter. Min hustru bönfaller om det samma. Det är ej försummelse om hon under detta året ej gjordt sin upvaktning: det är verkelig blygsamhet.

Med djup vördnad framhärdar jag till döden

Nådige Herre

Eders Exellences

allra ödmjukaste tjenare

Drottningh. d. 18 Junii 1793.

LEOPOLD.

PT
9694
A1
1911
häfte. 6

69.

Till G. A. Reuterholm.

Högvälborne Herr Baron och President

Nådige Herre.

Den omöjlighet hvari jag i går var, at för Eders Exellence uttrycka hela min tacksamhet, gör det till ett behof för mitt hjerta, at genom ännu detta bref få nalkas min Välgörare. Jag har aldrig af någon dödlig emottagit en större välgerning, än den som Hs K: Höghet Hertigen Regenten på Eders Exellences gällande förord behagat bevisa mig; Och denna Midsommarsdag, har varit för mig en sann högtidsdag. Det är ännu intet at kunna lefva med bergning: man måste kunna dö med lugn; och jag kan det nu, tack vare Eders Exellences ädelmod! Detta enda ögonblick har förändrat och förljufvat hela mitt öde. Jag kan af Lyckan ej med skäl begära mer än jag nu åtnjuter: mitt fädernesland och dess högsinta Styresman hafva för mig gjordt alt hvad jag utan orimlighet någonsin kunnat önska. Knapt vågade jag hoppas hvad jag verkeligen erhållit. Jag skall använda mina yttersta krafter at blifva det ej ovärdig, och at rättvisa så

mycken godhet. Det blir på detta enda sätt jag kan bjuda till at ådagalägga den erkänsla hvaraf Eders Exellences ädla förhållande lämnat i mitt hjerta ett intryck som derur genom döden endast skall kunna utplånas.

Om jag här ej kan säga alt, slute Eders Exellence ej deraf, at hvad jag förtiger undflytt min upmerksamhet. Jag inser fullkomligen, icke blott välgerningens vigt; men äfven hela sättets ädelhet. Andra, stundom, bortkasta välgerningar med en föraktande liknöjdhet: Eders Exellence utdelar dem med ett uphöjdt hjertas förbindande godhet. Eders Exellence vet, framför dessa nyssnämde, huru mycket det fördubblar värdet deraf, at finna deltagandet tillika med hjelpen. — Och denna skyndsamhet, öfver all väntan? Denna Regentens egenhändiga påskrift, i så nådiga uttryck! — Eders Exellence har velat at det ej skulle finnas i hela denna händelse något enda drag som icke målade, intill fullkomlighet, ett högt sinnes sätt at göra godt.

Emottag, Nådige Herre, sluteligen, och en gång för alla, min egen och min räddade hustrus vördnadsfullaste tacksägelse. Det står ej i vår magt, at på annat sätt än detta vanliga, uttrycka vår erkänsla. Men tillägg, till all öfrig, ännu en enda godhet. Värdigas, genom någon vink, underrätta mig när och hvarest jag kan få kasta mig till den Välgörande Förstens fötter. Törs jag söka till den ändan ett enskildt företräde? Jag är rädd at synas otacksam för Dess nåd, och rädd at tillvälla mig ett enda af Dess ögonblick. — Jag förenar med denna, ännu en annan vördnadsfull förfrågan: Behöfves, efter denna, Regentens egenhändiga och nådiga påskrift, at derå söka någon slags vidare Expedition? Behöfves det ej, åtminstone för Pensionens skull? — Det återstår mig, efter dessa tacksägelser och dessa nödvändiga förfrågningar, ingen ting annat at tillägga, än mina uprepade försäkringar

om den djupa vördnad hvarmed jag framhärdar till mitt yttersta ögonblick,

S. T.

Nådige Herre,

Eders Exellences

allra ödmjukaste tjenare

Drottningholm
d. 25 Junii 1793.

CARLGUSTAF LEOPOLD.

P. S. Jag torde vid någon framdeles upvagtning, få i ödmjukhet afhämta Eders Exellences yttrande rörande förenämda ämnen.

70.

Till J. A. LINDBLOM.

Drottningholm. d 25. Junii 1793.

BÄSTE Bror. Tack för ditt bref från Upsala m. m. Min hustru och jag dricka nu här Brunnen. I går var för mig en af mina sällaste dagar, åtminstone en af mina sällaste midsommarsdagar. Jag erhöll då genom Hs Exellence Bar. Reuterholm, af Hertigens egen hand författad och ställd i de nådigaste uttryck, min Treåriga tjenstledighet, tillika med en ample försäkran om en pension på lifstid för min stackars hustru *af Ett-hundrade och femtio R^dr* i händelse af mitt frånfälle. At beskrifva Baron Reuterholms ädla förhållande i denna affaire, skulle göra mitt bref för vidlöftigt; ty jag skulle då öfverlämna mig åt nöjet at tala derom så fullkom-

ligen som det väl förtjente. Nu Bäste Broder, nu frågas: huru får man nu en vacker våning eller byggning i Lindköping? Haf nu den godheten, den ynnesten, och upfyll Ditt löfte. För all del lät mig med möjligaste första åtminstone få höra Dina tankar och förslager; ty för mig at komma ner, förrän med alfvar, (hvilket då skulle ske circa i medio af September) låter väl icke göra sig. Nu hinner jag ej skrifva en rad mer. Min vördnad till alla som den tillhör och min vänskapsfulla hälsning till de öfrige. Gud välsigne dig Bäste broder,

önskar Din

altid tacksamme och trogne

LEOPOLD

71.

Till J. G. OXENSTIERNA.

Nådige Herre.

I GUDS namn, tag ej onådigt opp at jag är sjuk. Jag har ej sjelf kunnat komma till staden, och har ej kunnat skicka böckerna med någon. Men nu innan söndagen eller strax derefter hoppas jag at komma antågandes.

Odet öfver Tilas öfverskickar jag i dag till Holmberg, sedan jag genom en rätt säker vän, och med alla försigtighetsmått ändteligen lyckats at få till mig den plundring jag gjordt af Eders Exellences Portfeuille, utan at den derföre blifvit af

någon sedd, eller förtrodd i någons händer, som skulle kunnat gissa till författaren.

Jag har någon förhoppning at, genom detta sköna stycke, försona Allmenheten med Extra Posten, hvilken nu på en lång tid varit fattig som redacteuren och mager som boktryckaren. Ers Exellence vet at det är Rudin som redigerar den; icke jag, fast än det i det fallet kunde vara nästan lika rätt sagt.

Med djupaste vördnad och den varmaste ärkänsla har jag den äran at vara till mitt yttersta ögonblick,

S. T. Nådige Herre

Eders Exellences

allra ödmjukaste tjenare

Drottningholm
d. 27 Junii 1793.

LEOPOLD.

72.

Till J. G. OXENSTIERNA.

Nådige Herre.

EDERS Exellence som blott dricker af Hippocrenen kan i vackra verser säga alt hvad Eders Exellence behagar. För min del som i detta ögonblick dricker af ett vatten som ger sömn och ej qvickhet, inskränker jag mig till at upfylla Eders Exellences befallningar angående böckerne, så långt det är i min förmåga at gjöra det. Men vid detta samma tillfälle tillåte Eders Exellence mig äfven at ursäkta dröjsmålet, ifall skäl dertill verkeligen gifvas. Först har jag neml.. varit högst

illamående och det rätt länge, sedan brunsgäst, hvilket jag ty verr ännu är, och hvarom mitt bref, skrifvit straxt efter brunnen, ofelbart lärer vittna. Ändteligen får jag äfven anföra ett skäl, som gjorde nog för alla. Jag har den strängaste befallning at hafva Hela Bibliotheket fullkomligen rangerat, med sina tre cataloguer, till Hertigens återkomst. Till den ändan arbetas der och dageligen, icke af mig om förmiddagarne, men af en annan, under mitt inseende: och denna befattning gör alla böckernas närvaro högst nödvändig, så väl för numrornas skull, som för de täta omflyttningarna, hvilka dervid oundvikeligen förekomma. Skall jag säga sanningen, hade jag velat skynda mig at fullborda detta gjöromål innan någon deraf, mindre flere utlåntes. Men Ers Exellences önskan är för mig öfver alla andra skäl; och om ej den olyckan vore nu för handen at jag bland mina papper förlagt Eders Exellences promemoria, skulle alla böckerna nu följa. I närvarande ställning kan jag ej skicka andra än jag vill påminna mig at Eders Exellence der antecknadt. Som Mad. Montpensiers Memoirer äro ett vidlöftigt verk af åtta Tomer, skickar jag blott 4 så länge; hvarvid anmerkes at den fierde Tomen fattas, så at den femte i dess ställe följer. Så snart jag finner promemorian är jag färdig at lämna resten. Likväl skulle jag helst önska om Eders Exellence, kunde vara belåten med några i sönder.

Jag har oagtat den slöghet och slapphet vattnet gifver, icke underlåtit at finna i Eders Exellences verser alt hvad deri finnes, på både skönhetens och nådens vägnar. Man var aldrig så god och så elak på en gång, som Ers Exellence, och man kan säga om Ers Exellence med lika sanning som om Pope sades, at han var *den bästa man med den elakaste SångMö.* För min del tillägger jag dock till detta yttrande Voltaires om Boileau, hvaraf blott *tempus* behöfver ombytas.

»Le miel que cette Abeille sçut extraire des fleurs,
Pouvoit de sa piqvure adoucir les doleurs.

Eders Exellence finner mig stark i citationer af andras tankar. Man blir det när man ej mera sjelf tänker. Men om Brunscuren hindrar mig ifrån at tänka med liflighet förminskar den dock på intet sätt den liflighet hvarmed Eders Exellence fortfar at vördas och älskas af,

Nådige Herre,
Eders Exellences
aldraödmjukaste tjenare
LEOPOLD.

Drottningholm.
Datum vet jag ej rätt vist, ty jag är brunsgäst men jag tror at det är d. 19 Julii. 1793.

73.

Till J. NORDWALL.

Stockholm, d. 16 Aug 1793.

BÄSTE Bror och Vän. Det är mig omöjligt at säga dig mer än två ord denna gången. Haf tusen tack för all möda, all vänskap. En nyhet, som jag kan berätta dig är at jag för tre års tid etablerar mig i Linköping, dit jag just nu håller på att flytta, med höga vederbörandes goda och rätt nådiga minne. Stockholm blir dagligen kostsammare, och jag ville söka at bespara något. Alla mina små inkomster får jag behålla. Således ser du at jag redan begynner med

at nalkas dig 22 mil närmare. Händelsen skulle kunna göra at vi verkeligen blifva grannar. Till Skåne kan jag väl näppeligen komma i Sommar, för flere orsaker skull; men jag litar hvad gårdshandeln beträffar fullkomligen på min Svägerskas omdöme och ditt råd. *Lundegården* tycker jag bäst om. Den drar minst penningar, och blott den underhåller sig, är fördelen af en så god matort, och lindrig hyra, jemte andra förmåner redan stor. Man bor ej i någon stad och har de tillgångar som der för räntan af 5 à 6 tusen plåtar. På tvenne delade, blir kostnaden ännu mindre. Altså tycker jag om detta förslag. Men som Min Svägerska kommer at dervid spela första och största rolen, är det också billigt at det blir hon som deciderar. Hon lär oförtöfvat vara hos dig. Bäste Vän din klockarefullmagt skall ej glömmas, men förlåt at jag nu ej hinner skrifva mera. Min hustru ber om sin compliment till Herrskapet begge två. Lägg dertill min vördnad för din Aimabla Fru, och älska beständigt

Din

trogne redlige vän och

tjenare LEOPOLD.

74.

Till J. A. Lindblom.

Stockholm d: 17 Aug 1793.

Bäste Bror och Vän.

Ett temmeligen långt upskof, har nu haft rum i vår brefväxling. Dina resor, och mina fortskyndande angelägenheter i anseende till husrum, m. m. hafva gjordt det nödvändigt, åtminstone rådligast för mig at directe addressera mig till Din Agent Kernell, som tillika är min gamle Vän. Han har haft den godheten at på bästa sätt åtaga sig och bestyra affairerna för mig, varandes alt nu stält på så god fot som det förmodeligen kunnat blifva. Jag har fått de Hornstedska rummen och hoppas blifva rätt nögd dermed, då de förbättringar dervid göras, som i Contractet, genom Kernells omsorg blifvit faststälde. I detta ögonblick stå Packlådorna redan på gården, och frakten är redan betingad med en Skeppare, som kommer at afgå härifrån i början af nästa vecka. — Kernell skrifver at vi böra vara i Linköping helst vid Medlet af September, för at kunna sjelfve bevaka de vid rummen nödvändige reparationer. Detta finner jag äfven bäst; men det gör åter nödigt för oss at finna ännu ett interims-boningsställe, till dess vi kunna draga in i vår koja.

Kernell lärer väl hafva den tillagda godheten, at utse något sådant, tillikamed någon vind eller uthus der våra saker kunna sättas och stå torra, under den tiden.. Jag skrifver honom till, om detta, med mera.

Det är ej här jag skall tacka Dig, Bäste Broder, för all den godhet som du i detta, likasom alla andra mål visat mig. Tillåt mig at göra det till ett ämne för vårt första munteliga Samtal.

At Du, som jag hört af CanzliRåd. v Rosenstein, blifvit af Konungen och Hertigen, med utmerkt nåd emottagen, gläder mig. Ty at blott njuta rättvisa, är redan ett glädjeämne.

Sysselsatt, som jag är i dessa dagar, på hundrade sätt får jag ej vara vidlöftigare i bref. Jag påminner mig ej eller i detta ögonblick något at säga af vigt, utom angående den BokCommission du gifvit mig. Bokbindaren *Nagel* som inbundit mina, för så godt köp, har ej kunnat arbeta hela denna sommaren, emedan han varit sjuk, och har blott en enda medhjelpare, som varit uptagen af redan bestält arbete. Af Bipontinska uplagan af Auctorerna fins dessutom i Köpenhamn icke flera än få Autorer öfrige och på elakt papper, som är högst fult. Min Commissionair skickar mig likväl 3 eller 4 till prof. De ligga ännu i sitt convolut, men som jag vill påminna mig af förteckningen, äro de, Virgilius, Quintilianus, Horatius, och jag tror Manilius. När jag kommer ner kan Du sjelf se och besluta. Ingen tid är ännu förlorad, ty först i December blir det för sent at få dem till Helsingborg, hvarifrån beständiga foror gå till Stockholm på Vinterföre; och jag har i Helsingborg en ganska hederlig och vigilant commissionaire i Handelsmannen Engström till hvilken de skola addresseras. Men alt ankommer på huru snart Bokhandlaren i Köpenhamn får ifrån Tyskland, den nya försändningen af förskrefna böcker. —

Min Hustru och jag bedja samfäldt om vår respects förmälan till Cousine. Pella kysser också Herr Biskoppen på begge kindbenen; om han tillåter det. Hennes sjukliga Man, lofvar sig mycken tillfredsställelse för sina återstående dagar i sin gamla väns umgänge. Tusende Complimenter till Far-Bror Söderberg ifrån oss begge, äfvensom hela den öfriga familien. Jag är med alla de tankesätt Du har rätt till, och som jag ej här uprepar,

Bäste Broder,

Din

ödmjukaste tjenare
och vän
LEOPOLD

75.

Till N. F. GYLDENSTOLPE.

FÖRTECKNING, lämnad till Hans Exellence Herr Grefve *Gyldenstolpe*, hans Majests Konungens Gouverneur, på de böcker, Kongl Bibliotheket på Drottningholm, tillhörige, hvilka jag, vid min resa till Lindköping, d 20 Sept. 1793, till låns medfört, och hvarföre, i händelse af mitt hastigare frånfälle, min hustru ansvarar.

NB. Ingen af dessa böcker, höra till de, i de fyra Bibliotheksrummen, upställda. Jag har valt dem ibland sådana, som för brist på rum måst nedläggas i packkista, och som, på sådant sätt undanlagda, blifvit till förvar insatte i Kongl Husgerådskammaren på Drottningholm. Utom det at Biblio-

thekarien som ansvarar för böckerna, enligt all praxis äger at nyttja dem, har jag haft omsorg at icke medföra en enda af dem som höra till det upstälda Bibliotheket, och som af Konungen eller det Kongl Huset, möjeligen kunde åstundas.

Methode pour etudier l'histoire pr. du Frenois.
Mœurs et coutumes des Anciens peuples pr Sabathier.
Le Christianisme devoilé pr Boulanger.
L'Examen des Apologistes de la religion Chretienne. p. Freret.
Discours sur les miracles pr. Collins.
Sur la liberté de penser, par le même.
Œuvre de Theologie raisonnable.
Merveilles du Ciel et de la terre pr. Swedenborg.
Recherches sur le Christianisme pr. Bonnet.
Lettres sur les Autheurs accusés d'irreligion.
Dictionnaire des Cultes religieux.
Epoches de la Nature. pr. Buffon.
Physique par Formey.
Emile de Rousseau.
Œuvres de Montesquieu.
Abregé de l'hist Ecclesiastique pr. Fleury.
Caracteristiques des Empereurs Romains.
Annales Romaines pr. Maquer.
Histoire des Anc. Republiques pr. Turpin.
Les Mœurs.
Lettres de Bolinbroke.
Hist. du Ciel.
Hist de la Philosophie Ancienne et des Philosophes anc.
Œuvres de Platon.
Siecle de Louis XV. pr. Voltaire.
Philosophie de l'histoire.

Histoire de l'Esprit Humain.
Les imposteurs insignes.
Œuvres de Ciceron.
— d'Homere pr Dacier.
— d'Horace pr. Sanadon.
— d'Ovide (les Metamorphoses) pr. Banier.
— de Virgile pr. Catrou.
— de Lucain pr. Marmontel.
Origine des Decouvertes pr. Dutens.
Pitischi Dictionn. des Antiquités.
Echards Hist. Romaine.
Le Newton d'Algarotti.
Buschings Historie der Philosophie und schönen Künste.
Palingenesie, de Bonnet.
Locke sur l'Entendement.

Skulle vid framkomsten, ännu flere än desse, finnas ibland mina böcker, och som i denna upsats blifvit förgätne, så skall en ny fortsatt lista derå, genast upsändas at å behörig ort, till Kongl Bibliothekets säkerhet förvaras. Datum ut supra.

Carl G. Leopold

76.

Till J. A. Lindblom.

Linköping d. 3 Oct. 1793.

När jag i går afgjorde med min Bror rutornas antal viste jag ej en omständighet som sedan förekommit. Snickaren hade redan exsequerat mitt första project, och som hans arbete visar gjörligheten af tre rutor öfver hvarannan, nödgas jag härigenom anhålla hos Min Bror om den nya gunsten af ännu tio rutor.* Ifall de förre skulle vid detta brefs ankomst redan vara afsände, blir väl härvid någon svårighet at öfvervinna; men jag vill då gerna sjelf draga försorg derom at de nya blifva genom ett gående bud afhämtade. — Min hustru som ber om sin compliment till samteliga Herrskapet, tar sig den friheten at påminna Bror om Cochel-kärnorna, som Bror hade den godheten at lofva efterse. Skulle de finnas och Min Bror deraf kunna mista en liten del, täcktes Bror tillika med gåfvan underrätta oss om sättet at bruka den. At de skola blandas med grönsåpa, nämde Bror sidst, men ej, om i substance eller extract. — Nog om dessa småsaker, som ej blott äro ledsamma, men äfven litet otäcka. — Jag springer öfver till motsatsen och tackar hjerteligen för gårdagssällskapet. Farväl

* När vi råkas skall jag ha den äran at betala dem.

för denna gången Bäste vän. Gud välsigne Dig och Din Famille, som Min Hustru visserligen redan skulle haft det nöjet at se utom sjukligheten, regnet, smutsen och det hoppet at snart få äga Herrskapet för något längre tid här i Staden. Jag är på mitt gamla sätt, det vill säga med största fullkomlighet

Min Brors
ödmjuks^{te} t^{re}
LEOPOLD

77.

Till J. A. LINDBLOM.

d. 8. Oct.

JO min Bror; Drottningen i Frankrike, denna olyckligaste af alla menniskor, är ej mer. Hon blef citerad för RevolutionsTribunalet — fick advocater — trodde at hennes sak stod mindre slätt än den gjorde, — svarade, nästan med ödmjukhet, fastän dock värdigt, — och blef efter 72 timmars undersökning, dömd — till — döden, kl 4 om morgonen, samt kl 11 exseqverad.

Hon fördes med afklippt bakhår, i en hvit deshabillée, baklänges på bödelskärran, hade Skarprättaren bredvid sig, som satt rättföre, och en constitutionell präst i brun råck på andra sidan. Hennes hår voro grå, hennes ansigte affallit. Förut hade hon tagit afsked af sina barn, med Domstolens nådiga tillstånd. — Hon dog utan stolthet och utan svaghet.

De ädla fransoserna, i synnerhet bland dem det ömma könet öfverhopade henne med skälsord. När hon kom till echavotten sprang hon oppföre och kastade sig straxt under knifven. Hennes hufvud visades från fyra sidor. Vivat republiken hördes då, påstås det. Hon blef begrafven i kalk, som hennes Gemål. Så slutade Maria Theresias dotter, sina dagar, i det uplysta Frankrike. — En ung man mindre fransos än de öfrige, doppade sin näsduk i hennes blod, och tryckte den med vördnad till sitt hjerta. Han blef insatt, förmodeligen för Guillotinen. Baylis saker, tyckas stå slätt.

L.

78.

Till J. Nordwall.

Bäste redlige Vän.

Du vet, fast jag derom ingen ting skrifvit, at jag nu bor i Linköping, således närmare Dig på 24 mil eller något mindre, än tillförene. Jag har trodt at hushålla och jag har ledsnat vid grälet i Stockholm: Se der hela mitt raisonnement. Nu kommer det tredje skälet. Jag får del i en liten Landtgård bredvid Riseberga, om handeln går för sig, hvarå jag, på min Svägerskas begäran, skickar Dig inneliggande fullmagt, den du brukar på sätt som du med henne öfverenskommit. At jag ej fick din Commission uträttad under mitt vistande i Stockholm, rår jag ej före. Jag skref ännu de sidsta dagarna ett höfligt bref derom till Stats Secret. Rosen-

blad; han lofvade svara. Men det blef ej af. Han råkades ej hemma vid min afskedsvisite och jag måste resa.

Jag är öfvertygad bästa vän, at när min Svägerska följer ditt råd i sitt gårdsköp (ty det är hennes egentligen) kan hon ej annat än deraf lyckönska sig, lika så mycket som jag skall göra om det kan bidraga dertill at jag åtminstone ännu en gång under min lefnad kan få se och omfamna en af mina mest älskade venner.

Förmäl min och i synnerhet min hustrus tacksamma hälsning till Din aimabla goda Fru, som med så mycken förekommande vänskap behagat bemöta Hennes Syster, under dess vistande på Herrskapets ort. Tack Du sjelf oss emellan på vårt gamla okrusade vis för all din möda och redliga omsorg i denna sak. Räkna på all min erkänsla, min onyttiga vänskap och min ledsnad öfver at den altid skall vara det.

Men tag ändå emot mina försäkringar om den högaktning och ömma tillgifvenhet hvarmed jag har så stor orsak at altid lefva

Bäste Bror

Din

redlige, trogne tjenare
och vän
LEOPOLD.

Link d. 17 Oct. 1793.

P. S. Just färdig at försegla detta, får jag ett nytt bref från min Svägerska. — Deraf ser jag at handeln ingalunda bråskar, och at hon har än en gård i förslag m. m. således skickar jag ingen fullmagt förr än ytterligare ordres. Jag är ej derför mindre nöjd at hafva fått säga dig ett ord om min tillgifvenhet, min erkänsla och min eviga hågkomst af en så estimabel vän.

79.

Till J. G. Oxenstierna.

Högvälborne Herr Grefve, RiksMarskalk och
Commendeur af Kongl Majts Orden,
Nådige Herre.

Den enda gång jag varit lycklig genom Eders Exellences frånvarelse ifrån Stockholm, var, då jag några dagar före min afresa, kom med saknaden i hjertat, at nedlägga inför Eders Exellence, min tacksamma vördnad, och at framtvinga detta svårsagda Afsked, som jag önskade at aldrig hafva behöft säga Eders Exellence. Jag undvek så medelst, at genom ännu denna sidsta njutning förbittra en mistning, som minnet af Eders Exellences ädelmod och Dess förtrollande snille göra dessutom stor nog till min olycka.

Ifrån detta mörka, lågbygda, nästan graflika Linköping, tillåte Eders Exellence mig åtminstone at härigenom frambära den erkänsla för sju års beskydd, upmuntran, ursäktande godhet, mildt bemötande, och alla ett ädelt, välgörande hjertas högsta prof, — som ingen flyttning, utom den sidsta, någon sin skall kunna hos mig utplåna. Vågade jag at redan i detta bref, hvarest tacksamheten ensam borde tala, begynna hos Eders Exellence en ny skuldräkning, skulle jag ödmjukast

anhålla at *Cousin Despreaux Histoire de la Grece* hvilken jag ej fick tillfälle at, innan min afresa, ifrån Eders Exellences Herr Bror afhämta, blefve, så snart det utan Eders Exellences obeqvämlighet kan ske, genom Secreteraren Blom mig tillsänd. Jag har räknat på denna läsning till tröst i min nu varande enslighet, hvarföre jag bönfaller at den, när Hr Grefven och Majoren den vill umbära, återställes — icke till Bibliotheket, utan till Bibliothekarien.

Vi äro här, min hustru och jag, ännu temmeligen illa, utan rum at bo uti, utan saker till vår beqvämlighet; ty de förre stå under en ganska nödvändig reparation, och de senare äro ännu ej framkomna. Denna saknad är likväl ej den hvaröfver jag mest beklagar mig.

Jag väntar med otålighet at fullfärdigt beundra det Sublima Monument Eders Exellence upreser åt Svenska Sång Gudinnornas högsta Beskyddare, och som kanske — måtte min aning ej sannas — skall blifva deras sidsta stora Mästerstycke.

Min hustru, och hennes krassliga man, hvars tankesätt och tacksamhet för Eders Exellences hus, hon fullkomligen delar, våga bönfalla hos Eders Exellence at frambära deras samfälta respect för Hennes Nåde Fru Grefvinnan. Värdig at bära det Stora Namn under hvilket hon af oss vördas, måtte HON lika lykligen å sin sida föreviga det, som Eders Exellence genom sina odödliga Arbeten.

Jag har den äran at framhärda med alla de tänkesätt som tillhöra Eders Exellences rang, Dess Snille och Dess Välgerningar emot mig,

S. T. Nådige Herre, Eders Exellences

allra ödmjukaste tjenare

Linköping d 17 October 1793.

CARL G: LEOPOLD.

80.

Till J. A. Lindblom.

D. 8. November.

Jag är sensible för Din höflighet, och så mycket mera som jag är sjuk och behöfver något som smickrar mina lidande sinnen. Jag har nästan intet varit annat, sedan vi råkades. At jag saknat min gamla älskade väns förtroligare umgänge, har ej gjordt mitt vistande här, — visserligen ej — behagligt. Jag smickrar mig at det skall bli det, genom Herrskapets inflyttning, hvilken jag dock ej skall missbruka till den grad jag behöfde göra för at njuta Dig så mycket jag önskade. — Hennes Nåds beständiga sjuklighet kan ingen med mer connaissance de cause beklaga än jag och min stackars gumma, som begge äro krassliga, fast till mycket olika grad; ty jag har deri ett stort företräde och kan säga som Paulus: jag hafver mer arbetat än I alle. Det är Gud nåde, vist ett arbete och ett svårt arbete at ouphörligt kämpas med plågor och lidelser.

Gud bevare Ditt ben. Biskoppsstafven, det är sant, är god at stödja vid, men det är bättre at bruka den till alt annat. Jag skall se huru det är med ditt ben, så snart jag kan stå på begge mina; då jag äfven skall betala rutorna hvarföre jag i förväg på det vördsammaste tackar.

— Nå Min Bror. Drottningen i Frankrike. Gud, hvilka nedriga bofvar. Herre straffa oss med nåd: skicka oss aristocrater som gräshoppor; men bevara oss för packet och friheten! Kyrie Eleeson. Mitt sinne har nästan aldrig varit så uprört som vid underrättelsen om denna under-menskliga nedrighet.

Gud välsigne dig, Gode Vän. Säg min och min hustrus vördnad för vår samfäldta älskvärda nådiga Cousine, och var viss at mina tänkesätt för Dig aldrig skola undergå någon förändring. Blif frisk och njut lifvet.

L.

P. S. Våra rum äro nästan ännu i samma författning. Vi hafva ej ännu en tapet upspänd. Handtverkarne bedraga oss genom ständiga lögner.

81.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d 18. November 1793.

Jag lyder Hr CanzliRådets befallning och skrifver utan etiquette. Men jag skall denna gången ej derför missbruka Hr. C. Rådets godhet med at skrifva papperet fullt. Det är nog af ett missbruk; i synnerhet när det är, som innelyckta papper, kanske det största af alla.

Skulden lär ej vara förfallen förr än d. 12 nästkommande, hvilket jag af Bloms underrättelser, så väl som af mina, nu ändteligen ankomna papper, hunnit erfara. För denna orsak

skickade jag ej reversen med omgående. Jag förmodar ej at hafva bedragit mig.

Jag har haft den äran at få två bref af Herr CanzliRådet. Min lefnad, jag tillstår det, behöfver at litet kryddas; och om Hr. C. Rådet tillåter mig, at så godt jag kan, genom mängden af mina bref förtjena ett par rader då och då af Hr C. Rådets hand, skall jag anse det såsom ett stort tillägg i mina resourcer.

Tillåt mig at ej uprepa mina tacksägelser och min erkänsla för den godhet Herr C. Rådet åter är färdig at visa mig, och äfven at för längre tid tillbjuda. Jag skall i stället för all granlåt, blott emottaga den.

Hvad säger Hr. CR. om Drottningen af Frankrikes öde? För min del öfvergår det i horreur min förmåga at säga något derom; men Hr C. Rådet känner mina tänkesätt i detta ämne, och den enda för hvilken jag tryggt skulle töras yppa mina tankar, behöfver ej höra dem uprepas.

Jag gör ingen annan jemförelse emellan oss; men det fins en enda likhet. Herr C. Rådets Jacobinisme förhåller sig aldeles likasom min Royalisme. Och kanhända med så stridiga namn, stå vi begge aldeles under samma meridian, i philosophien om Regeringssätt.

När får jag då min så älskade Jacobins Medaillon? Var viss at inga gäster skola bjudas i mitt hus, innan mitt bästa rum kan skryta med denna prydnad.

Om Academiens flyttning har jag sagt min mening. Jag önskade at ej behöfva frukta för min hustrus pension; men var gunstig och säg mig hvad derom hållas bör. Bibliotheks-Historien förundrar mig, för at ej säga mera. — Min hustru tackar sin respectabla Svärfar för hans hågkomst och ber honom emottaga en öm Dotters vördnad och tacksamhet. Hennes man förenar sig med henne i samma tänkesätt; med

tillägg af sin vördnads förmälan till den älskvärdaste Dame som Hr CRådet känner. Han tror at han behöfver ej vara tydligare.

L.

P. S. Gör mig en skänk: Thorilds Critik. Jag kunde, det är sant, låta den komma genom Blommen, men jag måste då krångla med at få betala honom Postporton, och jag är full af längtan at läsa den. Just för den orsaken och i den väntan, går jag nu at vist för femte eller sjette gången begynna Lecturen af Tit. makalösa Arbete, hvilket utgör, som jag skref till Ehrenheim, den stora hälften af vår litteratur. Våra rum äro ännu i samma stånd. Vi bo ännu obeqvämt: men snart blir det bättre.

82.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d. 30 Nov. 1793.

Jag hinner ej mer denna gången än at blott tacka Tit. för Thorilds drafvel, om annars det förtjänar at man tackar derför. Jag förtryter den skurkens nedrighet mer än Tit. ty än var den aldrig drifven till större höjd. Han är antingen den galnaste narr eller den lägsta bof, som stryker omkring i Europas 12 Konungariken. Jag säger *stryker omkring:* ty nu är han ej mer i Köpenhamn. Man har der vräkt honom till en början ut igenom fönstren, och till con-

firmation derpå, förvist honom derifrån. Det är Öfv. L. Borgenstierna, nyligen anländ derifrån, som är min sagesman. Han (Thorild) var på något ställe, jag kan hvarken minnas eller begripa hvar det kunnat vara, men en liten figur skall hafva inträdt i rummet (eller kanske blott visat sig på gatan) hvarvid Thorild först frågat *hvem den lilla krokryggiga dvärjen vore?* men straxt derpå tillagt: *ha! borde jag ej igenkänna den Oldenburgska Stammen!* Mannen var *Prins Fredric*, och svaret till Herr Thorild blef, at han vräktes ut genom fönstret, hvarpå följde tillsägelse at icke mera visa sig i Köpenhamn. Nu skall han vara rest till Hamburg, der han väntar ressourcer från sin värde like, Philipson.

Det är sant at hans critik ej skadar Tit. bok; *på längd*, väl förståendes. Det är sant at Tit. icke bör svara; men ej at ju något slags svar borde följa, om det kunde göras med klokhet, styrka, värdighet, och framför alt komma fram på ett sätt, som ej visade tillställning. Jag råder ifrigt till at detta ej försummas. Kanske bedrar jag mig. Men det synes mig ej altid nog at blott *förakta*. Anfallet borde då vara af en annan natur än detta, göras med mindre ton af öfverlägsenhet, och med mindre förvillande klyftighet. Tit. angripes dessutom på en sida, som är öm och granlaga, serdeles i närvarande ställning. *Ett sätt at verkställa Sanningen med våld,* — det behöfs ej mer än detta dolkstyng. Alt det andra kan vara lappri: detta synes mig hufvudsakligt.

Ifall KS. Kellgrén ej vill synas i denna sak, efter han redan varit deri inveklad, vill Tit. nyttja min svaga penna, så tillbjuder hon sig med glädje, och äfven bönfaller at ej försmås!

Se här mitt project. Recensenterna i Extra Posten, recenserade som Tit. minnes, Thorilds nästförra galenskap om *Efterhärmning:* det vore så naturligt de gjorde det samma med denna.

Mitt förslag må antagas eller ej. Min möda skall bli den samma, liksom min goda mening, det är min föresats. Jag skall med nästa Post skicka Tit. hvad jag skrifvit. Det skall bero af Tit at bruka det eller intet bruka det, till hvad del eller på hvad sätt Tit finner godt. Ett skall jag blott i förväg anmerka: de vigtigaste begrepp förvillas af denne Svärmare, som Fan lärt konsten at bedraga med ett sken af skarpsinnighet. Förgäfves har Tit. uplyst nationen, förgäfves visat Sanningen, om man ej tillika undanröjer inkasten. — Med ett ord, se der, som jag tycker, en anledning för Extra Postens Redacteurer at recensera Thorilds Skrift. — Jag är ej deribland; men jag räknar på deras godhet at ännu tåla mig ibland sig, ifall jag anhåller derom med mycken ödmjukhet.

Jag tillägger nu mera intet ord, utom min hustrus respect för Sin Hederliga Svärfar, hennes harm öfver Thorilds infamie, och min vördnad för Fru Hedenberg, hvars vakra hand jag hoppas få ha den äran at kyssa omkring den 24 Jan. 1794 då jag i Biskoppens sällskap ärnar återse det — ändå saknade Stockholm.

Emottag min vördnad, och mina ursäkter för detta kråkfotade bref. Jag har glömt at jag borde måla litet större bokstäfver, men jag skall ej glömma det för framtiden.

ödms^{t} LEOPOLD.

83.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d. 9 Dec. 1793.

Min Renskrifvare manquerade mig till sidsta Postdagen genom sjukdom som ännu fortfar, och som gör at han manquerat mig, äfven till denna. Jag nödgas således skicka mitt concept, ty sjelf ytterst plågad af hemorrhoidalverkar, der man vanligen har dem, är det mig omöjligt at vara både autor och renskrifvare. Jag nödgas inskränka mig vid ettdera, och Tit. torde kanske rättvist dömma af det stycket jag skickar, at det jag väljer, icke bör vara den första af delarne. Tit. kan förmodel. icke läsa mitt krångliga concept; men det som låter läsa sig deraf torde vara nog at vederlägga det råd jag gaf i mitt sidsta bref. I trycket går det ut på tvenne postblad, hvaraf det första bör slutas der tecknet finnes. Blommen kunde i det fallet brukas. Men det tillhör ej mig at yrka på tryckningen af denna Skrift, hvarmed jag är långt ifrån ej så nöjd, som jag önskade at kunna vara. Jag har kanske plaisanterat oskickligen i början och slutet. Det beror af Tit. at borttaga, förändra, tillägga, alt som godt synes; likasom det beror af Tit. at använda hela denna Skrift till det ena bruket eller till det andra. Emottag den

som ett fast svagt bevis af den rättvisa jag gör Tit. förträffeliga arbete, af den erkänsla mitt hjerta hyser för Tit. godheter, och af den vördnad som jag intill min död skall behålla för den bästa och värdigaste af philosopher. Min hustru skickar sin respect.

L.

84.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d. 30 December 1793.

Jag har tusen ursäkter at göra för min försummelse at besvara det bref hvarmed Herr CancelliRådet senast hedrat mig; om annars det tillfälliga hinder, som nekade mig at med förra posten upfylla denna skyldighet kan kallas en försummelse. Blom, till hvilken jag affärdade några rader, skulle å mina vägnar upvagta Herr CancelliRådet, för at frambära min vördnad och mina undskyllningar. Jag vill hoppas at han det gjordt, angelägen som han bör vara at nyttja alla tillfällen at nalkas en Philosophe, som igenom sina skrifter och sina välgerningar, med skäl kunde kallas en Far för vår litteratur, och till hvilken man aldrig har ett närmre förhållande, utan at gifva publiken en fördelaktigare tanke om sin förtjenst.

Förlåt om jag säger rakt fram hvad jag tänker. Deri kan vara någon oskiklighet; men deri fins deremot en förtjenst, rar nog i våra dar: Sanning och alfvar. Den som vill smikra, finner tournurer; den som talar ur sitt hjertas fullhet,

har sagt hvad han tänker, innan den frågan upstår i hans sinne: huru skall jag förfina detta?

Jag skall tacka Herr Canzelli-Rådet så mycket kortare för den nya godhet Herr CancelliRådet visat mig i anseende till Discont-Lånet. Min Revers hade kanske bordt bli i Herr CancelliRådets hand; men jag vill tro at cautionen ger all nödig rättighet emot Sedelns utgifvare. Ännu en gång torde jag väl behöfva anhålla om samma gunst sen — Dii Meliora?

Ännu äro vi ej inflyttade i våra rum: till den grad hafva reparationerne varit många och långsamma. Vi hafva således — rent ut sagt — förlorat på vår flyttning. Ty när Lindblom skref mig till, at man för fyra högst femhundra Rdr lefde här i Linköping lär han ha trodt at han talte om himmelriket, som hvar och en beskrifver på sitt vis, utan fruktan at nånsin bli gjord till ljugare.

Oss här nedre har en stor förskräckelse påkommit, i anseende till den i Stockholm upptäckta Conspirationen. Tusende rykten flyga här, det ena orimligare än det andra. Haf den godheten at låta mig veta ce qui en est, så långt det kan och får sägas. Det är omöjligt at här få någon säker underrättelse, ty äfven de resande tala olika, och hvar och en synes mig litet poët i det han berättar. Atrociteten af brottet, sådant det berättas, är för stor; oskickligheten däraf, ännu större, om möjligt vore, så at jag intet vet det ringaste hvad jag skall tänka derom.

Academien kunde väl bestå en sin ledamot, längtande efter vackra saker, men ur stånd at här få dem annorlunda än genom trycket, Academien säger jag kunde väl bestå mig en afskrift af *Sången öfver Svensksund*, som vunnit högsta priset. Ämnet författaren och konsten interressera mig lika. Huru många täflade?

Har Herr CancelliRådet hördt något af Philipsson? En

som skrifver mig till lofvar mig en hagelskur. Här i Linköping köpes nu boken *om uplysningen* med största begärlighet. På en förmiddag voro 12 exempl. borttagna.

Jag har den äran at vara med största vördnad, Välborne Herr CancelliRådets och Riddarens

ödmjukaste tjenare
LEOPOLD.

P. S. Ett par grofva fel funnos i Svaret på Thorilds Critik. 1º *Aportet* i stället för *Oportet.* 2º *om vanskligheten gäckar*, i stället för *om vansinnigheten gäckar.*

P. S. Min hustru ber om sin respect. Jag om min vördnad för Fru Hedenberg. När får Blom, den Medaillonen?

85.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d. 2 Jan. 1794.

HERR CanzliRådet värdigas emottaga detta bref, blott som en nyårsupvagtning, och som ingen ting annat. At nödgas göra den skriftligen är för mig en smertande påminnelse om den lycka jag nu saknar, och saknar på många sätt. At önska Herr CanzelliRådet den välgång Herr CanzelliRådet förtjenar, vore kanske orimligt nog af den som aldrig så litet känner verldens vanliga gång. Jag önskar då Herr CanzelliRådet blott den philosophiska styrka at fördraga lifvet, som Herr CanzliRådet i sina skrifter användt at göra

det för oss andra lyckligare. Min hustru förenar sig häri med sin Man, som tillägger sin vördnad för Fr. Hedenberg och den hvarmed han aldrig uphör at vara

Herr CanzliRådets m. m.

ödmjukaste tjenare

LEOPOLD.

86.

Till J. G. OXENSTIERNA.

Högvälborne Herr Grefve, RiksMarskalk, Commendeur af Kongl Majsts Orden,

Nådige Herre.

REDAN begynte jag förtvifla om den äran at här i Linköping tröstas med någon rad från Eders Exellences hand. Icke at jag ansåg mig genom min skrifteliga upvagtning härifrån, berättigad till denna heder; men sådan är vanan af länge åtnjuten godhet: man saknar den intet utan smerta, och utan fruktan, at kanske ovetande, hafva genom något felsteg dertill förledt. Eders Exellences bref, så fullt af Eders Exellences vanliga tänkesätt, har tryggat mig i detta afseende; och då jag ser at ingen ting annat än hufvudstadens förskingringar, förente med väntan på den vinst hvaraf Eders Exellences Famille ändteligen fått lyckönska sig, varit orsaken till den korta saknad jag erfarit af Eders Exellences hugkomst, är jag till freds; lycklig at hafva varit endast *glömd*, och ingen ting obehagligare.

Eders Exellence värdes emottaga, — äfven *mina* lyckönskningar till den Sällheten at vara Far för något ännu bättre än odödeliga Skrifter. Jag sätter mig vid Fru Grefvinnans fötter och tackar henne på hela Parnassens vägnar, at Hon gjordt den största Skald Sverjet nånsin ägt, äfven till den lyckligaste. Det är sant at Grefve Gyllenborg kunde disputera Ers Exellence det ena och andra. Men han är också den enda; och man kan vara nöjd när man i dessa begge afseenden, har sitt rum bredvid denne Store Man; (ty jag törs bruka detta ord, oss emellan.) När han en gång ej är mer till, skall han nämnas på det sättet öfveralt. Nu så länge, måste man väl akta, at ingen förtjenst må njuta sin belöning.

Eders Exellence talar om de poësier Ed. Exellence värdigats förtro mig, likasom det vore möjligt at jag kunde missvårda dem. Eders Exellence värdes påminna sig at Ed. Exellence vid min afresa ej var i Staden vistandes. På vist sätt glad deröfver, reste jag till Linköping med Ed. Exellences Skaldestycken, och trodde mig, som en annan Diomedes hafva röfvat Pallium ifrån Troja. Det har också händt mig som honom: jag lär ej hafva at vänta någon trefnad, eller ens något varaktigt ställe för än jag återstält hvad jag borttagit. Ed. Exellence har rätt at nästan alt gått mig emot här nedre. Derföre tänkte jag äfven at nu till den 24 få taga igen min skada i Stockholm, och hade redan gjordt mitt parti med min Vän, Biskoppen; men då jag hört at E. Exellences tal upskutes, upskuter jag äfven min resa.

Ed. Exellence gör rätt at läsa mycket, men bättre at låta mycket läsa sig. — Med första tillfälle skall jag hafva den chagrinen at återsända mitt rof. — Min hustru sätter sig till Fru Grefvinnans fötter, liksom hennes man. Ers Exellence finner nödvändigheten för mig at vara kort, om jag

ännu skall finna rum både för min nyårsönskan och för den djupa vördnad hvarmed jag aldrig uphör at vara,

Nådige Herre,

Eders Exellences

allra ödmjukaste tjenare

Linköp. d 2 Jan. 1794. LEOPOLD

87.

Till J. A. LINDBLOM.

NÅDIGE Bror. Min hustru och jag skicka våra hjerteliga tacksägelser för den godhet och de nöjen vi på Kloster senast njöto. Nu bedje vi, såsom en krona derpå, om fullbordandet af Herrskapets löfte at i denna veckan gjöra oss den äran. Efter Biskopinnan och Min Bror sjelf tilläto oss at dertill välja dag, hafve vi efter förut hållen conseille i detta vigtiga ärende, och med mogen pröfning, utsedt Torsdagen, hvilken vi bedja vördsammeligen at Herrskapet ville låta sig väl behaga till den förrättningen at spisa hos oss middag och afton, förutan hvilka begge delar vi icke anse den såsom försvarligen verkställd. När vi nämne Herrskapet, förstå vi dermed icke allenast propter excellentiam Fru Biskoppinnan och Herr Biskoppen, utan dernäst äfven Herr FarBror, Mamsell Frondin, Brodren Axel, Brodren Göstaf och Herr Secreteraren Frondin, hos hvilka alla vi anförtro Min Bror at anmäla vår compliment i detta ärende. Som vi förmoda ingen af dessa Herrar eller Damer, kunna vara oss nog obenägen för at vägra oss den bön vi hos dem nedlägge, räkne vi på Min Brors famille

för dessa 7 rum vid vårt lilla bord, och anhålle än ytterligare at med ingen sjundedel af vårt hopp, kåmma på skam, till Torsdagen. Men vore olyckan sådan at något förhinder för någondera inträffade, anhålle vi i sorgelig ödmjukhet at blifva derom med morgondagen underrättade, dock med lika vördsamt förbehåll at skälen dertill må kunna uplysas vid naturens ljus, och icke bero af andra grunder än sådana som vi kunna till vår tillfredsställelse åtminstone klarligen inse. — Och nu har jag den äran at med denna vår ödmjuka anhållan, vördsamt recommendera mig i samteliga Herrskapets nåd-bevågna åminnelse.

Hvad för öfrigt angår och beträffar den på Kloster aftalte beställningen rörande avisorna, så har den blifvit till större delen och så till vida rigtigt utförd at alla Svenska Tidningar skola komma min Bror tillhanda, jag tror med nästan ingen omkostnad; — men hvad de Tyska åter vidkommer så hafva de genom den menskliga ofullkomligheten som intet tillåter något at vara utan vank här i verlden, blifvit af mig — förgätne. Men fastän de med afgående Posten således ej blefvo reqvirerade som bordt ske, skall dock anstalt om dem fogas och det i dag efter middagen. — Nu törs jag ej längre missbruka min Brors tålamod och Dess betjents som väntar på mitt bref. Må väl bästa Bror, och bär fram min hustrus och min respect till nådiga Cousine, likasom våra complimenter till hela den öfriga familllen.

Linköping
En af de första dagarna i Januari Md
1794

ödmjukast tre
LEOPOLD.

88.

Till N. von Rosenstein.

Linköp. d. 13 Jan. 1794

Jag är Herr CanzliRådet på det vördsammaste förbunden icke allenast för det bref hvarmed Hr. C:Rådet senast hedrade mig, och de önskningar det innehåller, utan äfven för de underrättelser hvilka Hr. C. Rådet genom Lector Harlingsson behagadt låta meddela mig. Jag bjuder ej till at uttrycka alla mina önskningar för Hr CRådets sällhet, under det ingågna året. Hr C. Rådet känner mina tankesätt i den delen, och jag inskränker mig till at blott åberopa mig hvad jag i mitt förra egentliga Nyårsbref derom gifvit mig frihet at yttra.

Philipssons svar har aldeles intet förundradt ännu mindre sårat mig; men väl har det gifvit mig ett litet löje at se uselheten i hela sin platta oförmögenhet. Som jag i sådana ämnen, hvilka ingen ting förringa af den existimation jag önskar förtjena som hederlig man, är af den vackraste liknöjdhet, och som alt litterairt ovett föga gör annat än blott halka öfver min själ, så har jag visserligen i den delen ingen ting annat at äska af Hr CanzliRådet, än blott at se i det jag gjordt, min välmening och min sanna högaktning. Mot

Philippsson behöfver jag ingen ting annat än ett par stunders godt lynne, tillagdt till det förakt jag för honom hyser. Mitt första beslut var at intet svara honom. Men utom det at mina fingrar kitla at smeka honom, har jag också gjordt mig den maximen, at om autorn till en alfvarsamt förnuftig skrift, kan hvila sig på sina skäl, utan at svara och åter svara, måste åter den som börjar en lek icke löpa derifrån vid den första afvisningen. Sedan man sagt nog, är det först tid at tiga. Ännu andra skäl förmå mig at svara Philipsson. Publikens begrepp kan ej nog vänjas vid rigtiga omdömen i alla ämnen som det minsta frappera dess nyfikenhet; och det kunde hända at man ändteligen lärde den tänka rigtigt genom just dessa lapprisstrider, som i ett mognare land, vore rena barnsligheter. Så har det händt mig. Jag skall aldrig neka eller glömma mina förbindelser till Kellgrén i detta ämne. Det är i hans Sarcassmer som jag studerat Logican; och om det tillhörde mig at dömma honom, skulle jag säga at han är ännu mera rar genom sitt stora vett, än genom sitt stora snille. Säg för honom min vänskapsfulla hälsning, men säg honom ej at jag berömmer honom, på det at jag ej i den sannaste af mina känslor, må misstänkas för ett uselt smicker.

Jag kom ifrån det som jag ville säga angående mina skäl at svara Philipsson, oagtat hans ovärdighet dertill. Detta sätt at innan tryckningen meddela ovettiga Critiker, och tro all heder dermed försonad, förtjenar verkeligen at i publikens omdöme en gång för alla reduceras till hvad det i grunden är, ett gäckeri af all ära och blygsamhet. Jag har således svarat Philipsson, efter jag i detta och några andra fall trodt mig kunnat säga något som gagnade at ungt folk enfaldeligen förehålla.

Herr Magister Stenhammar har visat mig den vänskapen at skicka mig det poëme som Academien gjordt honom den

rättvisan at kröna. Jag förenar mitt omdöme deröfver med Academiens, lyckönskandes honom till en lager hvartill hans förtjenst är ännu äldre än det poëme som tillvunnit honom den. — Som jag ej hinner skrifva honom till med denna post, törs jag be Hr. CRådet hafva den godheten at göra hos honom min ursäkt derföre. Jag skall med första gifva mig det nöjet at säga honom mera fullständigt huru mycket jag varit tillfreds med hans verser och hans höflighet.

Min hustru ber om sin respect. Jag om min till Fru Hedenberg. Och Medaillonen? Den nämnes aldrig mera. Desto oftare saknas detta minne af en älskad och högaktad Välgörare i den tacksamma sjuklingens något tröga enslighet, som har den äran at nämna sig med alla dertill behöriga tänkesätt, Herr CanzliRådets

ödmjukaste tjenare
LEOPOLD.

89.

Till N. VON ROSENSTEIN.

VÄLBORNE Herr CanzliRåd. — Hvart bref af Herr CanzliRådets hand är en ballsam lagd på mitt sinne, som börjar lida svåra af skillsmässan. Min Vän Lindblom gjorde som Skriften säger: *Jag mente väl; men jag var dum. Han mente väl;* då han rådde mig till flyttning, men tills dato kostar Linköping mig det samma som Stockholm och jag kläder mig förgäfves i hela rustningen af min philosophie: det faller sig ändå ledsamt. Men nu är Sottisen gjord. Det

ordspråket at man aldrig måste göra en sådan till hälften, passar ej ens här; och så stor var sottisen at jag ännu ej hunnit göra mer än sjettedelen deraf.

Emellertid, som man måste vara en man af caracter, det vill säga tror jag, envisas i alt hvad man gör dumt och orimligt, så länder till deras underrättelse som värdigas fråga efter mig, at jag mår förträffeligen (på nervsjuka, gickt och hypochondri när) och skulle befinna mig ganska säll här i Linköping om jag blott bodde innom väggar igenom hvilka det ej blåste; och om jag ej nödgats kosta på dessa väggar igenom hvilka det blåser, långt öfver 150 Rdr.

Jag tänker aldeles som Herr C.Rådet angående F-n, och han har vist ingen lifligare älskare än mig. Här bör ej vara frågan om en lunta som har förtjensten af at äga ett pappersband sig ensam tillhörigt; och ligger deremot osåld på boklådan. Frågan är om talanger och Franzens är, efter mitt omdöme, mer ovanlig än man kanske ännu sagt. Tro, at med all afund, naturlig hos poëter, och i synnerhet hos släta poëter som jag, är jag dock ljuft rörd, när jag gör, eller man får mig at gjöra en sådan uptäckt. Jag har nyss läst hans stycken. Academien hedras af at, om jag så får tala, upsöka honom.

Nu till mitt Krig. — Philipsson har sagt Holmberg at han vill svara. Som jag icke mera ärnar gjöra det, ville jag ej tvingas dertill genom altför grofva otidigheter. — Holmberg frågar mig om han skall skicka mig Svaret. Jag vill ej se det förr än tryckt. Men jag vill och fordrar at mina venner dömma huruvida det han skrifver, är skällsord eller ej, och huruvida det håller sig innom förnuft och litterature som jag sökt göra. Sen gerna tryckas, vore det än fyra gånger bittrare än Phil. kan göra det. Får jag be Herr CanzliRådet tillåta at Holmberg lägger det under Hr CanzliR[s]

Ögon för at veta huruvida han kan emottaga det till tryckning? Eller ett lätt expedient: lät Hr. Kl. Secr. Kellgrén eller Hr Assessor Lengren säga huruvida det med anständighet skulle kunna tryckas i Stockh. Post., ty Extra Posten har ingen Redacteur, liksom den snart sagt har intet at redigera. Stenhammar, har rest till Upsala; och barfot blott, (som icke ens förtjenar at jag börjar hans namn med stor bokstaf,), barfot blott är qvar. Holmberg, jag är man derföre, skall aldrig nämna at han gjordt Hr. CRådet förtroende deraf; och aldrig veta at detta är ett aftal oss emellan, utan komma som af egen drift för at begära råd. Öfverflödsförordningen har afsagt dödsdomen öfver hela min rim-konst, genom Caffets uphäfvande. Det är ej F-n, utan Stenhammar som skrifvit Skaldebrefvet till Autorn af ljusets fiender.

S. T. Hr. CRådets
ödms^{te} t^{re}
LEOPOLD.

Linköping
d: 29 Jan 1794

90.

Till J. C. HOLMBERG.

Linköping d: 29 Jan. 1794

JAG har oerhört brottom, derför hinner jag ej återsända Contractet som jag fått och som Tit. gjordt med Stenh. Tackar för öfrigt för brefvet och är till freds. En större present än jag gjordt, gör jag ännu i det poëme Blom skänkte mig: *Ståndens Uprinnelse*, som ej kan nog berömmas. — Den

månaden som brister, kan Tit. apart godtgöra när den begynnes eller slutas. För öfrigt succedera Sedlarne hvarannan ganska rigtigt på 3 månars mellanstånd. — Angående Philipson får jag den äran svara at jag ej vill se svaret; men at som denne Autor är vanligt vis ganska plump och ovettig begär jag at det ej får rum i ett blad der jag arbetat med mindre det godkännes, såsom anständigt af någon bland mina venner, till exc H. CR. Rosenstein. Gå derföre till honom, när det blir inlämnat, såsom af egen drift, och bed honom (efter jag nekat at vilja se det innan det tryckes) bed honom säger jag, yttra sig huru vida det kan tryckas utan at såra anständigheten och den aktning som var litterat man har rätt at begära, äfven då man på det strängaste vederlägger honom.

För närvarande har jag intet mer at tillägga än *slutet af Kräket.* Jag vill tro at denna baguatelle torde ej misshaga publiken. Min compliment till frun.

L.

P. S. För all del sätt Capitlens rubriker öfver och ej under.

91.

Till J. G. Oxenstierna.

Högvälborne Herr Grefve, RiksMarskalk, Ridd. och Commendeur af Kongl Majts Orden,
Nådige Herre.

Hvart och ett bref som Eders Exellence värdes skänka mig här i nästet Linköping, är en välgerning, äfven så sann, som någon af dem för hvilka jag förut stannat hos Eders Exellence, i en oafbördelig skuld. Jag skall ej nämna min fåfängas interessen, utan låssa som en retirerad philosophe icke kunde hysa deraf den ringaste qvarlefva. Men den vederqvickelsen för känslor, smak, förnuft och alt sinne at här i det ovittra Linköping, och mitt under själens dumma hvila, få då och då ett bref som rycker mig derur, och som låter mig andas likasom litet Olympisk luft, uptynas af likasom litet Apollisk Sol; denna vederqvickelse, säger jag, eller vederfåelse, är en välgerning, som Eders Exellence, af hela Svenska Akademien, ensam gör mig; och kanske ensam kan göra mig. Min vördsamma erkänsla derföre skall icke heller förr uphöra, än Eders Exellence så länge vänder, någon gång, sitt ansigte ifrån mig, så länge lämnar mig åt ortens söfvande inflytelser, at jag icke ens längre känner saknaden af det lif som i Apollo är.

För Eder Exellence bör verlden vara full af nya behag, oagtadt de små missnöjen hon altid ger. Eders Exellence har hjerta och dygder at älska huslefnaden, Vishetens bästa tillflyckt, och som ej har för alla, de nöjen, som den nu tillbjuder Eders Exellence. Det är ljuft, Nådige Herre, at bilda till sällhet och förtjenster en Son åt hvilken man skänkt med lifvet, ett namn som uphöjer värdet deraf. *Hoppets* skald har bordt se det upfyldt; och det återstod för *Skördarnas*, at göra och måla denna högsta Skörd af enskild lycksalighet.

Min hustru och jag, som fortfara at med den ömmaste vördnad vara Ers Exellence och Dess Famille tillgifna, bönfalla gemensamt om vår uprigtiga lyckönsknings frambärande till Hennes Nåd, Fru Grefvinnan. Jemte det hopp hvaraf vi fägne oss at hälsan blifvit redan till det mesta återställd, hyse vi äfven det, at den torde blifva varaktigare hädanefter; hvarigenom Eders Exellence, i det fallet, på en gång erhållit alt hvad som för Eders Exellences sällhet ännu återstod at önska.

Eders Exellence värdes tro at jag talar den strängaste sanning då jag försäkrar at ingen ting annat än Eders Exellences förra bref hindrat mig ifrån at med detta årets början återse Stockholm. Som jag var öfvertygad at Talet öfver Sal. Konungen, skulle komma at hållas den 24 Jan. hade jag redan upgjordt sällskap med min Vän Biskoppen, för at resa till Stockholm och blifva der Eders Exellences gemensamma beundrare. Oss syntes at både Ämnet och Talaren, förtjente en resa, hade den också varit flerdubbelt längre. Vi bönfalle också derföre hos Eders Exellence, begge gemensamt, at blifva underrättade huru vida vi verkeligen kunna, till den tid Eders Exellences sidsta bref utsätter, infinna oss, med trygghet at icke fela om vårt ändamål. Jag ser af det Scheme Eders Exellence värdigats meddela mig, at arbetet bör vara

redan långt hunnit. Europa och Efterverlden vänta det; och jag är säker at Eders Exellence haft dem för ögonen dervid, mera än alla andra små hänseenden, hvilka väl kunna gifvas, men böra försvinna för en hand som tecknar för odödligheten.

Med djup vördnad framhärdar jag at vara,

S. T. Eders Exellences

allra ödmjukaste tjenare

Linköping d 29 Jan. 1794

LEOPOLD

Post Script.

Nådige Herre, tillåt mig at inför Eders Exellences *Riks-Marskalks-Staf* nedlägga en bön, icke för at bli bönhörd, men för at hafva upfyldt en af mina venners ifriga önskningar. Denne Vän är den nyss omförmälte Biskoppen i Lindköping. Hans Högvördighet har haft för detta i sin tjenst, såsom något slags hofmästare eller dylikt, en ung, hyggelig, skickelig, och på alt sätt i sin art aktningsvärd man, som sedan ett par år satt sig ner på Landet, på en liten egendom, den han för besparde penningar och något litet tillagt lån, köpt och brukar. Nu tilldrager sig at han i Staden Westervik, råkar göra bekantskap med en Mamsell, fransyska i ett hus derstädes, hvilka begge ej dröja at förälska sig i hvarannan, och med hvilken han lär få i hemgift, något öfver 6 a 7000 Rdr SpC^{e}, som är för honom en aldeles enorme lycka, och har gjordt karlen nästan halftokig af glädje. En enda liten svårighet häftar ännu. Flickan som älskar personen, vill nödvändigt hafva Hofmästaren, Kamartjenaren, hvad han varit, öfverstruken med vernissan af någon slags fullmagt som en person af hans stånd, kunde utan orimmelighet söka och vinna. Eders Exellence ser nu hvart jag syftar. Gifs ingen liten Camererare, Hofbokhållare, Hofupköparbeställning, eller hvad

för helst liten syssla under Eders Exellences, så vidsträckta befäl, hvilken som en slags caracter kunde blifva honom tillagd, af Eders Exellences godhet för Supplicanten? Ers Exellence som är så välgörande, skall jag är säker derom, icke afslå denna bön, om den är möjelig at upfylla; icke blott för min skull (jag understår mig ej at tro min bön af den vigt,) men för det nöjet at göra en ung, braf man, obeskrifligt lycklig. Tillåt mig nådige Herre, at öfverlämna denna sak till Ers Exellences gracieusa hugkomst, och at vänta mig af Eders Exellences godhet ett par ords underrättelse, huru vida det tillåtes mig at med något hopp smikra den beklämda friaren, och Biskoppen hans protecteur, som skulle sjelf hafva, till Ers Exellence framfört denna bön, om han understått sig at taga sig en frihet, hvilken han trodde at Eders Exellences beskyddande tänkesätt för mig, kunde göra hos mig, ursäkteligare.

92.

Till B. G. Westberg.

Linköping, d 6 febr. 1794.

Bäste Bror. Jag erkänner all din vänskap och längden af mitt dröjsmål med at skrifva dig till. — Holmberg är en skurk, men Ph. är en stor Lögnare om han nånsin sagt at jag skrifvit ett sådant bref. Kan jag lyckas at få det ur Holmbergs händer hvarom jag gjordt anstalt, så skall du med publiken dömma om nånsin ett så fånigt bref utgått från min hand, som Phil. föreger. Holmberg hade frågat mig om jag ville se svaret. Det stod således i min magt at veta innehållet innan det trycktes. Men du känner mitt tänkesätt och min liknöjdhet i den delen. Blott skref jag honom till at det ej måtte innehålla skälsord eller annat plumpt ovett; och at som ingen redacteur finns vid Extra Posten utom Barfot, så borde han visa det för någon af mina venner, nominatim Rosenstein. Till Ros. skref jag: lät Kellgrén eller Lenngren säga om det kunde *med anständighet* tryckas i St. Posten; sedan må Holmb. gerna införa det. Sådan har min conduite varit i detta ämne.

Om du kan spionera ut innehållet innan tryckningen af Philipsons Libell, (hvilken jag af hvad innehåll den helst må

vara, djupt föraktar) så gör du mig en serdeles vänskap at ändå för ro skull underrätta mig derom.

Min Hustrus och mina egna tusenfaldiga complimenter till din charmanta fru, äfven som till dig sjelf ber jag at du ville emottaga och meddela. — Det är vist at Ståndens uprinnelse af Blom har surprenerat mig. Men Holmb. har nu åter skickat mig ett *Skaldebref till Corinna* af samma Autor, som nästan är ändå qvickare. Var viss att den fogeln lyfter sig sluteligen högre än man inbillat sig. Detta är ej ett bref. Det är en lapp skrifven med omgående väntande post, från ett främmande bord, hvarföre du bör ursäkta formatet, kråkraderna kortheten, och sträfheten deraf. Man böjer sitt språk illa i förargelsen. Vid lugnare sinne skall jag ha det nöjet at jollra med dig ur en ton mera passande till vår vanliga umgängelse, ack, jag glömmer at säga vår *fordna*; men detta är också det första ögonblick jag förgätit sedan min hitkomst at det är förbi detta nöje och at jag kan ske aldrig skall njuta det mera.

Glöm aldrig Bäste Westberg

den redligaste af dina
Venner

LEOPOLD

93.

Till B. G. Westberg.

Bäste Broder. Jag är skyldig dig ett ordentligt bref och förmodeligen blir dig skyldig det, ännu en postdag öfver ty jag var aldrig mera kringskuren på tid än i detta ögonblick. C. R. Rosenst. har skrifvit mig till at Philipson åter igen vändt sig till Holmberg, som nekat införa hans libell, men som skickat den till CanzliRådets läsning, då den befunnits vara skrifven med ett fullkomligt *mångelske*-ovett, och så groft till heder och ära angripande, at deraf nödvändigt borde blifva en kämnerssak. Sjelfva Pfeiffer har vägrat at införa den i Dagl. Allehanda. Nu, Min Bror, hvad har jag at säga Dig i anledning deraf? Jag vet knapt. Men du känner min belägenhet och dess svårigheter, mindre i anseende till mig sjelf än min hustru som tänker i dessa ämnen, likt alla fruntimmer, något olika med oss karlar. Du som har genom ditt vett och din activitet ressourcer till alt, skulle du ej kunna finna någon utväg at afböja detta grofva anfall, för hvilket all satisfaction sedan vore både för svag och för sen? Skriften måste ofelbart bli tryckt i Stockholm hos någon Boktryckare derstädes i form och slag af den vanliga TolfschillingsCritiken. Skulle ej den på något sätt kunna afskräckas ifrån ett Lagbrott, som ej kunde aflöpa utan tilltal

och olägenheter? Vet du ingen som kunde omedelbart verka på sjelfva Philipsson? Hjelper det ej, och skriften kommer ut så gör åtminstone hvad en väns tänkesätt dig pålägga, visa offentligen och på alla ställen derföre den afsky derföre och det förakt, som jag ej skulle dröja at ådagalägga om en sådan sak hände dig. Jag ber dig om än mera. Sätt på papperet någon liten förundran öfver skamlösheten at på ett så nedrigt, så olagligt så imot vett och heder stridande sätt, under dess namn angripa en onämd medborgare, som om det och vore den rätta autorn till det emot Phil. utkomna bladet, dock ej gjordt annat än utan alla plumpheter framställa hvad förnuft och rättvisa tillåto honom at säga till svar på hans otidiga bit i Extra Posten. Finner du skäl och har du vänskap nog för mig at tillägga ett litet blygsamt ord angående din väns fastän ringa förtjenst i vår litteratur, hvilken åtminstone icke gjordt honom värd at skändas ända till ärelöshet, så gör det, och räkna på min förbindelse derföre. Hvarföre ber jag dig derom framför andra? Derför at jag tror at du har ett finare vett till detta behof, än de fleste andra. Förlåt den förlåtligaste omsorg för sin heder, som nånsin uplifvat en stackars frånvarande autor. Skrif mig snart till och gif mig nyheter, goda eller elaka. Min hustru ber dig tusenfaldt hälsas. Bär fram begges vår compliment till din aimabla fru, hvars fast sällan njutna sällskap, vi vet Gud här på orten med en slags afund påminna oss. För egen del tag emot mina försäkringar om den sannaste vänskap och högaktning, och som du aldrig skall sakna hos

Din

redlige Vän

Linköp.
d. 10 Febr. 1794

LEOPOLD.

94.

Till N. von Rosenstein.

Välborne Herr CanzliRåd m. m. — Jag börjar at verkeligen litet skälfva för Philipson. Mannens vrede gör ej det godt är för Herranom. För min del vore det ändå lika mycket: men min stackars hustru, om henne gör det mig ve. Kan det då vara utan våda i dessa tider, då man knapt utan brott säger de angelägnaste sanningar, at på det lögnaktigaste, det ovärdigaste sätt angripa medborgare till ära och heder? Jag lär aldrig at begripa principerna af den Juridiken.

Haf den godheten, törs jag säga den vänskapen för mig och gif mig åtminstone ett allment begrepp om arten af detta ovett, och om det grofvaste deraf, på det at jag må härda mig deremot. Kan ej skriften hindras från at utkomma, genom något medel? Går det ej an, så begär jag genom HrCanzliRådet, af Kl Secret. Kellgrens vänskap, en ynnest: den at skriften (hur kort det än må ske) annonceras i St. Post. med någon liten förundran både öfver skamlösheten af ovettet, och den olagliga nedrigheten at på höft nämna och skymfa en medborgare, hvars namn likväl är hans egendom, och som ifall han än vore rätt gissad, likväl ej

gjordt annat än hvad hvar litterateur af heder och anständighet har rätt at göra, försvarat sig *med skäl och förnuft*, emot Phil. skamlösa bit i Extra Posten. Jag vill ej nämna at det lilla jag gjordt för vår litteratur, så utan värde det må vara, kunde förtjena en annan lön än at blifva till den grad misshandlad: Ty annat äro svar, så skarpa så skonslösa de må vara, när de hålla sig innom litteraturens gränsor, och annat äro skällsord sagda inför Publiken till en person som lefver ibland menniskor.

Den boklådan, tillhör Drottningholms Bibliothek, och hade jag redan innan min afresa gjordt anstalt hos Camer. Wettervik, at låta afhämta och förvara den. Deri äro doubletter, eller sådane böcker som ej fått rum på hyllorne, sedan de, alt ifrån Ristells tid af mig tillrättaskaffade böcker, öfverstigit sjelfva rummets capacitet, hvaruti ingen enda mer kan intvingas. Jag skall med första tillskrifva Wettervik härom.

Med största vördnad har jag den äran at framhärda

Välborne Herr CanzliRådets

ödmjukaste tjenare

LEOPOLD.

Linköping
d 10 Febr. 1794.

95.

Till J. G. Oxenstierna.

Högvälborne Herr Grefve, RiksMarskalk, Riddare och Commendeur af Kongl Majs:ts Orden.

Nådige Herre.

I en kanske missbrukad förtröstan till Eders Exellences godhet, vågar jag med detta bref beledsaga den mannens underdån-ödmjuka upvagtning hos Eders Exellence för hvilken jag i mitt förra understod mig at framstapla en slags recommendation, till Eders Exellences befordrande Embets-Magt. Jag har trodt, och han har trodt som jag, at han borde begynna med at inför Eders Exellence framställa sin person. Eders Exellence förlåte denna dristighet, likasom de förnyade förböner jag hos Eders Exellence för honom nerlägger. Det är jag som ber, men Biskoppen som skall frambära tacksägelsen.

Med djup vördnad har jag den äran at framhärda,

Nådige Herre,

Eders Exellences

allraödmjukaste tjenare

Linköp.
d 10 Febr. 1794.

Leopold.

96.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d. 17 Febr. 1794.

Jag aflägger min ödms^te^ tacksägelse för Herr CanzliRådets sidsta bref. Denna sak har gjordt Herr CanzliRådet möda, genom den tätare correspondance den åstadkommit, men den har skaffat mig nöjet at oftare få emottaga bevis af Herr CanzliRådets hugkomst och godhet. — Mitt sidsta bref var skrifvit under en stund af ledsnad som tog mig vid de underrättelser jag erhöll angående Philipssons rustningar emot mig. Som de för mig afmålades voro de af gröfsta slaget, och det lilla Transsumt deraf som Hr. CanzliRådet haft den godheten at meddela mig, dementerar ej det begrepp man derom förut gifvit mig. Jag begriper rätt väl hur en personnage som Hr. Philipson kan öfverlämna sig utan återhåll åt arghetens och dumhetens förenade ingifvelser, huru han kan lappa ihop ett uselt pasquill af idel lögner och grofheter; kan kalla förnuftiga skäl för infamier, kan påstå at min retraite är en förvisning, på köpet förmildrad af Kongl nåd; kan försäkra at jag har allment förakt, (förmodeligen för de grofva bofstycken jag bedrifvit, i min allmenna och enskildta lefnad:) — alt det der förundrar mig ej hos en sådan som Philipson; och det är i naturen at sparka med bakdelen när man stött

hornen af sig. Men jag förstår ej huru man vågar sådant, utan fruktan för publik näpst, och huru det verkeligen, som exempel visat, utan publik näpst aflöper. — Vare nu dermed huru det vill och kan, jag resignerar mig, och lämnar saken åt den gång hon af sig sjelf tar, utan at ett ögonblick ångra hvad jag gjordt, icke för en bok som ej behöfde mitt försvar, men för sanningen, rättvisan och det allmenna förnuftet, hvilket hvar och en efter sina krafter är skyldig at upprätthålla. Hr. CanzliRådet täcktes ej hysa för min skull den ringaste oro. När jag begynte at skrifva mot Philipsson, föreså jag väl intet den höjd af skamlöshet hvartill han skulle gå; men det skulle vara fegt om man ej skulle töras hämna förnuftet af fruktan för plumpa svar, och om vansinnigheten, för at triumphera deröfver, intet skulle behöfva annat än ett bra glupskt ovett. Det är ett lätt medel med min hustru: det at undanhålla för henne all vidare kunskap i detta ämne; och det är äfven hvad jag hädanefter ärnar göra. Emedlertid anhåller jag at så snart Phil:s libell utkommer, deraf få del med det skyndsammaste: det torde kunna ske bäst under Akademiens friporto, derför tar jag mig den friheten at bönfalla hos Hr. CRådet derom. — Icke at jag ärnar svara: Philips. må säga hvad han vill: till den grad är jag dock ej föraktelig; men för curiositetens skull. — Jag har satt opp några allmenna reflexioner angående *Critiker och Stridskrifter*, som kunde gagna vår Publik om hon läste dem. De skola bli mitt enda svar. Jag underställer dem Hr. CRådets omdöme och deras hvilka tillika med Hr. CanzliRådet, utgöra vår lilla Sanna Publik.

Med den fullkomligaste vördnad har jag den äran at vara,
Välborne Hr. CanzliRådets m. m.

ödmjukaste tjenare
LEOPOLD.

97.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d. 20 Febr. 1794.

Jag tackar ödmst för Hr. CanzliRådets sidsta bref hvarpå jag svarar med omgående, derföre kort. Det var mig ren förut bekant genom Westberg, at Ph—n ärnade trycka sin smörja i den större smörjan Patrioten. Denna usla skriftens fall hindrar ej ovettets kringspridande: det är ovettet tvert om, som skall för ett ögonblick återlifva debiten af sjelfva skriften. Jag repeterar derföre min förra bön, så framt ingen genom upfyllande deraf fruktar at compromettera sig. Man borde då i synnerhet appuyera på den laglösa nedrigheten at disponera gissningsvis om en annans namn för at med de ärelösaste beskyllningar skända det inför Publiken, — på ovärdigheten at libellera i en sådan styl af groft ovett, och at på detta sätt svara till påminnelse, hvarest ej ett enda ord fans som ej var grundadt på skäl, eller som sårade anständighetens oeftergifveliga fordringar — på skamlösheten ändteligen, at tro, det man i kraft af denna nidingsvärda tilltagsenhet, skall kufva ner förnuftet, och tvinga det at tiga och darra. — Jag tillägger ingen ting om mig sjelf, men mig

tyckes at min lefnad och mina tänkesätt borde freda mig från at publikt antastas af den borgerliga smädelsen. —

Lindblom skall få hälsningen. — Min hustru ber om sin respects förmälan till Hr. CRådet, och jag om min till Fru Hedenberg.

ödmjukst.
LEOPOLD.

98.

Till J. A. LINDBLOM.

C Rosenstein ber mig säga Bror, at han skall skrifva Dig till med nästa post, angående aflemnandet af Brefvet till Hertigen, som han måste åtaga sig, i anseende dertill at Rosenblad ej ville derigenom ge sig en färg af partiskhet, för at kunna så mycket finare arbeta för Harlingsson. — Se en gång hvilken styl! till den grad anfäktar Snufvan mig, i värdig förening med bröstverk och colik, at jag knapt behåller sundt menniskoförstånd — Likväl har jag läst Stenhammars Arbete. Det synes mig rätt godt till sitt ändamål. Kanske något för mycket styliseradt på somliga ställen, hvilket gör altid en hemlig styfhet i en privat persons äreminne, om hvilken man måste inskränka sig at säga ganska litet, när man intet vill säga annat än sådant som kan antaga en viss updrifning af skrifart. Jag kan ej uttrycka mig bättre för Snufvans skull. Men så gerna jag hade velat läsa i Fru Doct. Lindbloms minne, den anecdot Bror berättade mig, så litet har jag funnit ett ställe der den passade at införa.

Bror mins at jag i Talet öfver Sleincour till och med nämnde hans åkedon; men detta tal bibehöll från början till slut det lägre slag af styl som medgifver sådana smerre anmerkningar.

Förlåt at jag ej kunde, efter begäran skicka avisorna i går. Jag hade post, och kom efter min vana ej at läsa dem förr än kl efter Sex. — Sedan jag skickade *Veskan* tillika med Tyska avisorna till Dom-Probsten, har jag ej fått den tillbaka; således komma desse Min Bror tillhanda ej i couvert af läder utan af papper. Min hustru ber om sin respects förmälan till Nåd. Cousine och FarBror Söderberg, jag äfven; och vi göra begge samfäldt vår reverens för den öfriga familien. Må bättre än den gamle sjuklingen

d 21 Febr. 1794. LEOPOLD.

P. S. Skaldebrefvet till Corinna, är likasom *Pandora* var, af Secret. *Blom.* Hvad tycker Bror om den Autorn?

99.

Till J. A. LINDBLOM.

JAG beklagar af alt hjerta Min Brors fortfarande sjuklighet, och med så mycket större sakens kännedom, som jag sjelf legat inne af en plågsam colik alt sedan jag sidst hade den äran at vara hos Herrskapet. I går försökte jag at gå ut, det vill säga at komma till M. Bror, men Blåsten slog mig redan i portgången, med ett starkt nej, mitt i ansigtet. Icke desto mindre envisade jag mig fram öfver Torget,

men kom dock ej at taga den kosan jag hade ämnat, utan måste kasta om mina segel, det vill säga min pelskappa, efter vinden.

Hvad *Nådig Thraso* menar, förstår jag ej, så framt han ej vill ha at Avisorna skola bli honom tillställda på samma dag som de komma ut i Hamburg. Denna reflexion är ej min, hvartill den är altför god, utan min hustrus som ej mindre än jag förlorat tålamodet vid hans beskickningar. Dertill ha vi också rätt, ty hans drängar löpa här än för, än straxt efter Postens ankomst, så at vi ännu ingen gång sedan de begynte skickas till honom fått en half timmas frist at genomögna dem. När han då ändteligen slitit dem ur vår hand, skickar han ändå en stund efter och frågar om de äro de sidsta som utkommit, förundrandes sig at finna dem af en förliden dags datum. Han tror förmodeligen at Påsten går fogelvägen. Jag bedyrar Bror, och min hustru skall intyga det, at jag aldrig behållit dem öfver timman innan jag skickat dem till honom; men Gubben glömmer ibland både datum, postdag, och all ting, undantagandes at han är General et *qu'un homme, comme lui,* bör straxt på stund få hvad han värdes åstunda, äfven, (: då han så behagar;) innan saken ännu finnes. — Korteligen sagt, jag är excederad af hans beskickningar, och som jag ej kan göra Tyska Avisor till hans tjenst och recreation, när han behagar läsa sådana, så lämnar jag af alt hjerta dessa helt och hållit ifrån första minuten af deras ankomst, till hans vederqvickelse, och det så mycket hellre som de föga innehålla något för mig vigtigt, hvilket jag ej lätteligen genom andra utvägar kan få veta. Med ett ord sagt, jag gör af de Tyska avisorna så liten cas, at näst de Svenska, vet jag ingen ting ledsammare, hvarföre de också, uprigtigt sagt, äro mig aldeles likgiltiga och kunna gå directe ifrån den omtalte Hedersmannen till Biskoppshuset. Utom

det at jag ingen pretention har dertill, och det ännu större skälet at jag re vera intet värde gör deraf; måste man väl också, ser Bror, ge vika för Generals-rätten. Detta namn hos vår Thraso, betyder mycket i fredlig tid. I krig — är en annan sak. Blif frisk bästa Vän. Säg min och min hustrus respect för Cousine och Far-Bror. Af hjertat beklage vi äfven Mamsell Frondins opasslighet. Min stackars hustru krasslar också med en ömtålig hälsa. Hr. Sundwall har jag ännu ej haft den äran at se; ehuru nyfiken jag varit på nyheter från Stockholm. Men som jag ej är General, så måste jag väl gifva mig tålamod. Må bättre stundeligen.

Rif sönder lappen.

100.

Till J. A. Lindblom.

Gode Broder. *Din räf han skall ej bita — min gås; hon aktar sig.* Jag har igenkänt stylen, och det hör ej mig till at sätta min hand på det papperet. Autorn till förändringarne skulle visserligen ej bli obekant; och den Autorn som skrifvit detta, kan väl stundom mindre lyckas; men det är — eller *blir* blott efterverlden som skall corrigera honom: mihi crede. Dock påstår jag ej at närvarande stycke går till efterverlden. Sker det, är det bra. — Om Tyska avisorna behåller jag min mening; ty i ett ämne som jag af grunden känner, är jag envis. Jag finner i dem aldeles intet nöje, och det lönar visserligen ej mödan at de mig tillsändas. Hvarken min hustru eller jag vill uppehålla dem; och vi, det är uprigtigt

sagt, sätta derpå så litet värde, at emottagningen och bortskickningen mera besvära oss än det fullkomliga umbärandet deraf. Lät då vara sagt, gode vän, at jag ej vill ha dem, och at de må gå från Generalen till Biskoppsgården. Om detta anses för caprice, rår jag ej derför, men jag repeterar avec la plus grande humanité at jag re vera ej sätter derpå ringaste värde, varandes så litet nyfiken som jag är, och dessutom ingen *ting skeende*, (ty jag ligger nu djupt i de latinske Autorerna) som icke tidigt nog slår mina öron med ropet derom. — Lät nu denna sak vara emellan oss afgjord; och för all del tro ej at jag är det ringaste missnöjd. Jag svär vid alt hvad Bror vill, och framför alt vid den ton som rår i begge denna dagens lappar, at så ej är. — Befall blott at adressen ändras på Posthuset, och at Avisorne ställas hädanefter i stället för till mig, till Gen. Kuhlbars; ty stälde på mitt namn, må de ej tagas af en annan, flere gånger å rad: jag har ej den höfligheten för Generaler, aldraminst för dem som sprungit. — Dock detta skall jag sjelf bestyra, och det i detta ögonblick. Farväl, Gode Vän, må väl, eller åtminstone bätre. Det *bästa*, är ej at önska i denna verlden. Var viss at jag är helt och hållit, (eller hel och hållen, hvilket som är bäst) Din

L.

101.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d. 27 Febr. 1794.

I detta ögonblick får jag, jemte Hr. CanzliRådets bref, Philipssons otidigheter, som helt och hållit förvånat mig. Ingen annan än en galen kan skrifva så: men en galens hugg skada dess verre. Nu, derom nog. Det får bli dervid.

Af Hr. CanzliRådets project at tala vid någon om svar, finner jag at Kongl Secret. Kellgren nekar mig denna tjenst. Också detta får bli dervid, och så mycket mer som jag det förmodade. Det var också egentligen intet svar, som jag af honom åstundade: blott at nämna i Stockholms-Post. Phil:s ovett såsom en utkommen skrift, med de reflexioner, hvartill den kunde föranleda.

Visserligen borde, i händelse af ett svar, hurudant som helst, mitt bref till Holmberg tryckas, likasom expressis verbis nämnas och drifvas de trenne punkterna: 1:o At detta bref icke bevisar mig vara Autor till Recensionen, utgifven i Redacteurernas namn, (:och hvarföre blott de svara:) ehuru jag på underrättelsen om Philipsons ovett, addresseradt till mig, yttrade mig på sätt som brefvet till Holmb. innehåller; hvaraf följer at Hr Philipsson är en stor skurk som angriper på träff,

med en så oerhörd nedrighet. 2º At brefvet, långt ifrån at vanhedra dess författare bör lämna publiken tvertom det kraftigaste bevis om hans rättsinnighet, såsom, fast än skrifvit i hemlighet, dock ej innehållande det ringaste som ej en hederlig man bör erkänna för rättvist och oklanderligt. 3º At min retraite här i Linköping långt ifrån at vara en förvisning, är ett det största bevis af Regentens nåd, hvilket jag med den största tacksamhet emottagit, och at Herr Philipsson, som äfven deraf drar förnedrande följder för mig, är visserligen, om någon, den nedrigaste äreskändare som gifves emellan de begge polerna, då han på ett sådant sätt icke allenast ljuger emot klar och tydelig skrift (som om brefvet till Holmberg) utan ljuger dertill med dristigt på den lösaste, skamfullaste gissning, eller väl äfven emot bättre vettskap om sakens rätta förhållande.

Jag hinner ej för denna gången skrifva mera, och jag ber Herr CanzliRådet emottaga försäkringarna om den vanliga vördnad hvarmed jag har den äran at framhärda

Välborne Herr CanzliRådets etc

ödmjukaste tjenare

LEOPOLD —

P. S. Åter tryckfel: *feres* i stället för *feros*. *Skriande Högmod* på 3 sid. 9 rad. Nº 45 i stället för *stinkande Högmod*. Om det är möjligt var nådig och låt rätta dem genom Blom. Jag orkar ej at skrifva någon till.

P. S. Om brefvet till Holmberg tryckes ber jag om en enda förändring men blott på en bokstaf. = *ett blad der jag arbetat;* i stället för: *ett blad der jag arbetar*. Hr. CRådet ser orsaken.

102.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d. 2 Mars 1794.

Tillåt at jag med denna post blott tackar för Hr. CanzliRådets bref och svarar i två ord, ty jag måste bort till middagen till Landshöfd. och fick posten just som jag stod färdig at aftåga.

Jag lemnar, enligt mitt förra, alt i Hr CanzliRådets visa skön. Min hustru vet ännu ingen ting och så länge har jag ännu ingen ting lidit. — Nu önskar jag blott at antingen saken intet vidröres eller at jag hämnas med fullkomlighet; ty temmeligen duger intet här. Jag skall efter så lång tids förlopp altid misstänkas, åtminstone af orättvisan för at ha skrifvit sjelf; derför blefve det desto verre om det vore slätt skrifvit, eller blott, *ej kraftigt.* — Mitt andra Petitum är at svaret införes *ej i Extra Posten,* hvaröfver Publiken, på Ph^{sons} note, kan tro at jag i viss måtto disponerar. — Brefvet måste vist tryckas, sådant som det kom ur min hand, med den bokstafs förändring jag sidst hade den äran nämna. Det är ingen ting naturligare än at den som har lust at ta mitt partie, kan ock haft lust at se om Philp^{son} ljugit eller ej och derföre frågat Holmberg, som kan ha vist honom brefvet; hvilket lätt

kan aftalas med Holmberg af Blom, som dessutom kan säga med sanning at han fått brefvet af Holmbergs hand. Vid brefvets tryckning måste tilläggas något som försäkrar om rigtigheten, verbala rigtigheten deraf, äfven som N N, bör sättas i stället för Hr CanzliRådets namn om så behagas; eller ock Initialerne. — Förlåt at jag nu måste sluta. Min hustru ber om sin compliment. Min respect till Fru Hedenberg. Jag uphör aldrig at vara med den största och oföränderligaste vördnad

Välborne Herr KanzliRådets
ödmjukaste tjenare
LEOPOLD

Vid brefvets anförande måste ihogkommas at Holmberg hade skrifvit mig till och frågat, om jag ville se ett svar som Philipson stält till mig, på, — icke *min recension,* utan den recension af Thorilds skrift, som han trodde vara min; ty af detta *icke min,* beror hos honom nedrigheten, eller billigheten at nominatim angripa mig.

At jag skrifvit: = *den aktning som hvar litterat man har rätt at fordra, äfven då man på det strängaste vederlägger honom*, beviser ej at jag var Autor till Recensionen, utan at jag blott ansåg mig såsom supponerad autor, och fordrade, som sådan, den skoning för mitt *utsatta namn* som han varit skyldig *äfven den rätta Autorn* ifall hans gissning träffat rätt, och då han på det strängaste vederlade dess skrift. Utan at visa den nedriga lättsinnigheten af at emot all folkrätt i Litteraturen, angripa med groft ovett en *blott supponerad, icke bevist Autor* till hvad som helst för ett arbete, skall man aldrig nog hafva updagat gemenheten af Philipssons bofviskt låga förhållande. Äfven måste Blom noga efterse, huru vida under det omtalta brefvet mitt namn var tecknadt, annorlunda

än med Initial-bokstafven *L*, hvilket i sådant fall, (neml at det ej var tecknadt annorlunda) mycket aggraverar skamlösheten af hans anfall.

103.

Till J. A. Lindblom.

d 3 Mars

Förlåt bäste Vän at jag återskickar Stipendieförslaget så fullkladdat, signeradt, oläsligt som det under en sömnig aftontimma råkat blifva i mina händer. Jag tror emedlertid at några idéer torde finnas ibland det jag tillagt som ej äro förkasteliga, och som förtjena at alfvarsamt öfvervägas. Den i synnerhet tycks mig vara vigtig, at man bör, så litet möjligt, inskränka sådana inrättningar medelst absoluta och strängt ovilkorliga föreskrifter, genom hvilka man gemenligen sätts ur stånd at hafva afseende, på de annars mest talande skäl. Man undviker derigenom, det är sant, visse små missbruk, (som dock i likgiltiga mål, nästan icke äro några:) men derigenom händer också å andra sidan, at den enda stora nyttan som en sådan inrättning kanske på femti eller hundrade års tid har tillfälle at åstadkomma, just för ett lumpet ords, en menings, en formalitets skull måste underlåtas. — Välkommen till Staden, när det sker, eller rättare sagt, huru dags det sker.

L.

104.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d: 17 Mars 1794

Jag har at tacka för två bref af Herr CanzliRådet, och jag är i detta ögonblick så olycklig at jag icke kan förklara min erkänsla så omständligen jag ville, för någondera. En desperat Colik, förorsakad af något fel i dieten, gör det omöjligt för mig at blifva så länge stillasittande i samma ställning, som fordras för at skrifva ett ordentligt bref. Jag får derföre med några ord förklara, huru mycket jag finner mig förbunden för Herr CanzliRådets deltagande och åtgärd i den saken hvarom förenämde begge bref egentligast handla. Stenhammars skrift, med undantag af hvad han i begynnelsen i altför starka termer yttrar till min fördel, och som jag uprigtigt skäms för, — synes mig bra och vettigt skrifven. Den har i synnerhet den meriten at vara tagen just på den fot saken borde tagas, nemligen såsom ett försvar mindre för Recensenten, än för Redacteurerna sjelfva, emot Philipsons otidigheter. Som jag ej hinner med denna Post skrifva till Stenhammar, eller rättare sagt, ej är i stånd at göra det, får jag bedja Hr. CanzliRådet hafva den godheten at förklara för honom all min tacksamhet, hvilken jag sjelf hoppas med

nästa post kunna skrifteligen frambära; ty han har med detta publika försvar, förenat äfven ett enskildt bref till mig, fullt af vänskap och artighet.

Nådige Herr CanzliRåd, gör mig den gracen och lät kalla den vennen Blom till sig, så fort görligt är efter dettas undfående, för at säga honom å mina vägnar samma ursäkter, som till Stenhammar. Jag har fått hans begge recommenderade bref, oagtadt jag den förra postdagen försummade, och med denna icke orkar at på annat sätt än nu sker, accusera deras inhändigande. Han behöfver således icke vara deröfver bekymrad. Hvad min högaktning och tillgifvenhet angår, så vet han at den är ingen förändring underkastad, och at jag skrifver gerna derom, när jag icke är antingen lat eller sjuk.

Sätt mig för Fru Hedenbergs fötter: Om hon gör mig den äran at minnas våra têtes à têtes, mins Hon väl också huru oskyldigt jag altid sutit der. Det är icke minnet af denna dygd, som gör mig lyckligast; men jag är det oändligen genom hennes hugkomst, hennes godhet. Jag ber Herr CanzliRådet försäkra henne tillbaka å mina vägnar om alla möjliga deremot svarande tänkesätt, men hvilka jag ej detaillerar, derföre at deribland finnas sådana som böra vara en hemlighet.

Jag har den äran at vara med vördnad

Välborne Herr CanzliRådets

ödmjukaste tjenare

LEOPOLD.

105.

Till B. G. Westberg.

Linköping d. 20 Mars 1794.

Bäste Bror och Vän. Om jag svarar sent på ditt sidsta bref, så tro at jag ej kunnat göra annorlunda. Jag är ej lat at skrifva: tvertom det är mitt nöje at åtminstone på det sättet kunna nalkas Dig; men jag har varit sjuk och är det ännu. Gack dock ej och inbilla dig at jag tagit mig så nära Philipsons ovett. Du vet huru jag tänker i det ämnet, och at ingen ting i den vägen, utom Sanningen, sårar mig djupt. Jag finner den ej i hans libell, och jag har dessutom blifvit hämnad i Extra Posten på ett sätt, som är mycket öfver både hvad jag begärt och förtjent. Jag skäms för det loford man der gifvit mig. Men ehur öfverdrifvit det må vara, bevisar det åtminstone at det icke är jag sjelf som kunnat nedstiga till ett försvar emot Philipsson. Hade jag fått vara med i rådet derom, skulle berömmet hafva blifvit mera afmätt, och jag skulle hafva kan hända, vunnit mera derpå. Jag rår ej för hvad andra skrifva, hvarken för eller emot mig, och det tillhör ej mig at se i hvad de göra annat än deras godhet och välvilja.

Du ser af brefvet till Holmberg, som finnes inryckt i detta

svar, på hvilka goda grunder Philipsson smädat. Jag törs nu fråga Dig och alla andra vettiga oväldiga menniskor, om någonsin en Autor förtjenar mindre förebråelser, än jag gör i detta ämne.

Det skall vara mig högst angenämt at förnimma din välmåga, äfven som din aimabla Frus och din Sons som jag hoppas växer till i ålder och visdom, och låter dig känna alt mer och mer sällheten at vara far för ett bättre arbete än mina usla skrifter, som aldrig gifvit mig annat än afsmak och ledsamheter.

Hvad gör då Sjöberg? alt sedan jag skref och berömde honom för hans godhet at med bref ihogkomma mig, är han stum. Säg honom at jag har en annan penna färdig skuren till ovett, om han fortfar at tiga så platt stilla. Jag skall göra än verre: jag skall lämna honom Philipsson i våld. Alfvarsamt sagt, huru lefver verlden med honom nu omstunder? och hvarföre glömmer han så aldeles bort sin gamla Vän, som tycker at han kunde väl skänka honom då och då, ett litet prof af sin hågkomst?

Af alla de stora saker som i Stockholm tilldraga sig få vi här på orten veta nästan aldeles intet. Det du berättat mig, är nästan det enda jag hört från Stockholm af Politiskt nytt.

Min hustru ber om sin hjerteliga compliment så till Cousine som Dig. Skola vi få, någonsin, den äran och det nöjet, at här i vår lilla boning emottaga Er? Sker ingen resa till någon brunn i sommar? O at den skedde, och at du ville snart glädja med den underrättelsen Den, som till sidsta ögonblicket lefver

Din
redlige och förbundnaste tjenare och vän
LEOPOLD

106.

Till G. A. Reuterholm.

Högvälborne Herr Baron och Præsident m. m.
Nådige Herre.

Ju mer det bref hvarmed Eder Excellence senast hedrat mig, upfylt mitt hjerta med den vördnadsfullaste tacksamhet, ju mer har det smertat mig genom underrättelsen om Eder Excellences redan svagare hälsa. Den största af alla de godheter som Eder Excellence möjeligen kan visa mig, skall blifva omsorgen för denna hälsas fullkomliga återställande.

Måtte Eder Excellence ej, genom för mycket fortsatta arbeten göra dess förbättring långsammare. Nådige Herre, det är skönt at förtjena menniskors tacksamhet; men man vinner den knapt under det man ännu lefver, och i grafven njuter man den ej. Det är ett grymt spel som Naturen håller med män af stora egenskaper, och hvarpå de sätta hälsa, krafter och all lifvets lycksalighet, för at sluteligen vinna det stora vackra *nietet* som man kallar odödlighet. Det är ett Lotteri, inrättat för menskligheten hjelp; men hvarpå den vise spelar med återhållsamhet.

Det nådiga tillstånd som jag igenom Eders Excellences förord erhållit at i behof underrätta allmenheten om naturen

af min retraite, tillika med hela förloppet af denna sak, är en ny kongl nåd, som uphöjer värdet af den förra. Eder Excellence har velat, at ingen ting skulle fela i Eder Excellences välgerning. Jag kan ej nog uttrycka huru lifligen jag känner hela ädelmodet af E. Excellences förhållande emot mig; och jag ber Eder Excellence emottaga all den erkänsla likasom all den admiration, hvilka min Själ är mägtig at hysa för någon, som till en lika grad med Eder Excellence förtjenar dem begge.

Sedan stormen litet saktat sig, skall jag likväl, med Eders Excellences tillåtelse, afvakta något nytt och vigtigare tillfälle at inför allmenheten, på förenämda sätt, rättfärdiga mina tänkesätt som undersåte och medborgare. Jag fruktar at ett sådant ej skall felas mig; Och sådant är, ty verr, alla deras olyckliga Öde som hafva den obetänksamheten, at gifva sig, genom deras skrifverier, den ringaste publicitet. Också denna betraktelse gör den retraite för mig lycksaligare, som jag under Eders Excellence beskydd åtnjuter, hvilket jag för altid utbeder mig, och hvaremot jag med djup vördnad och en tacksamhet utan gränsor till yttersta ögonblicket framhärdar,

Högvälborne Herr Barons och Præsidentens

Eders Excellences

allra ödmjukaste tjenare

LEOPOLD

Linköping
d 24 Mars 1794.

107.

Till B. G. Westberg.

Linköping d. April 1794.

Bäste Vän. Du är mer än god som ej glömmer din aflägsne Vän, och du är nästan den enda af alla mina fordna bekantskaper, som ej gör det. Jag kan ej uttrycka för dig all min erkänsla för ditt sidsta bref. Du berättar ohyggligheter på ett charmante sätt. Lägg dig på at berätta för mig, och du skall bli min lif-Autor. Ingen har ännu lämnat mig en så fullständig kunskap som du, om det nya som nu sysselsätter hufvudstaden. Jag darrar för Academien, mindre för Vitterhetens än för min pensions skull. Det är mig omöjligt at begripa, hur en menniska af heder, så äretörstig han må vara kan upfinna eller deltaga i en plan så låg och så förderfvelig som denna. Jag kan dock bättre utgrunda Armfeldt än Gyllenstolpe, som de tyska avisorne kalla *Güldenstop*. Hvad väntade den olycklige förförda Gubben? Kunde *han* för sin person mera vinna än han ren ägde? och hvad erkänsla borde han för sina barn förese sig af en Konung, som han skulle hafva gjordt till en slaf af utländsk öfvermagt?

Det slår ej felt at Regenten, på denna Conjunctur mycket vunnit. Jag hörde knot; men det har stannat, och jag är

glad deråt. Han är verkeligen genom denna uptäckt, Sverges frälserman. Hvad tros om de brottslige och deras öde? Bäste vän dröj ej at underrätta derom min nyhetshungriga men, som du vet af gammalt, aldeles intet blodtörstige Själ.

Med innerlig glädje har jag erfarit at min vän Probsten Nordin, som jag håller af, ej är det ringaste invecklad i denna smutsiga sak; och at Conspirateurerne hållit honom för farlig, hvilket gör honom heder, och rättvisar mina tankesätt för honom.

Det gör mig ondt om Ehrenström. Vi voro, som du mins camrater i Finland. Det är en man af stora talanger. Om du kunnat komma i erfarenhet af hvad Schröderheim skrifvit om mig, och på hvad sätt jag haft den lyckan eller olyckan at af honom ihogkommas, så var så god och lämna min egenkärlek äfven derom en liten notice.

Hur ärnar du fördrifva din sommar? och hvar? Blir ingen brunnsdrickning af vid Loka eller Sörköping? I hvilket af dessa fallen, så var viss at jag infinner mig till ditt sällskap, om det gör dig så stort nöje som det skulle göra mig.

Medelmåttan, som du omtalar, är af mig som hon bör vara. Af frukten känner man trädet; och så har du gjordt. Emedlertid tror jag den ej utan förtjenst efter du berömmer den. Jag skall bjuda till at en gång rättfärdiga ditt loford — om jag lefver.

Nå Philipson har åter ihogkommit mig. Jag har läst äfven detta senare. Nu hänger han mig besatt i hälarne. Hans tand är lyckligt vis ej så hvass som den är grof. Jag skall efterhanden pröfva huru stark min fot är.

Säg min vördnad för din Aimabla Fru, i hvilken jag aldrig

uphör at vara litet kär, om du behagar; och tag emot min hustrus vänskapsfullaste Compliment till er begge, framburen så godt rummet tillåter

af den redligaste bland
dina venner.
L.

P. S. Nyheten om Polen, som du berättar mig, och som confirmerar sig, gör den hos oss uptäckte Conspirationen desto detestablare. Det är spegeln hvari den bör ses. Annars är det förunderligt huru i ett tidehvarf sådant som detta, Despotismens orättvisa djerfs gå med så uplyft hufvud. Men jag fruktar att hon vågar sig så långt ut på den svaga isen, tills hon en gång nerplumpar för alfvare.

P. S. Jag senterar som du vår unge Konungs pinsamma ställning under fortgången af denna undersökning, äfven som hans vett och discretion at ingen ting uptäcka och med ingen ting inlåta sig. Han har bordt tro at saken skulle helt och hållit afstadna med hans afslag. Och det har bordt smerta honom när uptäckten först gjordes, at veta sin Gouverneur deri medbrotslig.

P. S. Hela verlden finner det samma som du angående Gref Gyldenstolpes uttryck som förmodligen likväl ej är ett tryckfel. Förmodeligen har Gubben antingen ej vetat hvad han sade, i det ögonblicket, eller blott velat säga at han med undergifvenhet underkastade sig Hertigens dom, och lämnade sitt Embete utan saknad NB *af dess fördelar*, efter han neml. fick behålla hela sitt apointement. Armfelds proposition till fr. R. har hjertinnerligen fröjdat och förlustat mig. Ha ha, de der Stora!

P. S. Hälsa Vennen Sjöberg, som ej är död i mitt

minne, och som har ett bref af mig till goda, hvilket jag skall ärligt betala fast ej med denna post. Gud ge jag hade tid at skrifva dig till ännu fyra sidor.

108.

Till A. N. Edelcrantz.

Välborne Herr Canzli Råd.

Mitt första bref till Herr Canzli Rådet, ifrån den ort der jag nu vistas, borde innehålla tacksägelser för hittils åtnjuten godhet: det innehåller, i det stället, bön om ny; men sådant passar till medelmåttan af min lycka. Som Herr Canzli Rådet lärer påminna sig, har jag, emot vanligheten hos Herr Canzli Rådet ett qvartal till godo af min Pension på Konungens Hand Cassa. Med Junii m^{ds} början skulle det efter samma räkning blifva tvenne, så vida jag finge hoppas at så precist bekomma det senare. Emedlertid har jag trodt at upskofvet med det förra torde i något afseende kunna facilitera det senares skyndsammare erhållande, och jag har i synnerhet räknat i detta mål på Herr Canzli Rådets gamla godhet, som jag hoppas at Hr. Canzli Rådet täckes äfven under min frånvaro, för mig bibehålla. Som alla omständigheter fordra at jag i de första dagarna av Junii månad måste vara i stånd at arrangera mig för hela sommaren, i anseende till Brunsresor, och andra angelägenheter, (hvilka neml för mig äro det,) nödgas jag altså från alla händer påskynda det lilla jag har at få, och derföre insistera i min anhållan hos

Herr Canzli Rådet, at till den tiden blifva ihogkommen. Jag lyckönskar Herr Canzli Rådet af uprigtigt hjerta till ännu en förtjent grad af Borgerlig uphöjning, och ber Herr Canzli Rådet vara försäkrad at från min sida åtföljas i dem alla, af den högaktning och derpå grundade lifliga vänskap hvarmed jag har den äran at framhärda

Välborne Herr Canzli Rådets

Linköping
d: 2 May 1794

ödmjukaste tjenare
LEOPOLD

109.

Till B. G. WESTBERG.

MIN Käraste Bror. Det skulle väl tyckas som ett så förbindeligt bref som ditt sidsta, skulle genom alla tacksamhetens, vänskapens och nyfikenhetens rörelser påskyndat mitt återsvar; men at det likväl ej skett lär ej förundra dig då jag säger dig at det knapt kan ske ännu i detta ögonblick; och at jag aldrig varit sjukare än jag ett par veckor nu varit, ja, nästan sagt, ännu är. Då man knapt kan hålla pennan, knapt har en tanke som intet är moln och dimma, eller som intet trasslar sig, är det verkeligen en höflighet at skrifva bref och göra sig så artig man kan.

Jag kan ej säga som du: jag är hvarken trög i brefskrifning, eller är du den enda till hvilken jag skrifver conversationsbref. Men verkeligen är du den enda som det lönar mödan at skrifva till. Jag får aldrig något bref, som gör mig större nöje än dina, (amourer vet du at jag är ifrån) det

vill säga som innehåller mer *saker*, (:efter hvilka jag börjar bli galen på min ålderdom:) eller som säger mig dessa på ett mindre konstbråkat sätt. Ty konsten at skrifva väl, hos oss, är annars, som du vet, at bortgömma saken under orden; äfven i berättelser.

Apropos at gömma saken under orden, hvad tycker du om Äreminnet Öfver Gustaf III^dje^, som väl förståendes, ingalunda gör på det sättet? Mandez moi cela, et ce qu'on en dit.

Jag var nästan på vägen at tvifla litet om din berättelse rörande *le petit Monsieur*. Den syntes mig nästan omöjelig; men jag har hört den confirmeras af andra. Är den sanning så är det en perla af menniskokännedomen, som min philosophie skall bära på sitt finger till din åminnelse efter du skänkt mig den.

Talet är tvätydigt om Oxenst. Adlerbeth som besökte mig vid nerresan, försäkrade mig at det hade ingen grund. Jag håller nu Protocollerna, således hvarpa längre omkring, i fall du vill glädja mig med nyheter, för hvilka jag nu fått en så frätande aptit, at jag ingen ting vet af himmelsk eller jordisk visdom som öfvergår anecdoter. Det må nu vara caracteren af en liten stad eller ett litet sinne; nog af, jag ville veta om möjligt vore, mer än man vet i Stockholm, hvilket vet Gud, ej är mycket begärt.

Du begriper således om jag somnar vid dina bref. Men jag skäms uprigtigt at mina ingen ting innehålla som betala dem. Philosophiska reflexioner gjorda i ensligheten kunna ej glädja dig serdeles, och om jag skulle afmåla för dig mitt tillstånd här, det vill ungefärligen säga, mina recepter, spasmer, sedes, lärda eller vittra vakor, så skulle det föga göra mitt bref angenämt. Man måste hafva något at skrifva, när man vill vara god correspondent. Skapar man det, så är man förlorad.

Det var ej om *Medelmåttan*, det var om *Pandora* du hade sagt mig något rörande Blom, och hvarmed jag smikrat honom. För öfrigt tiger jag med alting ur ett godt skäl, som är det, at jag talar nästan vid ingen. Det är mig kärt at du tycker om min *Prädikare*. Skicka du mig dina *Uppenbarelser* tillbaka, så äro vi qvitt med hvarandra.

Efter du ej kommer ner i sommar, så är det ovist om jag ej kommer opp till Stockholm, i fall det hindret ej mellankommer at jag dör. Du får se snart i Extra Posten ett poème af mig till Hertigen, hvarom jag ber dig tycka det bästa du kan. Dº ett annat, *ej af mig*, vid namn *Helgonet* som jag önskar at jag kunde lämna samma beröm, som åt *Pandora*. Min hustru ber om sin ömma hälsning till din ämabla fru, och jag tror, ta mej fan, också till dig. Säg för henne min vördnad, och var viss at du känner ingen som mer älskar, mer högaktar och mer längtar efter Dig än din

redlige Vän

Linköping d. Maj 1794. L.

P. S. Hälsa Sjöberg. Hans hugkomst står som en pil i mitt Samvete. Jag skall visserligen snart skrifva honom till och fråga hvad hin han gör för verldens nytta, som intet satt ett rim på papperet sedan så lång tid. Haf honom då at skrifva något. Hvarföre skola jag och Philipson nästan ensamne uplysa verlden?

110.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d. 19 Junii 1794

Jag är nu en slags Enkling. Min hustru reste för några dar sedan ner till Skåne, för at der möta sin Syster Eva Fehman och passera en del af sommaren i hennes sällskap, under det jag tillbringar slutet af denna månaden i Norrköping och den följande i Medevi. Få nu se hvad der sker i den så länge omtalta gårdshandeln, hvarvid jag är aldeles onyttig (likasom vid nästan alt annat här i verlden) dels derför at jag, af alt hvad jag illa förstår, förstår detta minst; dels också derföre at det är min Svägerska som i denna sak blir hufvudpersonen, efter hon erlägger den större delen af köpesumman. För öfrigt har jag anbefalt begge qvinnorna i min Vän Nordwalls händer, som visserligen är, till deras tjenst, i alt afseende minst femton gånger dugligare än jag.

Blom har berättat mig med hvad oerhörd godhet Hr. CanzliRådet åter för denna gången dragit mig ur det pinorummet General-Disconten. Jag vet ej om det är sant at hvar menniska har, som det säges, sin gode Engel; men at jag har min, det har jag nu i åtta års tid klarligen erfarit. Hvar

dag fördjupar mig i större förbindelser hos Herr CanzliRådet. *At gå i döden för sin vän, var förr det högsta profvet*, säger *philosophen på landsvägen*, nu är det *at gå i borgen*. Hr. CanzliRådet gör likväl ännu mer som går på en gång både i *borgen och förskott*. Blom skrifver at han rigtigt underrättat Herr CanzliRådet om min oförmögenhet at genast eller snart contant godtgöra Herr CanzliRådet för de utlagda penningarne. Det har ej hindrat Herr CanzliRådet at försträcka dem; en sak hvaröfver jag, efter så lång erfarenhet af Hr. CanzliRådets tänkesätt, aldeles intet förundrar mig. Det som skulle surprenera mig, vore, om jag verkeligen kunde betala dem till Jul.

Harlingsson præsiderade i dessa dagar för Lectoratet som han med nästa Termin kommer at tillträda. Som jag var dervid af nyfikenhet närvarande, gjorde han mig det skälmstycket at offentligen invitera mig. Jag har ej talat Latin på åtta års tid och kunde svårligen opponera på Theser dem jag ej sett och hvarom jag ej hade det ringaste begrepp. Belägenheten var ledsam. Jag var ett ögonblick i beråd at fly, hvilket säges vara bättre än at fäkta illa. Skammen afhöll mig derifrån. Jag stod altså opp, upplät min mun, och se, till min stora förundran utgick derifrån en latinsk harang hvari jag så godt jag kunde ursäktade mig för at ej kunna motsäga hvad jag hvarken läst eller hört läsas, lyckönskandes för öfrigt Lärare och Lärjungar i de bästa phraser jag kunde i hast påminna mig. Efter slutad act, omfamnades jag af mina venner och bekanta, at begynna på Biskoppen, allesammans hjerteligen glada, förmodeligen öfver den fara hvari gramattican sväfvat, och lyckeligen undsluppit.

Sundwall, som tvistade med Harlingsson om Lönen, och som verkeligen hade äfven så rätt efter bokstafven, som den senare efter naturlig billighet, är ännu till hälften lönlös.

Hertigen har haft den nåden för honom at lämna honom sin föreskrift till Consistorium angående förslag till någon ersättning för hans lidande. Detta förslag har Consistorium nu i underdånighet uppsänt; det är visserligen både förnuftigt och lätt at verkställa. Hr. StatsSecreteraren Rosenblad lärer nu hafva saken om händer. Finge jag bedja om Hr. CanzliRådets recommendation hos honom för Sundwall, som är en ung man af mycket goda egenskaper? Jag tror väl at saken talar för sig sjelf. Men för säkerhet skull var nådig och tillägg ett godt ord, och lät Sundwall, likasom jag, lefva af de ord som utgå af Herr CanzliRådets mun.

Alla CanzliRåder likna ej hvarandra, och man lefver ej af allas ord. Det är nu två goda qvartaler hvilka jag har, som man säger, *till godo* hos Hr. CanzliRådet Edelcrantz. Jag ber Svenska Academien ändra detta origtiga talesätt, ty *till godo* har man visserligen ej hos hvem helst det må vara, hvad man behöfver och ej kan få. Det är tvertom det semsta sätt at *hafva på*, hvad man ej lätt kan umbära. Jag misstänker at det torde förhålla sig med den höga Kungl handCassan ungefärligen som med min, at nemligen den icke altid är öfverst full. En hög Cassa dessutom är ej derför straxt en djup Cassa; och vi kunna något hvar, som lefvat i en viss krets, säga derom till våra barn med Johannes, *at den detta sett hafver det vittnat.* Jag beklagar mig således visserligen ej öfver CanzliRådet Edelcrans. Hvad jag sagt om CanzliRåders olikhet, kommer blott af Leibnitzens *Principium Indiscernibilium*, eller hans påstående at aldrig två ting i naturen, icke ens två blad, långt mindre två CanzliRåder fullkomligen likna hvarandra. Det beror af CanzliRådet Edelcrantz godhet at vederlägga Leibnitzen. Jag har tagit mig den frihet at i allmenna termer tillskrifva honom derom; men som argumenterna i detta philosophiska ämne lära bero af

StatsComptoiret, har svaret uteblifvit. Jag ber Hr CanzliRådet i anledning af alt detta, om två temmeligen oförenliga saker: at om möjligt är recommendera mig i CanzliRåd. Edelcrans hugkomst, utan at nämna ett ord om hvad jag här jollrat, hvilket kunde af honom illa uptagas. Jag är icke allenast för min egennytta skull angelägen om hans välvilja. Han har förtjent af mig, at jag ganska högt skattar hans vänskap, utan annat afseende dervid än dess egna värde.

Jag bad Blom läsa för Herr CanzliRådet mina verser till Hertigen Regenten innan de tryktes. Han skrifver at Herr CanzliRådet till så mycket annat tålamod med mig, lagt äfven det, at afhöra denna långa Epistel, som visserligen icke har det värde den borde hafva. Han tillägger at Herr CanzliRådet funnit tryckningen deraf oskyldig, och at jag utan at synas en låg smickrare kunde offentligen frambära detta offer till min Välgörare. Jag önskar at alla må dömma mig med den rättvisa som Herr CanzliRådet; men jag väntar det ej i ett land, hvarest publiken ännu aldrig kunnat lära begripa, at ett offenteligt beröm ger nya förbindelser at förtjena det; och at lofordet (icke hos mig, men hos en god Scribent) ofta är den enda modesta undervisning till stora dygder, när det neml som här, gifves åt personer af uphöjda tänkesätt.

Rummet påminner mig åter at sluta. När skall jag då få bilden af mitt hushelgon? af Patronen för mig och min vårdnad? Min respect för Fru Hedenberg. Jag lefver och dör med den största vördnad och den lifligaste tacksamhet, Herr CanzliRådets

ödmjukaste och onyttigaste tjenare
LEOPOLD

III.

Till J. A. Lindblom.

Bäste Bror. Så sysselsatt med at göra intet som man kan vara vid en Brunn, hinner jag knapt tacka för min del af M. Brors bref och för Cousines nådiga hälsningar. Det är mig kärt at hälsan blifvit förbättrad och ännu kärare för curens skull, som var aldeles i min smak. — Helt oförmodadt var det för mig at finna mitt på Medvi brunnsgård en hel vagn full af Wreta klostersboer, och i glädjen kyste jag lilla Juliana i hela Sällskapets åsyn, hvilket jag ber FarBror Söderberg icke illa uttyda. Jag hade continuerat oppföre i rangen, om intet Kernell sett mig så alfvarsam ut. Tingstadius och jag njuta hvarann ej så mycket jag tror at vi begge önskade; ty qvinfolken ställa sig emellan oss; och vi hafva här i synnerhet en Grefvinna Wrede, som det ej är lätt at vara ifrån. Vi tänka derföre at råka hvarannan hos min Bror, efter slutad Brunscur, hvarest vi hoppas at blifva begge med vanlig hyllest emottagna. Han har väl i min Brors hus ett litet företräde framför mig i fruentimmersvägen; men han kunde hafva det samma här, om han orkade göra sig liten möda; ty alla tycka om honom. — Jag törs ej jollra längre, och intet heller har jag tid dertill. Jag har post, och tusen

andra saker för mig hvaribland promenader intaga en mils tid och rum. Sätt mig för Nåd. Cousines fötter, och inneslut mig i min Brors famn och vänskap. Som Brunnsgäst aflägger jag alla complimenter. Min vördnad till FarBror, jemte trogen hälsning till öfriga famillen. Från min hustru får jag likaledes hälsa ödmjukeligen. Hon mår väl så mycket jag vet.

Medvi d 15 Julii 94 LEOPOLD

112.

Till J. G. OXENSTIERNA.

Högvälborne Herr Grefve, RiksMarskalk och Commendeur af Kongl Majsts Orden

Nådige Herre.

DET bref hvarmed Eders Excellence senast hedrat mig har gjordt något längre väg än till Linköping, hvarest det förmodeligen blifvit något uppehållit. Mitt vistande är sedan 14 dagar i Medevi, der jag, i saknad af Eders Excellences fordna närvaro, åtminstone haft den äran at emottaga detta bevis af Eders Excellences hugkomst och godhet. Denna tillfällighet lärer hos Eders Excellence fullkomligen ursäkta senheten af mitt svar ifall annars den längre saknaden af ett nöje behöfde ursäktas af den saknande.

Den moraliska verldens gång, Nådige Herre, har visserligen sina underligheter, likasom den physiska. Men för den som känner orsakerna försvinner sällsamheten, och alt blir nödvändigt. Sålunda har Eders Excellence visserligen bordt

förundra sig deröfver at ännu ingen rad ifrån min hand tolkat det nöje som läsningen af Eders Excellences nya Mästarstycke, utan all tvifvel bordt förorsaka mig. Men då jag fått äga den äran at uptäcka för Eders Excellence orsaken dertill, är jag viss at denna, till dess billiga förundran skall uphöra, och min tystnad urskuldas. Jag är ännu i denna stund, ej så lycklig at äga Eders Excellences arbete. För stort at skickas mig med Posten, skulle det komma med någon resande, och har ej kommit. Jag har väntat på denna skatt, vecka från vecka, men alt hitintills förgäfves. Och Eders Excellences kan hända lifligaste beundrare har derigenom saknat det nöjet at förena sitt offer med så många öfriga Läsares, som alla sammanstämma i Eders Excellences rättvisa loford.

Eders Excellence föreställe sig dock ingalunda at detta förträffliga Äreminne förblifvit af mig ensam hitintills aldeles oläst. Jag har visserligen sett det; men knapt mera; ty det exemplar som kringvandrat Östergöthland har blott två timmars tid varit i min ägo. Min själ har genomflugit denna prägtiga Skapelse; men utan tillstånd at någonstädes hvila ett ögonblick. Hvad jag deraf i minnet behållit, har ej varit tillräkligt at derpå bygga hvarken den räkenskap jag velat hos Eders Excellence aflägga för effecten deraf, eller ett omdöme deröfver, som en författare af Eders Excellences Class, visserligen icke behöfver till sin säkerhet. Hvad Eders Excellence derom behagar säga, är en följd af den vanliga nedlåtenhet hvarmed Eders Excellence i litteraturen likasom i statens värdigheter ger behag åt sin uphöjning och förmildrar sina företräden.

Il est trés beau, qu'oique chose aisée
D'être modeste, alors que l'on est grand.

Jag påminner mig i detta ögonblick ett ställe, som slog mig aldeles till jorden med glansen af sin skönhet: »*Döden fick blott trycka sin hand på hans skullra, till ett minne af sin närvarelse och himmelens beskydd.* Se der, utantvifvel, hvad jag i all min lifstid läst sublimast; och jag förstår antingen ingen ting, eller föddes aldrig i menniskotanke, ett majestätligare uttryck. Men uttryckets förtjenst är hos Eders Excellence ett intet emot det öfrigas. Tillåt mig, Nådige Herre, at anse Eders Excellences bref såsom ett tillstånd at omständligare yttra mig öfver dess Arbete, när jag blifvit så lycklig at få äga det.

Min hustru har ej följt mig till Medevi. Hon gör under denna tid, ett besök hos sin syster i Skåne. Måtte Hennes Nåds, Fru Grefvinnans hälsa, likasom Eders Excellences egen fullkomligen stadgas genom detta årets BrunnsCur. Hvad mig angår, usla sjukling, har jag oaktat min Brunnsresa, icke ens hoppet om förbättring.

Jag har läst ErkeBiskoppens oanständiga utfall i Extra Posten. Det indignerade mig; och sådan var dess verkan öfver alt här på orten. Eders Excellence har alt för mycket rätt. Det är icke at återkalla minnet af en stor Konung, at nämna honom i anledning af ett protocoll ett memorial, på samma sätt som man i acter af sådan natur, skulle nämna den ringaste kämnerspræses. Frågan var ej heller om granlåt och lofskrifter, men om en anständig vördnad bevisad emot en Konungs minne, öfver hvilken Religionen visserligen ej har at beklaga sig. Eders Excellens har svarat genom sin tystnad på ett sig värdigt sätt. För min del var jag ett ögonblick frestad at med en oväldig Läsares rätt, yttra mina tankar i detta ämne. Endast fruktan at derigenom på något sätt compromettera ett stort och af mig vördadt namn, afhöll mig derifrån. Mig synes annars, som personer af uphöjda

rum i samhället, borde nu, mera än någonsin förr, i sina likar, respectera sig sjelfva; och at detta synnerligast borde iaktagas af dem, hvilkas enda värde, likt angriparens, torde bestå i deras Embets-rang.

Värdes, Nådige Herre, frambära till Hennes Nåd Fru Grefvinnan min hustrus och min gemensamma, djupa vördnad, äfven som Eders Excellence täcktes för egen del emottaga, med vanlig godhet, mina försäkringar om den lifliga beundran och de fortfarande vördnadsfulla tänkesätt, hvarmed jag har den äran at till min lefnads slut framhärda,

S. T. Nådige Herre,

Eders Excellences

ödmjukaste tjenare

Medevi d 16 Julii 1794.

LEOPOLD

113.

Till J. NORDWALL.

Medevi d. 19. Julii 1794

BÄSTE Vän. Vill och kan du förlåta denna fåradiga lapp ifrån din gamla Stallbroder, som är Brunsgäst och ej får sitta länge stilla. Haf den godheten at ställa detta bref min Pella tillhanda antingen hon då finnes på din ort, eller som jag bör tro af hennes sidsta bref, i Köpenhamn. Hon flyger nu utom kring, och jag stackars fan sitter här och hvislar efter henne. Du kan ej tro hvad hennes frånvaro kostar på mig. Min enda glädje är at hon känner sig säll i sin Systers så länge

saknade sällskap. Säg min vördnad för din charmanta fru, och tag emot mina tacksägelser för all din godhet emot mina Damer. Jag är och förblifver i lif och död

Min redlige Vän

Din ömt tillgifne vän och tjenare

LEOPOLD

114.

Till J. A. LINDBLOM.

M. K. BROR. Jag tackar på det förbundnaste för alla böckerna: Boethius och Schirach. Jag hörde Essen tala om den förra, med uttryck, som gjorde mig nyfiken at läsa detta mästerstycke. De första styckena har jag blott genomögnat. Det sidsta om den Akademiska och Gymnastiska undervisningen, har jag ordentligen genomläst. Mitt omdöme derom är som *Brid-Oisons* i Mariage de Figaro: *Je ne sais qu'en dire voilà mon sentiment.* Det är gröt, och hård gröt, stampgröt. Han bårar hufvet så djupt in i sina idéer at läsaren, (jag åtminstone,) ej förstår det minsta hvad han propheterar om. Men jag misstänker at all slags djupsinnighet är den samma, det vill säga at när man skräder den, siktar den, etc så kommer derur och deraf litet likt sundt förnuft, som ej förtjente så mycket bråk och at ställas inom ett så mödosamt ihopsatt phileqvum. Jag skrifver detta under det Ahlstedt sitter bredvid mig och har således ej tid at göra annat än ösa fram mina flyktiga idéer, som kunna vara rätt falska. Det enda skall jag blott tillägga at om Boethii be-

tänkande innehåller planer till en *nyttig förbättring* af undervisningsverket, så behöfs en så lång tid innan dessa idéer tydeligen hinna kläckas och växa till brukbar mognad, at man gerna kan emedlertid vidtaga hvilka ideer man finner vid Scholæ verket mest förmånliga. De skola altid blifva gamla och genom sjelfva tidens fortgång onyttiga, innan Boethius hinner at säga rigtigt hvad han menar. Detta är mitt privata omdöme, som jag vet ej missbrukas af Dig. — Ingen ting annat än Sanningens starka känsla har tvungit det fram af mig. — Recenserade jag skulle jag berömma; ty mycket finnes, som kunde ge anledning också dertill, och rätt mycket.

L.

115.

Till J. G. Oxenstierna.

Er godhet täcks för vida drifva
Det lof, de Stora Namn hon ger:
Mitt rum på Pinden, skulle blifva
Således, Virgilius, utmed Er?
Ännu en gång, hålt opp jag ber.
Ert ädelmod går alt för vida.
En fattig Skald har nog at strida
Mot egna retelser till flärd;
Men Trasten bör ej tro sig värd
Ett rum vid Näktergalens sida.
Han bör — och hälst på gamla dar, —

Sig till Æsopi lärdom hålla;
Och, klokare än Korpen var,
Uti sitt slutna Näf behålla
Den lilla *Ost* han kanske har.

Jag har emottagit, Nådige Herre, med de ömmaste rörelser af vördnad och tacksamhet begge de brefven hvarmed Eders Exellence värdigats hedra och trösta mig i min sjukliga retrait. Eders Exellence har på räkningen hos mig intet annat än välgerningar, som ej kunna afbördas, och ett bemötande så fullt af godhet, humanitet och varaktig likställighet, at jag borde vara antingen utan tanke, eller utan hjerta, för att intet helga åt Eders Exellences minne den renaste vördnad. Med den samma välgörande hand, hvilken E. Exellence för snart 10 år tillbaka räkte mig för at lyfta mig ur mörkret, värdigas E. Exellence ännu, sedan jag gått dit tillbaka igen, om jag så får tala, smeka min oskickelighet, och sjelf trösta mig öfver det missödet at så litet hafva uppfylt det hopp E. Exellence till äfventyrs om mig fattat.

Det vore jag, Nådige Herre, som borde göra icke blott ursägter, men afböner. Eders Exellences förra bref tillförde mig, utom vedermälet af den mest smikrande hugkomst, äfven bilden af en Stor Man, och en Välgörare, åt hvars minne E. Exellence således redan betalat sin skuld, och hos hvilken min, likasom hos E. Exellence, lärer förblifva en evigt innestående fordran.

Och för denna Skänk, tackar jag först i dag? Nej till den grad af oförlåtelig känslolöshet har jag ej hunnit vanartas. Jag har läst, och läst på nytt, detta ypperliga Arbete, jemförligt, uti interesse för mig, med ingen ting annat än med sitt ämne och sin Författare. Och min lifliga beundran för begge, mitt vaknande hjertas ljufva rörelser, ja, på flere ställen,

verkeliga tårar, sådana som jag sällan gjutit dem, hafva vid hvar sida tackat E. Exellence på ett sätt, hvarpå, som jag tror, en Exellence sällan blir tackad, och hvarpå jag är öfvertygad at Efterverlden skall med mig instämma.

Men hvarföre har jag ej skrifvit? Det är just sanningen, Nådige Herre som stundom har försyn at visa sig, och den kalla artigheten som altid är färdig med sina phraser. I stället för at säga E. Exellence hvad E. Exellence nödvändigt borde vänta sig at få höra angående stylens skönhet, ämnenas visa val och sammanbindning, denna blandning af blixtrar och blomster ensam tillhörig E. Exellences penna, och framför alt, denna fina mästerliga halkning öfver ställen som ett enda tyngre drag kunde hafva gjordt för samtidens ögon otåleliga, — hade jag valt at gömma min beundran under den Akademiska Granskningens kalla larf, och at understå mig framlämna till E. Exellence några anmerkningar vid vissa uttryck, hvilka med hela fullkomligheten af E. Exellences Språk, det skönaste som Svensk penna ännu talat, likväl hafva synts mig lämna något rum för Critikens kall, när hon ändteligen befalles at uppfylla det.

Efter E. Exellence i sitt bref omnämde en uplaga af E. Exellences samlade arbeten, (: ett tillägg till Äran af Gustaf III:s regering, som hans minne ännu saknar och fordrar:) trodde jag at dessa obetydligheter ej torde blifva hos E. Exellence lika så ovälkomna som öfverflödiga; Och jag vet ej hvad för ett begär jag kände at få likasom låtsa glatta och putsa med en Lärlings beställsamhet, några små ställen af det Stora Oförgängliga Monument Eders Exellence uprest åt Svenska SångGudinnornas Största Beskyddare. Då jag icke kunde säga: *Jag är också målare,* ville jag åtminstone kunna säga: Jag är också Gramatticus.

Min beständiga sjuklighet, andra främmande bekymmer,

och äfven tvekan om jag borde understå mig at bry med frågor om ord en Mästare som skrifver saker, hafva, at jag så må säga, släpat mig ifrån dröjsmål till dröjsmål; och så har skett, at jag lämnat öfver två månaders tid, ett bref obesvaradt, och en gåfva utan tacksägelse, hvilka jag visserligen ingendera emottagit utan med de sannaste rörelser af vördnad och erkänsla.

Eders Exellence värdigas sakna mitt sällskap. Hvad skall jag då säga, som af detta umgänge öfver mitt stånd och mina egenskaper, åtniöt ensam hela äran, och i alla afseenden hela fördelen?

E. Exellence är ej glad. Jag ej heller. Och jag tviflar at någon är det serdeles, nu för tiden. Europa höljes af sorgeliga scener. Det är ej nu mera Behagens och Litteraturens tidehvarf. Philosophien är ej en tillflykt. Och det ges, som E. Exellence visserligen erfarit, en occupation ännu mindre tröstelig än den at känna och bilda: det är den at tänka.

Jag har understått mig at plundra E. Exellences rika förråd af gracer på ännu ett stycke för Extra Posten. Måtte E. Exellence ej anse det med missnöje. Holmberg plågar mig, och vill gerna, nu emot slutet af året, gifva sitt nersunkna blad åter en liten upphöjning. Jag har valt dertill ett utdrag af det charmanta Skaldebrefvet till Hr. T. som E. Exellence värdigats anförtro mig. Eders Exellence lärer redan genom trycket hafva funnit eller snart finna, huru vida jag lyckats at i den förkortning jag deraf gjordt, förena med hvarannan, helgden af en Mästares arbete, bibehållandet af de skönaste ställen, utelämnandet af det som ej borde tryckas, och sammanhanget emellan dess strödda återstående delar.

Min Lycka har velat at jag altid skulle finna vid Medwi någon intagande Grefvinna. Fru Grefvinnan Wrede gjorde

detta årets frais för behagen af Brunnslefnaden. Eders Exellences bifall till de offer jag framburit åt henne, gör dem mindre ovärdiga sitt älskvärda föremål. Det är Apollo som rör vid min ringa blomstergärd, och bjuder den at vara oförvisnelig.

Ett godt, erkänsamt, ofrälse hjonelag i Linköping, ber om att få nerlägga sin förenade vördnad för E. Exellence, och Hennes Nåde Fru Grefvinnan, om hvars hälsa vi bedje med uprigtig angelägenhet at blifva underrättade. Min hustru, som utan ringaste skymt af prétention, likväl kan sin Voltaire utantill, kan också rättnu E. Exellence. Vi sitta begge, med ännu rörda hjertan, vid foten af det Stora Monument, omkring hvilket Efterverlden skall i småningom samla sig, och bredvid hvilket den kanhända äfven då skall hitta någon blomma, lämnad af en lika tacksam, men vanmägtigare hand.

Jag har den äran at framhärda med djup och evig vördnad

S. T. Nådige Herre,

Eders Exellences

ödmjukaste tjenare

LEOPOLD

Linköp. d. 10 Novemb. 1794

116.

Till N. von Rosenstein.

Blom var charmerad af Hr. CanzliRådets compliment. Man kan ej få större pris än Herr CanzliRådets loford.

Stenhammar går med stora steg till ett berömt namn. Jag har nyligen läst en Grafskrift öfver Fru Troil som jag tror vara af honom. Det är hans verslag och hans ton. Den är i det mästa af stor skönhet. Han har lofvat mig sitt poëme öfver Religion.

Jag kommer ifrån poësien till Penninge-Lån, icke sådane som sökas, utan som gifvas, hvilket är ett språng emellan ämnen, som en poët sällan har tillfälle at göra.

Inneliggande lapp visar Långifvarens mening angående en del af de framstälde frågorne. För det öfriga får jag i ödmjukhet tillägga: at penningarne kunna strax fås, och at ingen ting hindrar en annonce derom när den sker utan namn och så framt Hr. CanzliRådet värdigades åtaga sig den mödan at med låntagaren afhandla.

Emottag försäkran om den ouphörliga vördnad, hvarmed jag till mitt yttersta ögonblick räknar för min högsta skyldighet, äfven som för ära, at nämnas

Välborne Herr CanzliRådets

ödmjukaste tjenare

Linköping. d 29 Dec. 1794

Leopold.

117.

Till N. von Rosenstein.

Den 1. Januarii
1795.

Jag kommer här släpandes med alla mina under detta år åsamlade förbindelser, och redan krökt under denna börda, böjer mig djupt ner för Herr CanzliRådet, full af vördnad och blygsel. Men hvad är ändå ett år emot åtta? Man stod aldrig i större skuld än jag.

Emottag, Ädle och Värdige Man, mina innerliga lyckönskningar vid inträdet af ett nytt år, som visserligen skall slutas för Herr CanzliRådet lika som så många föregående, med tillagda välgerningar emot fädernesland, litteratur och enskildte personer. Far fort at vara den obeskyddade rådlösa förtjenstens ledsagare, Far och välgörare. Far fort at vara efterdömet för goda scribenter och goda menniskor; och at, hvad sällan sker, förente insamla deras admiration och deras välsignelser. Lär förnuftet åt godheten, och godheten åt snillet. Uplys Konung och Folk: Hr. CanzliRådet har till det ena Statens och till det andra Naturens fullmagt. Och njut länge den förtjenta belöningen, at omgifven af en hel nations äldre och yngre tänkare, vara ett föremål för allas

vördnad, af alla älskad, de flestes eftersyn — och lät mig säga det — af ingen öfverträffad.

Se der mitt Nyårskort!

Sådane äro de önskningar för Herr CanzliRådet, hvarmed jag slutar mitt bref och kanske snart nog min sjukliga lefnad; hvarunder jag altid med lika vördnad och tacksamhet framhärdar at vara

Välborne Herr CanzliRådets

ödmjukaste tjenare

LEOPOLD

118.

Till G. A. REUTERHOLM.

Högvälborne Herr Baron, Rikets Herre, President, Riddare och Commendeur af alla Kongl Majsts Orden,

Nådige Herre.

OM, delad till så många och så stora ämnen, Eder Excellence kan äga öfrig ett ögonblicks uppmerksamhet för de ringaste, så tillåt, Nådige Herre, at en poet som ännu lefver kanhända blott genom Eder Excellences beskydd, och som till sin död önskar at få lefva derunder, begår å nyo sin årliga högtid, och nedlägger, inför Eder Excellence, det svaga offer som är i hans förmåga at frambära till sin Välgörare.

Det är ej genom några korta Nyårsrim som den Svenska Sången skall kunna göra en skyldig rättvisa åt Eder Excellences förtjenster: förtjenster, med hvart slutadt år, icke blott

förökade, utan mångdubblade. Men Eders Excellence har nyligen varit vittne till Nationens erkänsla för sin älskade Regent. Jag kan intyga, för min ort, at denna erkänsla varit oskrymtad. Eder Excellence begär, jag vet det, ingen större belöning; och gifs en större för den Regerandes närmaste Vän, än hela Folkets högtideliga tacksamhet?

Efter en sådan ära, hvad är Skaldens lofsång? En svag rättvisa, Nådige Herre; men just derföre, ej smicker. Emottag den med godhet. Det är skönt at gifva den, på en gång, ämnen och beskydd.

Andre må, efter vanans föreskrift, lyckönska Eder Excellence till dess nyaste upphöjelse. Philosophen som tänker på ändamålet af dessa prydnader, på deras oftare missbruk, och på tidehvarfvet, skall, på Eder Excellences bröst, framför alt lyckönska sjelfve hederstecknet.

Jag har sett, under detta förflutna år Öfverflödet bannlyst, Friden bibehållen, Handeln mägtigt skyddad, förräderiet straffadt med rättvisa och mensklighet, och vår närmaste Granne förenad med oss genom ett bekräftadt vänskapsband. Jag har sett mitt Fädernesland upphöjt till rang af fridsstiftare i Europa. Det vore nu jag ville skrifva historien.

Det återstår at se utgången af denna vigtiga redogörelse som nu fäster hela allmenhetens uppmerksamhet, och hvari Eder Excellence uppträder på ett sätt, ensamt nog at försäkra Eder Excellence om hvar redelig mans vördnad. Det är den suckande skattdragarens sak som Eder Excellence tagit i sin hand. Om något förtjenar at heta Romerskt, är det denna ädla rättsinnighet. Hvad Eder Excellence är olik dessa stora hopar af vanliga förnäma, som fruktat ljuset, och haft skäl dertill! Hvad ett ärligt ansigte, dristigt framställdt för rättvisan, pryder ett Seraphimerband! Det är icke i detta band, Nådige herre, och i dess Seraphiska namn, som det himmel-

ska finnes. Det är i en Själ sådan som den Eder Excellence visar vid så många och så vigtiga tillfällen. Utom denna enkla och upphöjda principe, skall man aldrig äga Eder Excellences hvarken stränghet eller mensklighet.

Eder Excellences exempel, det första i Sverige, bevisar hvad en verkelig Statsman, vinner på publiciteten af sina gerningar. Måtte det i framtiden följas, lika som alla Eder Excellences efterdömen!

Jag har ännu en väntan, Nådige Herre, säker, om ej ryktet sviker, och om Sveriges hela önskan uppfylles: den, at se Eder Excellence kröna sin lysande bana med det ärorikaste värf som, sedan Oxenstiernas tider, af Svensk Statsman utfördes. Det blir derefter, som jag skall hafva den äran at inför Eder Excellence nedlägga den teckning som Eder Excellence värdigats af min hand önska, och som Eder Excellence tillåte mig at icke sluta för än med dess ämne. Jag är rädd om detta ämne, det vackraste af dem som förena philosophien och skaldekonsten; och jag ville, om möjligt vore, göra detta stycke mindre ovärdigt Eder Excellences bifall, än alla mina öfriga svaga försök.

Nådige Herre. Om jag ägde, i ringaste mått, slughetens, inför Eder Excellence, onödvändiga gåfva, skulle jag icke just vid detta tillfälle yppa at jag umgås med tanken at hos Eder Excellence våga en bönfallan, — en enda ännu, — men som jag icke skall understå mig at utan Eder Excellences uttryckeliga tillstånd frambära. Blott derom får jag här i ödmjukhet förekomma Eder Excellence, at om Eder Excellence värdes unna mig detta tillstånd, skall jag åtminstone ej genom förmätenheten af mina önskningar beröfva mig Eder Excellences beskyddande godhet.

Med den djupaste vördnad och de sannaste skäl dertill har jag den äran at till dödsstunden framhärda

Högvälborne Herr Baron, Rikets Herre, President, Riddare och Commendeur af alla Kl. Majsts Orden,

Eder Excellences

allraödmjukaste tjenare

Linköping
Den 1. Ianuarii 1795.

C. G. LEOPOLD.

119.

Till J. G. OXENSTIERNA.

S. T.

Nådige Herre.

EDER Excellence samlar glödande kol på mitt hufvud; men kol som bränna mig angenämt, och hvarpå Eders Excellence aldrig försummar at lägga några korn af rökverk. Eders Excellence följer annars i beröm, som i öfrigt den lag af rättskaffenhet som bjuder at ej skänka af annat än det man sjelf äger. Eders Excellence ger mycket; och derpå undrar jag ej. Man gör så altid, när man är god och rik.

Jag var just i begrepp, at uppvakta Eders Excellence med min nyårsönskan, när jag sidstledne postdag hade den äran at få Eders Excellences bref, så utmerkt af all godhet och alla Snillets charmer, hvilka hos Eders Excellence aldrig föråldras. Just detta, som vid början af alla år, borde utgöra min och hela Sveriges önskan till Eders Excellence, är således förut gifvit, och det återstår mig blott at önska Eders Excellence en omöjlighet; jag menar all den Sällhet som Eders Excellence förtjenar, och som ännu aldrig förenades

med Eders Excellences upphöjning hvarken i rang, eller i snille, eller i tänkesätt.

Huru skulle väl Eders Excellence vara lycklig, när jag med hela min medelmåtta, och insvept i mitt sjelfsökta mörker, intet förmår at vara det? Jag pinas och lider aldeles som en förnäm.

Det är icke Cithrans Apollo, som jag ville vara: Jag skulle med hela min odödlighet dö af harm at öfvervinnas af en viss Nordisk Skald. Gör mig hellre till Medicinens Apollo, Nåd. Herre, då skall jag åtminstone finna ett sätt at förbinda mig denna segrande rival. Jag skall då göra Honom lika så lycklig i sin huslefnad som i sin Sång, och han skall af min hand emottaga en fullkomligt frisk Grefvinna.

Tillika med Eders Excellences bref, fick jag just samma Postdag ett ifrån Stenhammar, hvari han skickade mig sitt poëme. Det synes mig hafva en ganska stor förtjenst, och jag har funnit sanningen deraf, at *sedan Religionen kom är Apollo blott en FabelGud.*

Jag har också en sjuk hustru. Det är ty verr den enda likhet med Eders Excellence hvaraf jag kan berömma mig. Mitt enda företräde i sällhet torde deremot vara, at jag icke gjordt eller kunnat göra Eders Excellences sidsta Mästerstycke, hvartill jag lämpar Juvenalis ord om Ciceros andra Philippiska oration: *Jag ville hellre i all min lifstid hafva gjordt elaka verser än en enda sida af detta gudomliga tal.*

Eders Excellences liknelse om Kellgrén, har kommit mig at le åt det sorgeligaste ämne i verlden. Det är för litet sagt at jag log: den gaf mig, om jag får nyttja en så Homerisk expression, ett aldeles *outsläckligt skratt.* Man har aldrig sagt något roligare om något bedröfligare. Men jag skulle icke längre le om Medici voro propheter. Jag skulle

gråta tårar, sådane som kanske sällan blifvit gifne åt någon Skalds minne. Med hvilka förluster hotas icke Akademien? En dag skall hon icke mera äga hvarken Kellgrén eller Gyllenborg. Hvem skall uppfylla deras rum? Hvem skall ej rodna at intaga dem? Det ges ej mer än ett enda medel at göra dem värdigt efterträdda. Det, at Eders Excellence sätter sig ömsevis på alla tre stolarna.

Vi sitta i tankarna, min hustru och jag, alla dagar vid Hennes Nådes Fru Grefvinnans fötter. Eders Excellens värdes frambära vår tacksamma hugkomst och våra förenta önskningar för Hennes välgång, under detta år och alt framgent. Emottag dem också för egen del, Nådige Herre, tillika med mina försäkringar om den djupa vördnad hvarmed jag aldrig upphör at vara

Högvälborne Herr Grefve, RiksMarskalk, m. m.

Eders Excellences

allra ödmjukaste tjenare

Linköping
d 5 Jan. 1795

LEOPOLD.

120.

Till J. A. Lindblom.

Bäste Bror.

Jag kan ej ha den äran at komma. Jag är en kyckling som fryser ihjel, oaktat jag skulle få en höna i sällskap. Lika uprigtigt tackar jag för invitationen. Nu om affairen ty det är brottom dermed.

3000 Rdr eller derutöfver, stå at få. Hvars pengarna äro behöfver jag ej säga. Bror gissar det lätt, och Långifvaren som är fullmyndig, lärer väl sjelf, när saken kommit så när, traitera derom med Låntagaren. Emedlertid är jag en ropandes röst i öknen. Således tagas ej orden ur min Själ. Således är det ej jag som talar när jag uprepar at den Långifvande hvars enda egendom denna summa utgör, intet utan strängaste säkerhet lämnar den i hvars händer det vara må.

Nu är frågan, Gode Vän, om denna säkerhet. Och denna fråga måste skyndsamt besvaras. Orsaken dertill är denna. Jag tror samma dag jag talte vid Dig om denna affaire, hade jag skrifvit derom till Rosenstein. Skyldigheten fordrar at ej engagera honom i en sak med någon, hvarifrån han sedan skulle nödgas draga sig på ett mindre bra sätt, om neml

honom ovetande med någon annan afhandlades. Således måste hans svar afväntas innan decisift svar af Långifvaren kan erhållas. Men det blir Långifvaren också nödvändigt at med morgonposten kunna med fullkoml visshet om annan utväg undanbedja sig hans vidare biträde: derföre ber jag om en precis detail af min Brors anbud.

Bror ser at summan kan nästan ej manquera at vara till min Brors tjenst. Knapt kan mitt bref ännu ha kommit i Rosensteins händer. Men som det blir af en absolut nödvändighet at nu få en viss, och afgjord, och snar underrättelse från M. Bror för at derefter skrifva med morgonposten, så var god och spendera en karl till häst som derom ännu i afton, eller sednast i morgon bittida, lämnar nöjaktig visshet.

Min vördnad till Nåd. Cousine och FarBr Söderberg.

Med respect som aldrig slutar är jag och förblifver,

Bäste Bror

Din

ödmjukaste tjenare

LEOPOLD

P. S. Den andra saken skall ej ligga hos mig 24 timmar öfver denna stund, ofärdig eller huru jag må kalla det.

121.

Till J. A. Lindblom.

Förlåt mig bästa Bror, at jag icke förr än nu infunnit mig, hvarken personligen eller skrifteligen. Jag är derför icke mindre erkänsam för invitationen och ej mindre ledsen at ej hafva fått athöra Trettondedagsprädikan, som jag hördt mycket berömmas af flere, i synnerhet vår goda Vän och fordna KrigsCamerad, Wegorin. Visserligen skola Avisorne gå sin gamla gång. Så många jag har sändas härjemte. Ännu är ej den saken i ordningställd, hvilket kommer af min goda Holmbergs gamla slurf. Men redan för åtta dar sen afgick bref derom till honom. — En bedröflig nyhet: Kellgrén dras med döden, efter de berättelser jag har om honom från Gref Oxenstierna och CR. Rosenstein. Hans Medicus skall förtvifla om hans återfående. Min Gud, hvilken förlust! På mig har denna föreställning gjordt en förskräckelig impression, antingen för den sanna högaktning jag altid hyst för honom, eller för likhetens skull med mitt egit öde, arme sjukling, som vist kommer at lämna en långt mindre distance emellan begges vår afgång, än emellan våra talanger. Förlåt mig at jag talar om mig, sedan jag nämnt honom, men grafven gjör alla lika. Min vördnad för nåd.

Cousine och FarB. Söderberg. — Farväl Gode Broder. Jag har denna natt ej sofvit en timma, sammanräcknadt. Sof och må bättre än Min Brors

ödmjukaste tjenare
d 10 Jan. 1795 LEOPOLD

122.

Till S. ÄLF.

Linköping d 10 Jan. 1795.

JAG svarar kort med några rader:
(Jag hade af ett år till värdigt svar behof.)
Jag skall uti mitt nit för Sonen, visa prof,
På hvad jag lärt och lär utaf hans Store Fader.

Just i detta ögonblick har jag en Doctor hos mig, hvars tid är kort och med hvilken jag dock måste tala. Detta gör at jag intet annorlunda än genom några svaga rader kan uttrycka den vördnad och erkänsla hvarmed jag har den äran at ouphörligt vara

Högvördigste Herr Doctorns och DomProbstens
ödmjukaste tjenare
och Lärjunge
LEOPOLD.

123.

Till N. von Rosenstein.

Nådige Herr CanzliRåd, jag svarar med omgående post, och derföre mer kort än jag önskade.

Jag har knapt i min lifstid fått ett gladare bref, än Herr CanzliRådets sidsta. Här var Kellgrén redan död. Alla menniskor hade fått bref derom, och Hedin, skref derom till mig ifrån sjelfva Collegii Medici rum, en otvifvelaktig underrättelse. Jag har ej behof at säga huru mycket denna sorgeliga nyhet grämde mig: och jag har känt huru högt mitt hjerta älskar denne sällsynte mannen. Skulle jag usling, öfverlefva honom, skall jag också visa det. Nu gör jag det på ett helt annat och litet gladare sätt. Pehr Enebom är en galning men den enda galning kanhända som har förstånd qvar nog at vara kåkvärdigt gemen. Det är icke min egen oförrätt, som går mig till sinnes. Alla de som känna mig veta huru jag i den delen tänker; men jag lågar af harm öfver at han understått sig ofreda en döende, hvars lefnad varit en ära för fäderneslandet, och hvars förtjenst knapt någonsin skall blifva uppnådd, vist aldrig öfverträffad. Kanske har jag någon rätt at tro mitt omdöme. Jag har gråtit; men om *Pehr Enebom* har hud som kan svida, så skall han också

gråta i sin ordning. Den glädje jag känt alt se'n jag fick Hr. CanzliRådets bref i morgons, har gjordt mig tror jag capable af alla små roligheter; ty en alfvarsam vederläggning vore emot honom förlorad. Man måste dräpa honom efterhanden med föraktets löje. Jag tror at det torde finnas i det lilla stycke jag härjemte skickar och som jag äfven skickar Blom at låta införa i Extra Posten. Denna visa måste ej blott läsas, utan straxt åtminstone i tanken gnolas. Den är aldeles en störtning af min indignation, och som Kellgrén sagt förträffligt om Bellmans visor, aldeles helgjuten. Den har ej kostat mig två minuter, öfver den tid jag behöft at sätta den på papperet. Jag jemför mig ej derför med Bellman. Det är han, som borde sjunga *Pehr Enebom.* Det behöfs också blott ett ord at han gör det. Intet ord är förloradt, emot Pehr Enebom, när det leder till skratt. Får jag ett gladt ögonblick, gör jag väl honom på nytt min cour. Ett enda skall jag tillägga. Man måste lägga spöna i Sillake, när de skola svida rättföre. Detta borde man till en början göra med denna visa, som ej ändå har salt nog i sina slag. Jag är viss at Åhlström skulle vilja sätta en ny ton derpå. Det är ej för denna nya ton skull, (: men för at kunna annoncera åt allmenheten en ny och bättre ton på denna visa, af en stor compositeur,:) som jag vore nöjd at den communicerades honom. Jag vet, at han älskar Kellgrén, som alt hederligt folk göra. Vi skola lägga skurkarne till hans fötter, innan han dör, och han skall, om det ändteligen måste ske, dö, vid ljudet af våra Äresånger, och canaillernas skrän. Min sidsta styrka skall dertill användas. Nåd. Hr. CanzliRåd, glöm ej at genom Ass. Lenngrén bedrifva denna omtalte sak. I visshet at det ej nekas, oaktat visans svaghet, annonceras derunder: *denna melodie är något gammal. En af våra stora Compositeurer har likväl funnit så mycket nöje i*

denna visans ädla enfald, och de sunda principer af moral och menniskokärlek som den innehåller, at han lofvat Redacteurerna en bättre melodie. Detta är ej ett blott löfte: det skall oförtöfvadt verkställas.

Penningarne har jag fått. Derpå återföljer en Rdr som var för mycket. I öfrigt aflägger jag vördsam erkänsla för mödan med växlingen.

Jag kan ej nog betyga min erkänsla för den heder Fru Hedenberg värdigats visa mig. Jag vet ej om något Post-Script. i verlden varit mig kärare. Jag behåller altid i mitt sinne ganska lifligen närvarande, hennes godhet och charmer. Jag ser, när jag vill denna gracieusa munnen säga mig munteligen hvad denna gracieusa handen skrifvit mig till. Hr CanzliRåd. ser at jag är på Grafbrädden en narr som älskar intill galenskap alt förträffeligt. Jag har likväl mina förnuftiga stunder, och det är när jag tänker at jag som en tok drog ifrån Stockholm. Jag har aldrig funnit det mer än när jag tänker på Fru Hedenberg. Jag ber dock om mild förklaring, och en, med min modestie öfverensstämmande. Sätt mig för hennes fötter. Hr. CanzliRådet ser at ett sådant postscript fordrar ett bref och det kan jag ej nu skrifva, jag har ej en minut som ej är räknad. Större post än jag i dag har, har jag i min lifstid ej haft; och det är i kraft af vanan at låta pennan gå, som jag skrifver längre än jag tänkte. Jag skulle ej sluta om jag ville uttrycka all min vördnad för Hr. Canzli-Rådet.

allraödmjukast
LEOPOLD

Linköping
d. 26 Jan. 1795.

124.

Till G. A. Reuterholm.

Högvälborne Herr Baron och Præsident, Rikets Herre, Riddare och Commendeur af Kongl Majs:t Orden,
Nådige Herre.

Det är för mycket, Eder Excellence, det är för mycket. Eder Excellence gör af en enslig och betraktande philosophe en hänryckt älskare. Hvilket, eller rättare sagt hvilka bref Eder Excellence skrifver! När skref någonsin en stor Herre sådana? Glömmer Eder Excellence at man i purpurn måste vara kall och stolt, och at man oförrättar Högheten när man låter henne öfverglänsas af Själens Storhet? Det är nog, Nådige Herre, at vara vördad och förtjena det, at vara fruktad, och at ej förtjena det. Var ej på en gång tillbedjansvärd: Eder Excellence skulle komma Eremiten at gå till hofs för at se mirakel, och poëten som afsvurit all förgudning, at glömma sin ed.

Sublima Reuterholm! hvar tar du denna ton,
Så hög, så sällan hörd i våra vittra salar?
Iag känner denna röst: det *Hjertat* är som talar
Från *Snillets och Behagens* thron.

Iag förtryter at sanningen skall se ut som ett beröm. Det är icke min vana at skrifva verser, när jag ärnar skrifva suppliker. Men det är Eder Excellence som tvingar mig dertill genom charmerne af Dess bref. Detta ädelmodiga bref förför mig till väl mer än det. Och se här, efter Eder Excellence befaller mig at yppa min angelägenhet, hvad mitt bekymmer dessutom ej skulle tillåta mig at länge fördölja.

Nådige Herre! Jag lefver i knappa och äfven svåra omständigheter. Af 800 Rdr som utgöra min inkomst, och som efter närvarande penningevärde icke ens kunna räknas för sexhundrade, har jag lämnat till betalning af min skuld, åt mina Creditorer, Tvåhundrade årligen, och kan på mindre än fyra år icke återbekomma dem. Af det återstående lefver jag med mindre beqvämlighet än en vanlig Schole-Man här i Linköping. Jag trodde genom min flyttning från Stockholm kunna göra någon besparing; men som mitt lefnadssätt icke kan vara indragnare här, än det altid förut nödgats vara, och här är lika dyrt som i Stockholm, har skillnaden dervid blifvit ingen annan än utgifterne för en kostsam flyttning. Det är sant at fyra fem hundrade Rdr efter Bancovärde räknade, kunna synas något; men då Eder Excellence tillåter mig nämna at jag deraf måste bidraga till en Systers uppehälle, Enka efter en fattig brödlös präst med fem små barn, hvaraf jag tagit det ena i mitt hus till uppfostran, och då dertill lägges den kostnad hvarmed jag årligen nödgas köpa mitt usla lif från Apothek och af Doctorer, torde Eder Excellence nådigt finna, at någon gång äfven det nödtorftiga skulle kunna felas mig. Iag vill ej nämna såsom något exempel deraf at jag ej ens kan hålla mig en häst till en för min hälsa nödvändig rörelse, ej en betjent till min uppassning. Jag önskade blott, at äfven utom dessa fördelar, kunna berga mig anständigt.

Iag beklagar mig, Nådige Herre; Eder Excellence har tillåtit mig det; men jag är ej så oblygsam at jag dristar begära något. Annars vågade jag at låta en supplik medfölja. Med ett par hundrade Riksdalers tillägg, vore jag så lycklig jag med min hälsa kan blifva. Värdigades vår Ädelmodige Regent på Eder Excellences förord, kröna dermed sina förra välgerningar emot mig, gåfves kanhända dertill mer än en utväg. Kellgrén har nära 1500 Rdr, om jag ej felar. Han förtjenar ännu mer, i jemförelse till mig; men det gör icke min börda lättare. Skulle ej någon syssla gifvas, hvilken antingen kunde med nådig tjenstfrihet erhållas, eller om också min närvarelse i Stockholm fordrades, kunde af mig vid slutet af min närvarande permission emottagas? Ännu ett annat, och som jag tror lättare förslag, rinner mig i hogen. Iag betalar i afdragningar och skatt till Kronan årligen några och åttatio Rdr. Det var ej ovanligt i förra tider at blifva derifrån i nåder frikänd. Alla poëter och litterateurer, blefvo det af Constantinus Magnus; men ett långt nyare exempel deraf är Sal. Konungens fordna Bigtfar Hr. Biskopp Wallqvist, så framt ryktet häruti sagt sanning. Det vore då redan något. När jag gjör min tjenst på Drottningholm har jag der en vanlig kostpenning under 4 à 5 månader af 32 sk om dagen. Sal. Konungen, flere kunna intyga det, lofvade mig at framdeles öka den till 1 Rdr. Min företrädare hade 15 dr kp^{mt}. Blefve denna kostpenning i anseende till Bibliothekariens behof at vara der både längre och oftare än hofvet, äfven som i anseende till dyrheten, resekostnader, och Bibliothekariens saknad af ordinaira boningsrum på stället, hvilket tillfallit hela den öfriga Staten, — blefvo denna kostpenning, i betraktande af dessa skäl nådigst fastställd till 1 Rdr om dagen, och för fem månader årligen, (: antingen det då skedde för min person eller för syslan:)

så vore det för mig 150 Rdrs förökning då jag vore närvarande i Stockholm. Och hela tillägget ginge några Rdr öfver 200.

När man försummar at nyttja sina fördelar, förlorar man dem, så har det gått mig. Det Konungabref, eller rättare sagt den Kongliga Resolution jag hade den hedern at af Eder Excellences hand emottaga, och som derigenom altid skall blifva för mig dyrbarare, försäkrar mig i nåder om bibehållandet af alla mina små inkomster, äfven under min tjenstfrihet, utan alt slags afdrag, såsom frånvarande. Jag har ej understått mig at dertill räkna mina vanliga kostpenningar på Drottningholm. Men en aldrig så litet nådig uttydning, berättigade mig dertill utan svårighet. Jag behöfde kort sagt, Nådige Herre, för at ingen ting mera önska häri verlden, än at blott få läsa på ett nytt blad skickat mig från Eders Excellences välgörande händer, dessa balsamiska rader:

»Kongl Mjst vill härmed hafva frikallat dess Biblioth. på Drottningh. C. G. Leopold, från alla afdragningar på dess löner, och öfriga utskylder. Derjemte vill K. M. i nåder hafva tillagt honom Leopold 150 Rdr i Tractamente och Resekostnad, på Drottningholms Stat, hvilka han altid hädanefter kommer att tillika med den ordinaira lönen Qvartaliter erhålla, äfven då han med vårt Nådiga tillstånd tjenstfrihet nyttjar.»

Med vördnad, fast med dristighet,
Jag tecknar dessa ord, blott som poët dess verre!
Det är en ljuflig dikt, som väntar, Nådig Herre,
Ert *varde!* för at bli en lycklig verklighet!

Med den djupaste vördnad, och äfven med liten blygsel at hafva missbrukat Eder Excellences godhet, framhärdar jag intill mitt sidsta ögonblick

S. T. Nådige Herre,
Eder Excellences
allra ödmjukaste tjenare
LEOPOLD.

Linköping
d 26 Jan. 1795.

125.

Till B. G. WESTBERG.

Linköp. d 2. febr. 1795.

M. K. BROR. Vänta icke af mig ett bref. Jag är mig sjelf helt och hållit i detta ögonblicket, och ger dig och alt hvad dig angår, hin. Se här *Pehr Eneboms* Visa, hastigt afslarfvad, skrifven på 3 minuter och afskrifven på 6. Du har vist sett den införd i Extra Posten. Hvad tror du? man har af försigtighet förplattat de ställen du finner ändrade. Ros. och Blom hafva kommit öfverens at den vore farlig om den trycktes, sådan som den var, och som jag skickar den. Jag vet ej hvem som gjordt ändringarne, men tvifvels utan ogillas de af alt hvad folk med smak heter. Pehr Eneboms *milda gom* är ej dräglig; att förtiga det öfriga. Du ser huru angelägen jag är at rättfärdiga mig i dina och Sjöbergs ögon, då jag straxt skickar Er sjelfva Visan, sådan den flutit ur min penna. Jag har knapt i hela poësiens rike mött en större förargelse. Gör mig nu den vänskapen och lät göra afskrifter,

och utsprid Visan i sin genuinitet. Du som sjunger, och skrattar och moquerar dig öfver Pehr Enebom och hans poët, kan bättre göra det än någon annan. Hälsa Sjöberg. Säg honom at jag ännu intet är till den grad förskämd i smak at jag kunde skrifva Visan, sådan den stått i Extra Posten. Laga dock så at hvarken Blom eller Rosenstein désappointeras. Min respect för Nåd. Cousin ifrån din

i botten, och i döden,
som är botten af lifvets
bittra kalk — redlige
Vän L.

126.

Till fru A. M. Lenngren.

Nådiga Fru.

Jag börjar mitt bref aldeles som Virgilius började sitt stora poëme, utan at i öfrigt, (för at tala i *Pehr Eneboms* styl) hafva med Virgilius, *i mitt lif*, någon ting gemensamt: *Ille ego*. Jag är den samme Skalden — som neml sungit *Pehr Eneboms* ära, hvilken, i väntan på, at som han sjelf propheterat, *höra sitt namn återskalla från verldsdel till verldsdel*, torde, till en lycklig början, höra vid detta laget, samma stora namn återskalla kring gatorna i Stockholm. Rättvisan och blygsamheten aftvinga mig likväl den bekännelsen, at jag icke har om Pehr Eneboms ära all den förtjenst som i den trykta sången torde finnas, och at det icke är jag som

sagt om honom alla de vackra saker, hvilka genom Extra Posten förmodeligen blifvit allmenheten meddelade. Jag har icke apostropherat honom: *Pehr Enebom så högt uppsatt;* icke afrådt honom från *folkilska*, moraliskt fel likaså svårt at uttala som at rätta; icke prisat hans *milda gom*, hvilken jag tvertom funnit ganska difficile; at förtiga flera andra små charmer hvarmed man behagat pryda mig och min hjelte.

Jag kunde nu i all tysthet pråla med lånta fjädrar, och draga den största heder af andras möda. Men som jag fordom lärdt af mina herrar Informatorer at sätta Rättvisan framför äran, har jag beslutat at hellre sjelfmant framställa mig för mina Dommare i all min poëtiska ofullkomlighet, än på ett samvetslöst sätt tillrycka mig det loford som icke bör tillhöra mig. Det är af sådana skäl jag vågar anhålla at Min Nådiga Fru täcktes emottaga ett exemplar af Pehr Eneboms visa, sådan den blifvit af mig verkeligen författad. Om Min Nådiga Fru, någon sin gör skalden och hans hjelte den äran at med sin röst försköna detta poëme, skall åtminstone sångens behag uppfylla åtskillnaden i värde, emellan de utdömde raderne, och dem som blifvit satta i deras ställe.

Var Nådig och förmäla min respect för Herr Assessorn. Jag delar med Herrskapet och med alt hederligt folk, glädjen öfver Kongl Secr. Kellgréns restitution. Min egen hälsa är usel; och knapt lär jag någonsin få äga den tillfredsställelsen at munteligen betyga den fullkomliga vördnad, hvarmed jag har den äran at vara

Min Nådiga Frus
ödmjukaste tjenare
LEOPOLD.

Linköping
d 2. Febr. 1795.

127.

Till N. von Rosenstein.

Linköp. d. 5 Febr. 1795

Om Lindblom sagt at jag mår bra, vill det tvifvelsutan säga, *så bra som han behöfver.* Han är en man som altid är nöjd med litet, när det angår andras välmåga.

Ifall jag åter sjelf är trodd, mår jag oerhördt illa. Jag bedyrar vid det heligaste, at jag icke kan urskilja från hvarannan de bokstäfver jag skrifver i detta ögonblick. Få tider i min lefnad hafva varit för mig så olycksaliga. Jag har på snart 14 dars tid icke haft ett drägligt ögonblick. Och jag begriper ingen ting ohyggeligare än det jag känner och uthärdar.

Jag är desperat at ha gjordt den visan. Det är nog sagt. Deri finnas öfver 6 eller 7 förändrade ställen, det ena semre än det andra. Är det möjligt at man kan läsa utan jemmer denna rad

Hvi bör man folkilsk vara?

At förtiga de öfriga. Det är ej nog at bli exponerad för P. Eneboms ovett: men för de medelmåttigaste connoisseurers medömkan; Det är för mycket. Hr. CanzliRådet tillåte min chagrin at utgjuta sig, i förtroende, och utan at Blom får derom underrättelse; men han har varit altför olycklig

i sina förändringar, och man ser deraf den omätliga skillnaden at vara en sublime poet sjelf, och corrigera andras verser. Jag har ej uthärdat at genomläsa det tryckta exemplaret. Den *milda gomen* genomskar mig öra och hjerta. Jag orkar ej tala derom vidare. Och jag önskade at detta olyckliga infall, aldrig kommit mig i hufvudet. *Je ne sais pas aussi de quoi je me mêle.* Hvad jag vist vet är at jag från detta ögonblick renoncerar för efvigt till all poesie och all eristik, och alt, alt, utom hvilan, apothekssaker, och den vördnad hvarmed jag omöjligen kan ett ögonblick upphöra at vara

Hr CanzliRådets
ödmjukaste tjenare
LEOPOLD.

P. S. Min hustru ber mig förmäla sin tacksamma compliment.

128.

Till G. A. REUTERHOLM.

Högvälborne Herr Baron, Rikets Herre, Præsident, Riddare och Commendeur af alla Kongl Majsts Orden,
Nådige Herre.

EDER Excellence har befalt mig öfverlämna min underdåniga supplik i Eder Excellences välgörande händer, och med omgående post. Jag lyder bokstafligen. Men aldrig var en befallning ädelmodigare, och aldrig lydnaden ange-

nämare. Efter Eder Excellence värdigas emottaga den, så är alt afgjordt; och jag tackar redan Gud för framgången.

Jag har vågat tillägga i suppliken, en enda rad öfver hvad jag vill påminna mig at mitt bref ödmjukast innehöll. Den består i underdånig önskan at från datum af min tjenstfrihet få njuta den fördel hvarom jag såsom Bibliothekarius vid Drottningholm underdånigst ansöker. Sådan var också verkeligen min första och rätta mening, fastän kanhända icke tydligt nog uttryckt i det bref jag understod mig at Eder Excellence derom ödmjukast tillskrifva. När Eder Excellence värdigas besinna at, oaktadt det uttryckeliga bibehållande af lön och NB *öfriga förmåner*, hvarom högstnämde Kongliga Utslag, mig allernådigst försäkrar, jag likväl sedan min flyttning från Stockholm, utom den vanliga Lönen ingen af de *öfriga förmåner* på Drottningholms Stat, erhållit, torde denna min underdåniga bön, af Eder Excellences upplysta rättvisa, mindre missbilligas. Frågan angår ett enda års tractamente; och om Kongl Majestäts nådiga mening verkeligen varit den, at låta *alla mina innehafvande förmåner* under tjenstfriheten, mig till godo komma, torde differencen emellan det vanliga och den i suppliken antagna Summan, blifva mindre betydelig.

Nådige Herre! Alt mitt hopp står nu till Eders Excellence och Dess ädelmodiga beskydd. Eder Excellence har fört mig så nära intill gränsen af mina bekymmer, har öpnat för mitt öga en så tröstande utsigt, at jag icke utan djup grämelse, jag bekänner det, skulle se den åter förbytas i de samma sorgemoln hvaraf jag lefvat hittils omgifven. Ty, Nådige Herre, *lugnet* och *friheten* äro tvenne kostbara ting, jag nekar ej dertill; men om i detta Systerlag af Gracer, det felas den tredje och förnämsta, *Utkomsten*, hvad sällhet skall man njuta af de öfriga? Derföre, Min Ädelmodige Beskyddare,

»Fullborda Edert verk at mina dagar trygga,
Och då Ni redan frälst min båt ur böljans famn,
Så drag den ock, till slut, ur hvassen, upp i hamn!
Det blir på Stranden jag skall bygga
Den Stod mitt hjerta svor åt Ert tillbedna namn.
Der skall, till Himlars Drott, jag bön och löften sända
För detta *större Skepp*, som kallas *Fosterland;*
At, styrt af Edra Råd och af Er *Hjeltes*hand,
Det må en lycklig köl jemväl åt Hamnen vända.
Der skall, (fast evigt sjelf från Eder åsyn skild:)
Med hvar förnyad Sol, för Er, mitt offer brinna,
Och döden mig ännu, vid foten af Er bild,
Med Tacksamhetens krans i sträckta händer finna.
Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda till mitt sidsta ögonblick.

Högvälborne Herr Baron, Rikets Herre, Præsident, Riddare och Commendeur af Kongl Majsts Orden,

Eders Excellences
allra ödmjukaste tjenare
LEOPOLD.

Linköping
d. 9. Febr. 1795.

129.

Till Gustaf IV Adolf.

Stormägtigste AllerNådigste Konung.

Efter den treåriga tjenstfrihet, hvarmed, i anseende till min svagare hälsa, Eders Majestät för redan halftannat år tillbaka, värdigats mig i nåder hugna, skulle visserligen ingen enskildt önskan för mig återstå at inför Eders Majestäts fötter vidare frambära, så framt icke en, genom tilltagande dyrhet, ständigt knappare utkomst, gjorde för mig beklagligen nödvändigt at om någon förbättring å mina ringa vilkor, hos Eders Majestät i djupaste underdånighet bönfalla.

Vågade jag under förmodan af Eders Majs:ts nådiga bifall, något medel dertill i lika djup underdånighet föreslå, ville det blifva en för mig betydande lättning, ifall Eders Majestät täcktes allernådigst frikalla och undantaga mig från de afdragningar på lön och öfriga ringa inkomster, jemte andra utgifter af samma egenskap, hvilka, under namn af utskylder till Eders Majestät och Kronan, vanligen utgöras: En Kongelig Nåd, hvilken ibland Eders Majestäts undersåtare icke torde helt och hållit sakna préjudicat.

Dernäst, Allernådigste Herre, och då jag, såsom Bibliothekarius vid Eders Majestäts LustSlott Drottningholm, vanligen åtnjuter ett vist så kalladt tractamente för de månader, som, antingen till Eders Majestäts uppvagtning, eller i Bibliothekets angelägenheter, jag mig dersammastädes uppehåller;

men detta Tractamente, alt sedan min Nådigst erhållne tjenstfrihet, mig icke tillfallit: oagtadt det uttryckeliga bibehållande af lön och alla *öfriga förmåner* som blifvit mig genom samma Nådiga Utslag förvaradt; altså vågar jag med underdånigste bönfallan hemställa till Eders Majestäts Konungsliga Nåd, om icke Eders Majestät skulle täckas allernådigst, at, till någon förbättring, åtminstone i säkerheten af mina knappa inkomster, fastställa detta annars monatliga och villkorliga Tractamente, för uppehälle på stället, resor och öfriga förnödenheter, till en viss årlig och beständig summa af Etthundrade och femtio Rdr Sp^{cie}, at af mig tillika med lönen qvartaliter uppbäras, äfven då, med Eders Majestäts allernådigste tillstånd, jag frånvarande är, beräknadt ifrån dagen af den mig allernådigst förunda Tjenstfrihet.

Jag skall härvid ej våga åberopa mig de fordna nådiga försäkringar om någon sådan förbättring hvilka, af Högst Salig Hans Majestät Konung *Gustaf* d. III, glorvördigst i åminnelse, jag bevisligen erhållit, och hvarom i underdånig böneskrift till Eders Majestät, jag redan tillförene vågat i underdånighet nämna. Med undergifnaste tillförsigt hemställer jag alt, endast och allenast, till Eders Majestäts höga och nådiga välbehag; full af de lifligaste önskningar för Sällheten af en regering, hvars fortsättning visserligen skall blifva för alla Eders Majestäts trogna undersåtare lika så lycklig och välsignad, som dess början varit ärofull.

Med den djupaste undersåtliga vördnad framhärdar till dödsstunden

Stormägtigste AllerNådigste Konung
Eders Majestäts
allerunderdånigste tropligtigste
tjenare och undersåte
Carl Gust. Leopold.

130.

Till B. G. Westberg.

Link. d. 12 febr. 95

Bäste Vän. Så lycklig jag är som Vän, genom Din tillgifvenhet, så olycklig är jag som Scribler, icke allenast genom min egen brist på geni, utan äfven, det som kunde synas underligt, genom andras. I detta ögonblick, då jag tänkte skrifva dig till om helt andra ämnen, får jag Extra Posten N:o 31. Och har ej mera någon röst öfrig utan för at beklaga mig. Det är jag som skrifvit annoncen till Redacteurerna, eller brefvet, rättare sagt. Men det är vist icke jag som någonsin kunnat skrifva den dumheten at correctionen som jag sjelf gjordt, *var* aldeles *förträffelig*. Se här mina ord.

»*Skråla med mild gom* är icke ett ädelt uttryck. Man måste sjunga delicat om *Pehr Enebom* som är en stor Critikus och har, som vi alla sett, en *omildare gom* i poësien än hela publiken, när det ej angår hans egna arbeten.» Se nu af närlagde blad huru man tagit sig frihet at skolmästra mig. Jag bekänner at jag ej väntade sådant, sedan jag tyckes mig skäligen hafva trampat ut Scholgåsseskorna. Jag vill ej nämna personen som gjordt det. Det är vist af välmening; men förbannad underlig är väl också den. Ge sig på at utan all nödvändighet, stryka ut och omändra rader och meningar i

en annans bref och skrifter: det är väl också djefvulen till välmening. Publiken bör tro at jag varit galen som talar om min egen rättelses förträfflighet. Jag är djupt sårad af denna nya näsvishet. Men jag ber dig dock at derom ingen ting nämna till någon dödlig, utom Sjöberg. Framför alt lät Blom aldrig merka mitt missnöje. Flere ställen i slutet af brefvet äro mer eller mindre vanställde. Man var väl aldrig olyckligare.

Se här bästa vän, ett exempl. af Linköpingsbladet, hvarest Visan blifvit tryckt, med tillhöriga rättelser. Noterne tillhöra Hr. *Björn*, Utgifvare; som ofta regalerar oss med lika smakliga saker.

Jag hinner ej mer än omfamna dig i min Sorg.

L.

Mera med första post.

131.

Till J. G. Oxenstierna.

S. T.

Nådige Herre.

Jag ber Eders Excellence ödmjukast om förlåtelse för denna kortare Titulatur. Jag ärnar skrifva ett så långt bref och jag för pennan med så mycken vedermöda at jag ej kan spara nog streck. Eders Excellence tillåte mig at säga som en inledning till detta bref at jag med största möda urskiljer

de bokstäfver jag ritar. Hemoirhöiderna grassera sedan åtta dagar, verre i mitt hufvud, än Fransoserna i Holland. Så sjuk och af mig kommen som jag nu är, var jag aldrig: men jag ber Eders Excellence icke dömma mitt tillstånd efter min ton: den skulle vara jemmerlig om de liknade hvarannan.

Jag har upskutit en postdag at besvara det förbindliga bref hvarmed Eders Excellence värdigats hedra mig, arma lidande varelse. Jag hoppades få ett drägligt ögonblick: ty in i döden hoppas man; men också in i döden slå alla hopp felt för mig.

Med hvad uttryck skall jag tacka E. Excellence för alla Dess godheter, och för de ypperliga stycken ur Dess poëme hvarmed Eders Excellence värdigats förekomma min bön. Min hustru har läst dem för mig; ty oaktadt jag skönjer *raderna*, när jag skrifver, ser jag dock ej tillräckligt för at läsa i bok, och ännu mindre fin skrift. Om Ers Excellence såge mig i det tillstånd jag skrifver detta bref, skulle E. Excellence verkeligen beklaga mig. Den som ej känt hufvudverk har ännu ej varit rätt plågad här på jorden. Men jag kommer till baka till Eder Excellences poëme.

Man läste aldrig på något språk skönare saker än dessa två fragmenter. Vi andra scriblerer, sjunga som Pehr Enebom merendels blott *i andanom*. E Excellence sjunger hvad E. E. ärnar verkställa. Och om E. E. fortfar i det beslutet at försköna Landtbygden med sin närvarelse som med sin sång, — det blir då som vi skola hafva ett Ferney, äfven i Sveriget.

Ingen tidning kunde vara mig angenämare än den om en påskyndad upplaga af E. E[s] Arbeten. Jag bör ej tvifla at den ju blir genom all typographisk fullkomlighet, värdig sitt innehåll. Med den största glädje återsänder jag till samma goda ändamål de smerre stycken, hvilka E. E. för

snart tu år sedan gjorde mig den äran at förtro i mina händer; och som jag under andra vilkor skulle med smerta återlämna.

Som det synes, lärer Poëmet *Skördarne* komma at öpna högtiden. Man var kanske aldrig tillförne rådvill om företal till ett mästerstycke. Men efter E. E. befaller mig at säga mina tankar i detta ämne, så tillåte E. E. mig at utsträcka dem något litet öfver ett brefs vanliga gränser.

Jag förstår ej rätt hvari en afhandling öfver den descriptiva poësien skulle bestå. Den beskrifvande skaldekonsten synes mig egentligen talat, icke utgöra något serskildt slag — Den ingår i alla. I några, det är sant, dominerar den, och tydligtvis mest i sådana hvilkas föremål är at besjunga den synliga Naturen, till ex. i *Hesiodi*, *Virgilii*, *Columellas*, *Thomsons*, *St. Lamberts* och *de Lilles* arbeten öfver Landtbruket. Men *slaget* utgöres ju af det *undervisande* som dermed sammanbindes, skaldestycket må då hafva till föremål Landtlefnaden, eller ämnen hörande till konster och vettenskaper, till ex. *Vatelets poëme sur la peinture*, *Manilii Astronomicon* med flere? Det synes mig då som en afhandling om den descriptiva poesien, ställd framför en sådan Lärodikt, föga skulle svara emot hela dess ämne, och lämna en stor hemisphér af dess förtjenst, aldeles ouplyst.

Och en sådan afhandling skulle den ej slutligen reducera sig till en simpel tractat om den poëtiska Expressionen, lika tjenlig till företal för Æneïden eller *Tåget Öfver Bält*, som för Georgicon eller *Skördarne*?

Jag kan fela i detta omdöme, men mig synes altid som det ej vore at göra nog rättvisa åt sidstnämda poëme, at blott betrakta förtjensten af dess beskrifningar. Denna stora tafla af den landliga naturen i dess högtidligaste uppträden, har visserligen i sin sammansättning, sitt ändamål och i den anda som altigenom upplifvar arbetet, en långt sublimare caracter,

på hvilken man kanske hällre borde vända Läsarens ögon, i fall han dertill behöfde en annan handledning än sjelfva poëmet.

Hvad nu angår ett företal till denna Lärodikt, så liknar E. E. i detta afseende, som i andra, fullkomligen sin föregångare Virgilius. E. Excellence finner svårt at göra ett; och det är troligt at Virgilius fann det samma, efter han intet gjorde något. Ju större förtjenst man gifvit sitt verk, ju mindre har man naturligtvis at säga derom; ty i grunden hvad är ett företal? Gemenligen intet annat än ett supplement till sjelfva arbetet, eller en öfversigt deraf, föga nödvändig när arbetet sjelft har ordning och dager. För dem som känna at de behöfva ett företal, är det af alt det lättaste at göra, och det är ej dertill de sakna ämnen. För E. E. tror jag nog at det är af alt det svåraste. E. E. känner visserligen onödvändigheten at raisonnera öfver en konst, hvaröfver E. E. poëme utgör den bästa afhandling.

Voltaire, det är sant, har gjordt några goda företal. Men först och främst innehålla de mindre analyser af hans arbeten, än reflexioner, historiska anmerkningar, och undervisningar i hvarjehanda dermed närskylda ämnen; och blifva derigenom likasom små serskilta afhandlingar, hvartill de skrifter framför hvilka de stå, blott lånat anledning. För det andra var hans publik annan än vår och capable af at följa honom äfven i Æsthetiska undersökningar, när han någon gång (som sällan skedde) gjorde dem.

Jag ser då ej at sjelfva poëmet egentligen fordrar något företal. Det ankommer nu på huru vida E. E. under detta namn kanhända skulle vilja skänka oss någon annan nyttig Afhandling. Och jag tror at ämne kunde dertill finnas. Ty hvad arbetet i sig sjelft ej kräfver, torde Läsaren behöfva för at beredas till läsningen. De fleste hos oss känna ej ens hvad detta är för en slags poësie. Vi äga ej något sådant

på Svenska, och de ha ej läst andra Nationers Landliga Skalder. Det som då egentligen behöfs för at gifva dem interêt för läsningen, begrepp om ändamålet, och öga för de öfvervundna svårigheter, detta synes mig vara det rätta ämnet för detta företal.

Kanhända borde man således begynna med at nämna huru denna genre af poësie varit i stort värde hos de gamla, likasom hos de moderna folkslag, hvilka gjordt sig ett namn i vitterheten. Man kunde dervid i korthet upräkna dem, som lämnat verlden i detta slag de berömdaste arbeten.

Dernäst torde något böra sägas till sjelfva slagets försvar. Få ibland oss älska Landtpoësien. Städernas fåfänga har skämt bort alt. Det är olyckan at de som i anseende till deras lefnadssätt skulle läsa dessa arbeten med nöje, hafva ännu, hos oss, ej odling nog at skatta någon slags poësie; och at de som äga den, föga äro känslige för Landtbygdens enfald, dess nöjen och yrken. Det är olyckan, at man till ett poëme gjordt om Landtbruket, måste söka Läsare i städerna. Hvartill tjenar det då, har man ofta frågat. Det är svårt at icke ihogkomma Boileaus:

> Viendrai-je — — entouré des troupeaux
> Au millieu de Paris enfler mes chalumeaux?

Det vore härpå philosophen borde svara; och jag tror at denna omständighet, skulle utgöra en ganska tjenlig punkt af ett sådant företal. Man borde söka at bringa dem till rodnad som understå sig at tillstå, ja nästan yfvas af deras okänslighet för de mest rörande ämnen: jorden i sin odling, och menniskan i sina seders ädlaste enfald. Hvilket fält för Naturens målare! och hvilken ära at på en gång hämna och försköna henne!

Änteligen och för det tredje synes mig som det rätt väl passade sig at i detta företal, äfven säga ett ord om språket; åtminstone så mycket som kunde behöfvas för at göra Läsaren uppmerksam på de öfvervundna svårigheter. Man torde böra låta honom på ett tjenligit sätt förstå, at i alla språk (alla moderna neml.) de lägre detailler medföra den största svårighet, at med en oafbruten värdighet skillra. At alt hvad som hör till philosophiska begrepp, moraliska tänkesätt, passioner och sentimens, i våra moderna tungomål, uttryckes med oändligt större både lätthet och fullkomlighet, än dessa oräkneliga småsaker som i hvardagslefnaden förekomma; i synnerhet än de deribland, som höra till jordbruket och andra den arbetande hopens yrken. På ett aldeles omvändt sätt förhöll det sig med de gamla språken, i synnerhet Grekiskan. Detta språk föddes just med naturens första yrken, och under det skönaste himmels-strek. Den poëtiska inbillningen, förenad med de lyckligaste organer, formade lika som ifrån början, hvart ord till Sång, i den mån det alstrades: och språket var redan i sin gröfsta sinlighet ädelt och välljudande. Det hade redan haft en Homér, innan det haft hundrade delen af de abstracta, philosophiska, upphöjda begrepp som det minst cultiverade af våra nu kända Europeiska språk; hvilkas odling, tvertom, begynte först, sedan de redan voro till en viss grad fullväxte, och det med bokskrifning i Metaphysik, Theologie, Juridik, Historia. Allmenhetens språk, jordbrukets och slöjdernas skulle derigenom nödvändigt hos de moderna folkslagen länge förblifva rådt, ohyfsadt och om jag så får uttrycka mig, *oskrifveligt*. Som man för öfrigt väl kan genom mycket arbete förbättra ett språk, men icke göra om det helt och hållit, så var det också omöjligt at med all möda jemna, i dessa ämnen, de moderna språken med de gamla. Engelsmän, fransoser, tyskar m. f. hafva lik-

väl hunnit långt, i jemförelse mot oss, som de hittils lämnat långt bakefter sig. De hafva redan längesedan gudomliga Landtpoëmer; och det är nu först vi kunna i detta stycke trotsa dem at öfverträffa oss. Men det som varit hos dem en långsam fortgång har blifvit hos oss ett hopp, gjordt på en gång. De som känna vårt språk, skola medgifva at den längsta Poëme Epik, den fullkomligaste Tragedie, den sublimaste ode, visserligen finner deri mindre oöfverstigeliga hinder än 300 raders god öfversättning af Virgilii Georgica. Man läse, för ro skull, den nyss afledne Doctor Rydbecks poëme öfver Trägårdar, som dock ej var en aldeles slät poet, och jag är viss at man skall, som jag, häpna öfver *Skördarna*. Detta arbete gör mer för vår vitterhet än något lexicon, eller någon gramattica, möjeligen kunna gjöra. Det deciderar fullkomligare än alt annat om vårt språks poëtiska natur. Det utgör nästan ett helt nytt, åtminstone en stor hälft tillagd till den vi redan ägde. Detta beröm är ej delicat; men också skrifver jag ej för at berömma. Jag kan uttrycka mig med mindre skicklighet; men det jag säger, blir altid Sanning; och jag apellerar till Efterverlden.

Ers Excellence må ej tala om längden. För den, som vore nog olycklig at ett ögonblick känna den, vore visserligen en half Sång redan för vidlöftig. Det gifs ett godt råd för sådana Läsare. Det är at lägga bort Skördarna, och i det stället hålla sig till våra Bröllopps och Graf-skrifter. De äro långt kortare; ty den som har nog själ och smak at läsa med nöje våra öfriga goda poëmer, skall vist ej lägga bort detta, derföre at det omfattar en större vidd af skönheter.

Hvad åter beträffar Episoderna, har jag svårt at begripa, huru de som sådana, möjligen kunna sättas i något slags nödvändigt sammanhang med hufvudämnet. De äro personager som upplifva de annars folktomma taflorna, de äro prydnader

som vilja placeras med smak; men som genom ingen konst synas mig kunna gjöras till en kropp med sjelfva ämnet. Det skulle då bli ett aldeles Episkt Poëme. I Lärodikten åter tyckes vara nog, när de af tillfällig anledning införas på Skådeplatsen, hvilken de, nödvändigt åter måste lämna för at låta poëten återtaga kjedjan af sina undervisningar. Virgilii Episoder om Orpheus och Erudice om Aristæus och flere, höra ej mera nödvändigt till vinbergning och biskötsel, än E. E. Episoder till vårt Åkerbruk. Det är som när man reser i ett uppodladt Land: de slott, trägårdar, vattenkonster, stoder, prydnader, äfventyr som under vägen möta, höra ej till resans ändamål. De bidraga at göra den angenäm. De afvända tankarna litet mer eller litet mindre från föremålet. Men man lämnar dem igen. Man kommer tillbaka till sin föresats och fortsätter sin väg.

Sådane, N. Herre, äro mina tankar i de ämnen, hvari E. E. gjordt mig den äran at fordra mitt yttrande. Deras vidlöftighet ålägger mig skyldigheten at vara kort i det öfriga. Jag lyckönskar E. E. till dess val af Landtbygden. Det är billigt at E. E. njuter, hvad E. E. förskönar. För min del är jag ej gjord för någon slags njutning öfver den jag väntar mig af E. E. Skrifter, efter hvilkas utgifvande jag längtar med otålighet. Min beständiga sjuklighet gör för mig Staden odräglig, och Landets behag onyttiga. Jag behöfver Apothek och Doctorer, och det är ej i en sådan författning som retraiten har charmer, eller som philosophien och poësien serdeles förljufva den. Mitt stora Project är blott hvilan, hvilken jag bäst af alt behöfver. Det är likväl ej utan grund at jag ju i vår, om jag lefver, ärnar mig se Stockholm på några veckor, så mycket man då kan se med halfblinda ögon. Jag har dubbel anledning dertill om E. E. tillåter mig at vid

samma tillfälle någon gång munteligen betyga den djupa vördnad hvarmed jag har den äran at framhärda

S. T. Eder Excellences

ödmjukaste tjenare

Linköping
d 12. Febr. 1795

LEOPOLD.

Jag understår mig at skicka E. E. en correct uplaga af *Pehr Enebom*, som blifvit införd i Linköp. Bladet, hvartill Björn är utgifvare. Noterna äro hans brillanta hjernas foster. Björns och mitt Genie äro tvenne kulor af qvicksilfver som löpa tillsammans utan svårighet; och tyckas utgöra blott en enda varelse.

132.

Till S. ÄLF.

Högvördigste Herr Doctor och Dom Probst.

JAG slutar min känslas ålder med det samma hvarmed jag begynte den, neml. med at beundra och älska Hr. Doctorn och DomProbsten. Det är omöjligt at vid Sextiootta års ålder vara mera benådad af Snillets Gud än författaren af de charmanta verser hvarmed Hr. Doctorn och Dom Probsten värdigats beledsaga sin nya beskickning. Huru är det möjeligt at utan ringaste möda göra så vackra saker? och när man kan göra dem så lätt, huru är det möjligt at intet göra dem oftare? Det är Hr Doctorns och Dom Probstens fel om intet Latinska Sångmön triumpherar i Sverge. Gif oss ett band

eller två sådana Skrifter, och hvar menniska med smak och känsla skall lära sig språket, endast för det nöjet at läsa dem.

Jag är ty verr icke i stånd at svara, hvarken på samma språk eller i samma ton. Jag har varit sjuk och sängliggande alt sedan jag hade den äran at njuta välfägnad hos Herrskapet. Hemorrhoiderna grassera i hufvudet och jag har varit mest blind. Ännu är jag det till den grad at jag med största svårighet skrifver och läser. Tillåt mig derföre blott i största korthet försäkra at jag så snart mina ögon tillåta mig, visserligen skall uppfylla mitt löfte i anseende till de mig förtrodda skrifter, hvilka jag innan min sjukdom redan hade till större delen, och med nöje, genomgått. Emottag framför alt min vördsamma erkänsla för de nya skönheter hvarmed Hr. Doctorn och Dom Probsten i detta ögonblick behagat upplifva mig i min trånande enslighet. — Det står visserligen illa till med Amsterdam. Som det sägs lär det vara brandskattadt till femhundrade millioner gyllen. Jag är otålig at lida af sjukdom. Men när jag tänker på at jag på en fredlig säng i Linköping får läsa de vackraste verser i verlden under det at man i Amsterdam darrar för väpnade röfvare, försonar jag mig med mitt öde, och finner at andra hafva kanhända större skäl till klagan än jag. Förlåt gunstigt at jag ritar grofva och fula bokstäfver: mina svåra ögon sätta mig i omöjlighet at göra annorlunda. Det är med den oföränderligaste vördnad som jag har den äran at framhärda

Högvördigste Herr Doctorens och DomProbstens

ödmjukaste tjenare

L. d 13 febr. 1795. LEOPOLD.

P. S. Från Hs Exc. Riksmarskalken hade jag med gårdags posten tusende hälsningar at frambära.

133.

Till G. A. Reuterholm.

Högvälborne Herr Baron, Rikets Herre, Præsident, Riddare och Commendeur af alla Kongl Majsts Orden
Nådige Herre.

Det förhåller sig så med postgången här i Linköping at den ofta ankommer senare än brefven för den postdagen måste vara inlämnade: och detta som gör ett omgående svar ofta omöjligt, säges bero af den tyska eller södra postens ankomst, som ej får uppehållas.

Jag har ej en minut at använda, och min penna måste flyga som mitt hjerta till Eders Excellences fötter, om jag skall äga den tillfredsställelsen at få nedlägga för Eders Excellence den lifliga, vördnadsfulla och outtryckeliga erkänsla som blifvit hos mig uppväckt af Eders Excellences sidsta nådiga bref och det deri återsände Documentet. Det är ej för min vinst deraf, jag endast har at tacka Eders Excellences ädelmodiga godhet, utan äfven och förnämligast för fem små olyckliga Systerbarns, som Eder Excellence sätter i trygghet, at åtminstone ej förgås af elände.

Nådige Herre. Värdigas sätta mig för Den Välgörande Regentens fötter: värdigas gifva ett värde åt min underdånigaste tacksamhet derigenom at Eders Excellence framför den.

Det vore en enda godhet hvarmed Eders Excellence ännu skulle kunna föröka rågan af så stora välgerningar: nemligen om Eders Excellence vore så nådig at med ett enda ord till StåtHållaren på Drottningholm facilitera erhållandet af det mig, för den förledna tiden i nåder tillagda Tractamente, eller rättare sagt, *Lönings-tillägg*.

Biskopp Lindblom har i bref meddelat mig den honom af Eders Excellence anbefalta nådiga hälsning. Jag har tagit mig den friheten at genom honom till baka svara deruppå. Tillåt mig Nådige Herre, at, för kortheten skull, här åberopa mig detta svar. Det är omöjligt at vara med mera djup vördnad, mera liflig erkänsla, och större orsaker dertill, än jag,

Nådige Herre, Eders Excellences

allra ödmjukaste tjenare

Linköping
d 19 Febr. 1795

LEOPOLD.

134.

Till B. G. WESTBERG.

Linköping d. 2. Mars 1795

MIN bästa Vän. Jag har varit och är ännu öfvermåttan siuk och deraf kommer at jag ej postdageligen öfverhopar dig med mina bref. Tack tusenfalt för ditt sidsta, med de sände papperen. Hvad först deribland angår talet öfver Satiren, så torde du redan veta at du gissat orätt på autoren och at det är af Kellgrén, från hvilken all god gåfva

kommit i vår vitterhet, några senare stycken undantagne, som i de sidstledne åren visat sig. Redan för 16 år till baka, läste jag detta Tal i Upsala, hvarest man hade det i afskrift. Jag måste dock tillstå, at det senare stycket deraf mera behagat mig än det första, hvaraf man svårligen kunde urskilja om det skulle vara ironie, eller alfvar.

Eneboms skurkstycken, förarga mig, som de naturligen böra göra, i synnerhet hans kungörelse angående min broderliga förening med Biörn; men du finner at det ej är mot en sådan slyngel som man kan utan vanheder framställa sig inför Publiken, hvarken som alfvarsam granskare, eller ens med Satirens vapen. När saken angår ära och heder, är skämtet en lacheté och sjelfva försvaret en förnedring. Man måste då tiga och smälta tills vidare. Jag hade väl smordt ihop en liten dialog på vers, med tillhöriga noter, kan hända plaisant nog, som jag skickat Blom; men vid bättre eftersinnande, har jag förbudit alt bruk deraf. Vore jag enkel och ogift, då kunde jag tåla något, och jag behöfde då blott mitt egit mod: nu behöfver jag också min hustrus, som i dessa saker har aldeles intet, och som visserligen har rätt at klaga. Altså ingen rad mera af mig i dessa eller dylika ämnen.

Se här för ro skull, slutet af den lilla *dialogen*, som jag sade mig ha smordt tillhopa:

— — — — — — — — —

A. — Mannen gör sig oförgätlig
Men förtälj mig: Är *hans gång*
Efter denna *Svanesång**)
Ännu lika *Majestätlig?*

*) Med Svanesången förstås *Visan*, som i Dialogen omtaltes. Du torde påminna dig at P. E. säger i sina Egenkärleks och Confusions Sånger, på ett ställe, hvarest han beskrifver huru den höga poëtiska anden ansatte honom: *Nu blef min gång Majestätlig;* Äfven som at han kallar sig *Ætherns Son.*

B. — Ack! i synbart mindre mån.
Man gör spelet efter korten.
A. — Har man sig bekant, på orten,
Ætherns tankar om sin Son?
B. — *Æthern* ropar högst ifrån:
»*Står du der, mitt barn, i lorten?*»
A. — Nå men *Englarne?*
B. — Man tror
At hans ofall de beklaga,
Men med tillägg: »*Kära Bror!*
»Sök dig sjelf ur putten draga.
»Mägtig är väl vår natur,
»Men at hjelpa dig derur,
»Dertill äro vi för svaga.»

Vid Ordet *Etherns* Son, förekom följande anmerkning: »Det är bekant at Pehr Enebom för Titul af *Etherns Son etc.* Han hade tvifvels utan hällre valt den af *Solens Son*, så framt denna ej varit förut upptagen af Stora Mogol. Också finner man mera *luft* än *ljus* i hans skrifter. *Chaqu'un tient de son pere*, som ordspråket lyder.»

Jag hinner ej excerpera mer af denna bagatelle, hvarom jag ber dig aldrig tala för någon. Ty om P. E. finge snuf derom at en sådan existerade, komme han vist fram med någon ny gemenhet. Jag är sjuk och behöfver friden. För öfrigt synes jag mig hvad Enebom beträffar, redan hafva gjordt så mycket som på min tusendel af Svenska Parnassen löpa kan. Göra alla de öfriga så mycket som jag så är det troligt *qu'il tirera le plus court.*

Förlåt mig, Bästa Vän, at jag denna gången ej skrifver längre, och at jag nyttjar det återstående af papperet at framföra min och min hustrus compliment till din Aimabla

Fru, samt till mina vanliga försäkringar om den redliga vänskap och den oupphörliga tillgifvenhet hvarmed jag intill mitt sidsta ögonblick altid skall finnas

Din

upprigtige och trogne Vän
LEOPOLD.

135.

Till N. von Rosenstein.

Linköping d 10. Mars 1795

JAG har altsedan jag hade den äran at få Herr CanzliRådets sidsta begge bref intet varit annat än sjuk. Hemorrhoiderna grassera i hufvud och underlif: de råda således i begge våningarne och äro mästare af hela byggningen. Jag har behöft söka ett ögonblick för att kunna skrifva ett bref: och som det händer när man söker, har jag funnit det semsta af alla. Men nu skäms jag at längre uppskuta.

Min erkänsla för Hr. CanzliRådets anstalt i anseende till *Pehr Eneboms* ovett är ganska liflig. Jag har som Hr. CanzliRådet väl finner, menagements at iagttaga i anseende till min hustru som alt detta gräl ej kan vara angenämt. Hon tycktes soulageras litet af St. Postens Redacteurers vänskapbevisning. För öfrigt håller hon min arm tillbaka, altid färdig at kasta en liten sten då och då in i P. Eneboms täppa. Jag har på hennes begäran förbudit Blom tryckningen af den lilla bagatelle under namn af Dialog, som han lär hafva läst för Herr

CanzliRådet. Sedan den tiden har jag, under oförmögenheten at sysselsätta mig med läsning, (:för mina ögons svaghet, som ej tillåter det:), dicterat, för en som skrifver åt mig, en liten lefvernesbeskrifning öfver Poëten *Durencrâne*, som torde innehålla några nyttiga reflexioner för våra vittra Durencrânar, i synnerhet för dem deribland som göra critiker, lik den, hvarpå P. En. sidst svarat, och som jag tror vara af *Liljestråle;* men det har gått med denna som med *Dialogen;* jag får ej trycka den, och jag är som den, hvilken måste nöja sig med at knyta näfven i byxsäcken. Jag bjuder väl till at ej tänka deråt, *sed naturam expellas furca* etc.

För at himmelsvidt åtskilja mig ifrån Satiren har jag kastat mig hufvudstupa in i metaphysiken. Man behöfver ej der inbillningens vingar, man kryper varsamt fram på raisonnementets många fötter; men det är ändå altid en liten rörelse för den oroliga tanken som leds vid hvilan. Hr. CanzliRådet torde påminna sig en bok om *Själens tillstånd efter döden* öfversatt från *Bastholm,* och för någon tid sedan tryckt i Stockholm. Vi hafva utom denna öfversättning ingen ting skrifvit på Svenska i detta ämne, i tonen af en allmen Folkphilosophie. Men detta ämne betraktadt från den metaphysiska sida, hvarifrån det hos Bastholm föreställes, innefattar nästan alla ämnen som philosopherna någonsin afhandlat rörande Själen, dess natur, förening med kroppen, verkningar, frihet etc etc etc. at ej här nämna grunderna för hoppet om ett tillkommande, dem Basth. härleder från *Metaphysiken;* men som jag tror ensam kunna och böra härledas från *Moralen;* hvari jag också sedan funnit at *Kant* med mig fullkomligen öfverensstämmer. — Nu vore frågan: om man af den anledning Bastholms bok lämnar, och under titul af några *anmerkningar* dervid, skulle kunna lyckas at gifva nationen en liten lätt begripelig, ej trög men dock någorlunda grundelig philo-

sophie öfver dessa ämnen, nyttig, utom för sin moraliska but (: den at kanske bättre än vanligen, styrka den oumbärliga läran om ett tillkommande) — äfven derjemte såsom en temmelig fullständig afhandling öfver dermed närskylde philosophiska meningar — nu vore frågan, säger jag, huru Hr. CanzliRådet tror at allmenheten skulle emottaga ett sådant arbete, och om det väl skulle löna mödan at fullända och utgifva? Haf den godheten at härom meddela mig Herr CanzliRådets upprigtiga råd och betänkande.

Min afsigt är vist ej gifva ut en slags metaphysik: nej den vore tvertom at visa, det klaraste jag förmår, all metaphysiks completta duglöshet; men at tillika under genomgåendet af hennes arsenal, gifva Svenska Läsare ett litet begrepp om hennes vigtigaste vapen. Dernäst önskade jag at kunna fixera philosophien öfver dessa ämnen, till de få rena och nyttiga begrepp hvarom menniskobehofvet och det sunda förnuftet begge förena sig.

Herr CanzliRådet lär vist le åt mig som just under denna min sjukliga magtlöshet sysselsätter mig med ett arbete, äfven under min bästa hälsotid långt öfver mina krafter. Det är sant: jag har ej génie; men jag är arbetsam, och om jag ej flyger, tråkar jag. Dessutom är min mening den at hvar menniska med sundt förstånd kan vara metaphysikus om han vill ge sig tålamod dermed, likasom hvar menniska med armar kan gräfva så djupt han behagar i jorden, om han vill hålla på dermed; — neml ända till dess det händer honom som det händer alla metaphysici at antingen en berghäll möter honom den han ej kan genombryta, eller at han står i vatten opp till öronen och måste välja ett af två, at drunkna eller at lämna platsen.

Det svåraste af alt är at kunna gifva alt detta det behag som gör det läsbart. En skämtande styl i metaphysiken är

ej bättre, än i physiska ämnen. Jag kan ej tåla alla dessa blandningar af qvickheter och solida ämnen. Mig tyckes som hvart ämne har sin styl. Det kommer då an på at utan osmaklighet göra denna styl så lättsinnig den behöfver vara för at qvarhålla läsaren. Sådan har jag bjudt till at göra åtminstone den första delen. De öfrige äro litet alvarsammare.

Det jag här tagit mig friheten at säga, bönfaller jag må få bli oss emellan. Om Herr CanzliRådet täcks meddela mig sin mening om företaget, och jag sedan får lof dertill, skall jag del efter del (ty arbetet består af 2 delar, tillhopa 4 stycken) hafva den äran at underställa mitt försök den philosophens dom, som skrifvit den bästa philosophiska bok vi ännu äga på vårt modersmål och skola få, kanhända på hundrade års tid. — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Akademien, till en sådan fond d'amortissement som redan oss emellan aftalt blifvit och som nu med detta förflutne qvartal tar sin början, enligt samma öfverenskommelse. Går alt som jag önskar, skall jag väl kanske kunna betala i år utom dessa 150 Rdr, ännu andra etthundrade. Men det torde Herr C. R. Gunstigt påminna sig at jag får Edelcrantzka qvartalerne ur — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

136.

Till B. G. Westberg.

Linköping d. 16 Mars 1795

Ditt bref, min bästa vän, som confirmerades genom flere andra, och sedan äfven genom Inrikes Tidningarne, har gjordt mig ingen ting annat än surprenerad. Den Goda Gumman Sv. Akademien har fått en stark Epilepsie, som lätteligen kan bli dödelig. Man kunde vänta något sådant af hennes sidsta convulsiva anstöt af fronderi, och af radotaget från hennes directoirliga organ. Den goda gummans sidsta ord, voro då, som jag ser af din berättelse, lika som så många andras sidsta ord, rena sottiser. Gummans goda Syster, käringen *Erfarenhet* förde henne illa, efter hon i stället för at föra henne till den der vackra Stjernan som syntes långt borta, förde henne i putten. Qui sera-ce qui en tirera l'imbecile? Je n'en sais rien. Hvar nu snillet må bo, öfverst, nederst, eller mitt på berget, (och jag tror at Herr Directeuren ej så noga viste det) så var det denna gången icke i hennes sällskap. Var det någonsin? Det är stor samvetsfråga för oss andra af Salig Akademien.

Det var ett elakt omen, Min Vän, at Akademiens Höge Stiftare kom af sig, som du väl torde minnas, i sitt tal på

Stiftelsedagen. Det betydde troligen at sjelfva inrättningen också skulle komma af sig, som riktigt inträffadt.

Akademien har gjordt sin rigtiga tour, likasom andra, ifrån Slottet på Riddarholmen, och ifrån Riddarholmen, väl icke aldeles till döden, men till förlusten af all borgerlig existence. Hon har fått nåd på afrättsplatsen.

Jag ser af Tidningarne, at Oratorn blifvit skild från sina HofEmbeten. Men jag ser också af enskildta bref at Svararen blifvit StatsSecreterare vid krigsärenderna. Det sidsta förundrar mig, på den grund at i konungens bref om Akademiens upplösning, stå just uttryckeligen anfördt, såsom orsak till Hs Majestäts onåd mot Akademien, det *välbehag öfver oratorns phraser, hvarmed de blifvit besvarade.* Men jag säger altid mig sjelf i sådana ämnen, Jobs bekanta ord: *Ho äst tu, at tu vågar träta med Herranom?*

Det är väl sant at Svaranden icke borde synas serdeles skicklig nu mera, till vitterhetens *fredliga* yrken; Men at han derföre borde blifva StatsSecreter vid Krigsärenderna, det står icke i min Logica. Jag har förgäfves sökt någon annan orsak dertill, än den at han i all sin tid väl bestridt de batailler som gifvas på Opera Theatern och den Dramatiska. *C'est quelque chose qu'une longue experience.* Gumman *Erfarenheten* har likväl gjordt honom till StatsSecreterare. Han hade rätt at göra hennes Eloge. Hon ledde honom rigtigt till den der Stjernan *StatsSecretersEmbetet,* men jag förlåter aldrig den Sacramenska käringen at hafva fört Directeuren så väl och Akademien så illa.

Haud equidem invideo; miror magis.

Jag citerar en latinsk vers efter jag vet at du explicerar latin så bra som jag. Du ser at jag ej smickrar — utom mig sjelf.

Alfvarsamt sagt. Jag finner Silfverstolpes uppförande

obetänksamt, och nästan aldeles tanklöst. Ty när jag, som *Fredric Horn*, afräknar, at Akademiens tal böra vara höjden af konsten at uttrycka sig väl, det vill säga klokt; at det *blå bordet* icke är det samma som de *blå bänkarna*, och at följakteligen det ej är frågan *der*, om någon *Catonicisme* i partivägen (jag nämner, ser du, *poikaktigheten* det hederligaste jag kan:), när jag ännu vidare, lika som samme store *Fredric Horn*, afdrager den manifesta skyldigheten at ej springa i kull den som vinkar, ej kramma ihjel den som famntager, ja, at ej ens pina till döds den sköna hvars faveurer man får, (ehuru cavat det än kunde synas,) och at således ej heller förderfva med höjden af sin vältalighet det vittra Samfund till hvars Ledamot man blifvit kallad, — så återstår ändå altid at man bör hafva någon aktning för dens välgerning man åtnjuter, och at i en Akademi stiftad af en hög Herre, man icke bör göra narr af samma höga Stiftare, i synnerhet ej i hans egen Sons närvaro, Akademiens efterträdande beskyddare. *Qui ne sait point prendre l'esprit de son etat, n'en a aucun.* Vore än Oratorns phraser aldrig så dråpeliga, efter Rethorikan, skall ändå hvar förnuftig man ogilla hans brist af urskillning. Det var dessutom ej svårt at känna Akademiens närvarande assiette, och den kinkiga ställning hvari hon kommit just genom Silfverstolpes val med förbigående af andra. Det hade ej varit ett stort mästerstycke af förstånd at ihogkomma den och lämpa sig derefter. Jag undrar ej på det som skett, jag undrar blott på anledningen dertill. Du förstår mig tillräckligen. Hade Akad. lydt det råd jag vågade gifva henne, och hvaraf resultatet lär finnas i protocollerna, hade hon lefvat ännu med god helsa. Jag är ej mera slaf än andra; men man kan väl, utan at vara det, ändå vara rättvis och klok. Den största och sanna vördnaden för

Stiftaren hade varit at ej skada inrättningen, och at bibehålla den — — —

Nog härom. Ditt bref är förstört för den der anecdoten skull från America som du väl mins. Förstör du också mitt. Om Oratorn har någon blygsamhet, bör han vara litet flat, jag kan ej undgå at känna det.

När jag hörde sägas at Akademien ej kunde göra ett vist val för at ej synas förgäten af sin stiftare, när jag hörde, icke så mycket sägas, som skrikas detta från alla håll, måste jag väl tiga med alla mina skäl. Men i dag frågar jag, om det är at bättre komma i hog sin Stiftare, at låta recipiendairen inför fullsuten Akademie, och i hans egen Sons närvaro tala om honom på sådant sätt här skett? Är detta den stora delicatesse hvaraf Akad. berömde sig?

Du ser at jag ej håller Academiens parti: Men jag har ännu ej sagt öfver detta ämne mer än hälften, och jag gör som vissa präster jag gömmer sidsta delen till en annan gång.

Nu hinner jag ej skrifva längre. Farväl bästa vän. Dina bref äro mig högst välkomna; ty de gifva mig altid kunskaper som jag annars skulle sakna. Mina äro blott phraser, som Silfverstolpes tal, och hvad skall jag skrifva annat? Sakerna äro i dina bref: orden måste då vara i mina. Men det är ändå vist ingalunda blotta ord, utan rigtig sak när jag ber dig frambära min och min hustrus respect för vår aimabla Cousine, äfven som när jag försäkrar dig om den redliga och eviga vänskap hvarmed jag aldrig upphör at vara din

trognaste Vän.

L.

Hälsa Sjöberg tusenfalt. Hvad gör den persedeln? Läser han Astronomien? Han har tid dertill nu. Jettonerna distra-

hera ej hans observationsifver, och rivalisera ej längre med månen och stjernorna. Du ser at jag här rör vid bölden. Voilà le mal, Mon Ami. Vore jag i Stockholm så grämde jag mig mera. Gud hjelper väl språket underligen fram: Försynen sörjer väl för gramattica och lexicon. Men Jettonerna! Jettonerna!

137.

Till G. A. Reuterholm.

Högvälborne Herr Baron, En af Rikets Herrar, Præsident, f. d. ÖfverKammarHerre hos Hs Kl Majst EnkeDrottningen, Riddare och Commendeur af alla Konungens Orden

Nådige Herre.

Det är min lott at äga intet utan genom Eder Excellences ädelmod, och at nödgas anropa Eder Excellence i det minsta, likasom i det största. Med huru stor ledsnad jag understår mig at denna gången upvagta Eder Excellence ännu i samma ämne som tillförene, det behöfver jag ej tolka för Den, hvars fina och lifliga känsla, visserligen bättre dömmer derom än jag skulle beskrifva det.

Nådige Herre, den välgerning hvarför mitt hjerta aldrig skall upphöra at hembära Eder Excellence den vördnadsfullaste tacksamhet, är ännu af mig oåtnjuten, och skall förmodeligen utom Eder Excellences fullbordande godhet, sent eller aldrig komma mig till nytta. Det har uppstått en tvist emellan Herrar Vederbörande, på hvad Cassa den af Konungen

mig nådigst förunnade tillökning af inkomster skulle tagas, och om det är af den vanliga Drottningholms-Staten eller de så kallade Hof-Oeconomie-Medlen, som jag har at utbekomma dessa penningar? Som det synes, lärer den senare meningen prævalera. Jag har derföre genom behörig Inlaga vändt mig till RiksMarskalksEmbetet; men derpå erhållit det svar, at innan jag af en sådan förmån kan komma i åtnjutande, fordras dertill at Konungens Nådigste befallning derom i bref till samma höga Embete, förut anländer. Några och tjugo mil aflägsen, och temmeligen okunnig om sättet at berörde höga befallning, enligt vanlig procedure utverka, understår jag mig at om Eder Excellences fortfarande beskydd och Nådiga åtgerd dertill, allraödmjukast anhålla. Eder Excellence värdigas genom denna sluteliga godhet fullborda sin välgerning. Icke allenast de svårigheter, som för det närvarande möta, tvinga mig at bönfalla härom, utan äfven nödvändigheten at genom någon uttryckelig Kongelig befallning i detta ämne, undanrödja dem, som till äfventyrs en annan tid, annars kunde väckas. En enda rads befallning från Thronen om hvarest dessa penningar, nu och framdeles, skulle af mig erhållas, gjorde tvifvelsutan tillfyllest till detta ändamål, och skulle göra mitt åtnjutande af Eders Excellences välgerning lika så otvifvelaktigt, som Dess ädelmodiga afsigt och min djupa erkänsla.

Snart skall jag ändteligen efter min förmåga hafva uppfylt Eder Excellences befallning och åstundan i anseende till det länge omtalta poëmet, hvarom äfven Biskopp Lindblom tillfört mig Eder Excellences nådiga påminnelse. Med en af de första sommarmånaderna hoppas jag at kunna nedlägga det för Eder Excellences fötter. Må det, ehuru svagt, ehuru ofullkomligt svarande emot mina förbindelser, likväl till någon del vittna om den djupa vördnad och den lifliga erkänsla,

hvarmed jag till mitt yttersta ögonblick visserligen aldrig upphör at vara

Högvälborne Herr Baron, En af Rikets Herrar, Præsident, Riddare och Commendeur af alla Konungens Orden,

Nådige Herre, Eder Exellences
allra ödmjukaste tjenare
LEOPOLD.

Linköping
d 2. Aprill 1795.

138.

Till B. G. WESTBERG.

Link. d. 22. Apr. 1795

MIN Käraste Bror. Det förtryter mig at jag ej hann skrifva med förra posten. Den lilla tacksamhet at straxt svara är den minsta man kan visa för bref sådana som dina. Jag får ej några som göra mig större nöje, alt det förbindliga oberäknadt som du ofta säger mig, och hvaraf jag ej tillräknar mig mera än jag bör. Åren gifva modesti, ser du, i den mån de gifva sjelfkännedom; och jag spår at Pehr Enebom skall om tio eller tolf år begynna på at *gå mindre majestätiskt* och at mindre och mindre höra *de kommande verldarnes beundrans rop*.

Jag beklagar din opasslighet, så mycket en ständigt sjuk usling kan beklaga en hercules i hälsa, som någon gång har snufva eller frossa. För min del har jag mycket lidit af ohälsa under dessa vårdagar, och jag börjar på at ej tro climatet här i Linköping serdeles hälsosamt. Jag mådde

bättre i Stockholm; men jag var också då två år yngre, hvilket gör mycket för en krasslare som jag. Något sumpigt är väl ock stället der jag bor. Jag har tjugo steg ifrån mig en kyrkogård hvarest ingen kan begrafvas emedan liken flyta opp; så sank är trakten.

Alt hvad protocoller heter som utkomma i Stockholm, håller jag: således var jag redan förut ej okunnig om den Ruthske processen. Huru den nu skall slutas, det är det som vi andra Landtboar vänta med nyfikenhet at erfara. För de öfriga nyheterna tackar jag dig högeligen.

Den del jag haft i Extra posten är liten, och äfven med den, har du deri en mager lectûre. Jag var aldrig gjord för at på det sättet roa almenheten; och kan ske ej på något sätt: men man försöker sig, och den kloke lär derigenom at låta bli det hvartill han ej duger. Allmenheten vill antingen gapskratta, eller väckas af myndiga slag. Ingendera var någonsin min genre. Få göra, som du, rättvisa åt dessa medelslag af svagare skämt, eller mera raisonnerande art: och visserligen, när jag äfven betraktas under den synpunkten, har din vänskap för mig, mer del i hvad du säger, än värdet af hvad jag skrifvit. Jag försäkrar dig med all möjelig upprigtighet at jag menar hvad jag här säger. Se här huru jag raisonnerar: Jag är nu 39 år gammal; det vill säga; jag går in i mitt 40 år. När man vid 40 års ålder ej gjordt något mer eller något bättre än jag i litteraturen, bör man låta aldeles bli; åtminstone ej göra en profession af at kladda papper. Huru skulle jag väl hoppas at hädanefter, närmare femtio år, kunna gjöra förträffeligen hvad jag under min lifligaste ungdomstid gjordt föga bättre än medelmåttigt? Men jag är ej missnöjd at hafva bjudt till, och at hafva bjudt till, både länge, och efter yttersta krafter. Det har gjordt mig viss om hvad jag kunde blifva eller ej; och har determinerat

mig så mycket fastare at för min öfriga korta lefnad välja ett helt annat lefnadssätt. Jag har, utan skryt sagt, mycket arbetat, och mycket öfver hvad mina svaga kroppskrafter medgifva. Nu vill jag blott hvila. Har jag ingen nytta gjordt, är det en brist af min förmåga, icke af min flit; och jag hvilar nu med lika godt Samvete som den hvilken förgäfves nedlagt sitt arbete på en oländig mark, som bedragit hans hopp. Det är ej så med Sjöberg. Hans Samvete bör anklaga honom inför Apollo; ty knapt föddes någon Svensk med ett på en gång skönare och starkare Genie än den Lathunden. Jag hatar och älskar honom så mycket man kan göra begge dessa saker på en gång. Men en trogen Camerat i lättja skall han få i mig om jag någon sin, som jag hoppas, kommer till baka till Stockholm. Det gläder mig at Kellgrén, som du charmant säger, *redigerar sitt minne*. Jag ville, i denna bemerkelse, förstöra mitt; ty at utgifva någon samling af hvad jag kunnat skrifva, dertill har jag visserligen ingen håg. Jag begär ingen ära för det lilla jag gjordt, och för det tusen gånger mera jag försökt at göra: jag begär blott at man ursäktar det; och man skall äfven i den delen få göra som man behagar. Min occupation är nu at läsa, och skall framdeles blifva det, så länge mitt bräckliga kärl ännu håller till hopa. Också har lefnaden vissa små pligter, hvartill det är ljuft at förnuftigt formera sig, på det at man ej må dö barn eller dåre vid fyrti femti års ålder. Också är det angenämt, at innan man dör, äfven hafva lefvat litet med sina venner, och det är hvad jag ärnar göra förnämligast, i fall jag har några som tåla mig. Se der min vän, jag har nu skriftat mig tillräckligen. En sjukling som jag, som ej har lång tid öfrig, bör söka at väl använda den, och detta skall bli mitt enda studium hädanefter. Men at gjöra medelmåttiga vers, det är visserligen det semsta sätt at använda lifvet, vore man än

stark och oförgängelig som Adlerbeth. Hvad för öfrigt reputation för Genie beträffar, så är det väl värdt at söka den med en hel lifstids arbete, här i björn-landet. Det bör smickra en vettig man oändligen at man säger om honom på källare och spisqvarter: *det är fan sjelf, den der*, under det at hela den vackra och fina verlden aldrig hör talas om honom annorlunda än som *en kar som skrifver*. Se der vår Svenska Lager.

Förlåt min vidlöftighet i detta ämne. Jag har länge arbetat för at kunna säga det lilla kloka som finnes i dessa betraktelser.

Har jag ej haft annat af mitt skrifveri, har jag åtminstone haft förargelser. Jag talar här ej om alt ovett, hvarpå jag ej räknar, efter det är en så liten och vanlig sak. Men Min Bror, detta hundhufvud för andras sottiser som man antingen verkeligen bär eller måste frukta at bära, se der hvad som kostar på. Hvem har skrifvit den gemena visan som skall gå hand emellan i Stockholm? Hvem har skrifvit emot Blixten? — Jag har darrat i åtta dars tid at man skulle tillägna mig någondera; hvilket i mina närvarande omständigheter och det beroende hvari jag lefver af vederbörandes godhet, vore för mig högst förderfveligit; utom det nedriga som skulle finnas i at directe eller indirecte smäda mina välgörare: ty så kan och bör jag nämna den närvarande regeringen. Jag pålägger dig Min Vän at rent ut säga mig, om du hört någon gissa på mig i ettdera af dessa fall, eller hvilka man tror Autorer till dessa begge stycken. Om du med nästa, blott med två ord underrättar mig derom gör du mig en stor vänskap.

Oss emellan, min Vän — men oss emellan — inom kanske två månar eller högst tre, har du mig tillbaka i Stockholm med pick och pack. Mais c'est le secret de ma vie. Ingen

utom Blom som jag chargerat med at skaffa mig rum, vet det ringaste deraf. Till Sjöberg och din Fru kan du ock säga det; ty jag vet at de begge kunna tiga, åtminstone den senare; men för all del till inga andra. Viste du någon god våning, commode, rymlig, med trägård, och hälst nära vid ditt hus, och ville derom samtala med Blom, vore det skönt. Säg vår samfälta respect för vår aimabla cousine; och emottag min hustrus mångfaldiga tacksägelser för dina hälsningar, genom din

i lifvet och döden
trognaste vän
L.

139.

Till G. A. Reuterholm.

Högvälborne Herr Baron, Præsident, Rikets Herre, Riddare och Commendeur af alla Kongl Majsts Orden.

Nådige Herre.

»Om de qval som den *känslofulle* måste undergå, då »han efter at hafva gjordt alt det goda han förmått, dömmes »vrångt af orättvisan eller lättsinnigheten» — derom skulle jag skrifva; och detta ämne var mig kärt, derföre at det är sublimt; derföre at jag hade dervid ett lika älskadt som vördadt föremål; derföre at det var enligt med mitt hjerta; derföre ändteligen at jag hoppades kunna göra det till ett monument af den skyldigaste tacksamhet, varaktigare än alla mina öfriga svaga arbeten.

Hade jag ej haft detta senare ändamål; vore ej min hälsa så olyckligt svag; och vore det mig möjeligt at under vårmånaderne fullända ett arbete af denna beskaffenhet, hade jag redan efter förmåga uppfyllt denna min högsta pligt och min varmaste önskan.

Men om den känslofulle smertas at dömmas orättvist af en lättsinnig hop, öfver hvars vrånghet han lätt upphöjer sig, — hvad skall han då lida om han fruktar at misstänkas för den lägsta otacksamhet af den ädlaste välgörare, af den som mött alla hans önskningar med den mest nedlåtande godhet; af den som han är skyldig en stor del af sin lefnads lugn och bergning?

Nådige Herre, se der ett ämne, svårare at skrifva öfver, än det förenämde, och hvartill jag med ett bekymradt sinne uppkallas ur dvalan af min närvarande sjuklighet.

De nyheter jag med denna post erhållit rörande *Extra Posten*, hafva försatt mig i den största oro. Redan tillförene har jag fruktat at dels argheten, dels obetänksamheten af vissa artiklar som i detta illa redigerade Dagblad förekommit, skulle skada utgifvaren och kanhända någon oskyldigare än han. Nådige Herre tillåt mig at för Eders Exellence yppa mitt bekymmer öfver detta ämne. Ty verr har jag för något bättre utkomst, fordom skrifvit, och äfven nu senare lämnat vissa stycken till denna Journal. Likväl har jag aldrig varit Redacteur deraf, och aldrig haft dermed den ringaste befattning. Men hvem försäkrar Eders Excellence, at ingen af dessa senare, så rättvist misshagande artiklar, möjligt vis kunde vara af min hand? Hvem försäkrar mig at icke i detta ögonblick kanhända synas i Eders Excellences ögon den otacksammaste och förrädligaste af menniskor? Ett namn det jag visserligen skulle förtjena, i fall jag varit i stånd at

förgäta hederns och tacksamhetens lagar ända till at skrifva vissa stropher af dem jag nyligen läst i detta Dagpapper.

Nådige Herre, sådan är min fruktan; men jag har ännu icke helt och hållit yppat den; och jag darrar at icke kunna med nog varsamhet tillägga det återstående. Jag flyr till Eders Excellences ädla och rättvisa hjerta: förlåt i det fallet min oskicklighet. Kanske allarmerar jag mig utan grund. Men hvem är olyckligare än en stackars rimare, som oftare sett sitt namn missbrukas; som har i sin lilla krets, häftiga ovenner; som vet hvad de kunna försöka; och som derföre måste skälfva hvar gång han ser anonyma foster af den qvicka nedrigheten med fräckhet kringlöpa i allmenheten?

Fruktan och oro, Nådige Herre, skapa misstankar i ett lättrördt och mjältsjukt sinne. Jag har trodt mig finna, eller min inbillning har diktat sig indicer af Eders Exellences onåd emot mig, uti Dess längre än vanliga tystnad. Eders Excellences nedlåtande godhet, har likväl ofta förut hedrat mig med några rader ifrån samma hand, hvarmed Eders Excellence öfver mig utströdt välgerningar. Nådige Herre, tag dem alla åter: jag är glad at uppoffra dem, om Eders Excellence kan ett ögonblick misstänka min redlighet och mina tänkesätt. Jag kan vänja mig at sakna de fördelar hvaraf mitt hopp smikrades. Men aldrig, aldrig skall jag utan den bittraste smerta sakna den ädelmodige Beskyddarens, det visa och hederliga hjertats tillgifvenhet, som jag var nog fåfäng at tro mig äga, och som höll mig skadeslös för hundrade af lifvets vidrigheter. Eders Excellence förundre sig ej om philosophen i ett ögonblick af känsla, glömmer afståndet emellan sig och purpurn. Eders Excellence göre mig ej sjelf till ett exempel af det ämne hvaröfver jag skall skrifva. Nådige Herre, bekläd länge det upphöjda kall Eders Excellence nu innehar; skänk länge sina krafter och sina om-

sorger åt ett fädernesland som behöfver dem; och räkna derföre mera på historiens rättvisa än samtidens. Men om Eders Excellence en dag, tröttnande vid mödan, valde lugnet framför stormen; om det kunde hända at Eders Excellence ändteligen ej kunde visa mig någon annan välgerning än den at emottaga mina vördnadsoffer; det vore då, Nådige Herre, som det klarast skulle synas om det varit egennyttan som hållit mig fästad vid Eders Excellences Person, eller de tänkesätt af erkänsla, djup vördnad, och — om jag understår mig säga — liflig tillgifvenhet, som jag är skyldig Eders Excellences förtjenster och välgerningar, och hvarmed jag intill mitt sidsta ögonblick aldrig upphör at framhärda,

Nådige Herre

Eders Excellences

allraödmjukaste tjenare

Linköping
d 27. Aprill 1795.

LEOPOLD.

140.

Till N. von Rosenstein.

Linköp. d. 4. Maj. 1795

Om mina verser öfver Kellgrén kunnat göra Herr CanzliRådet och några andra dess venner, nöje, har jag vunnit mitt ändamål, och har tillika fått, som Lavater säger: lätta mitt hjerta. Jag är icke allenast väl tillfreds at ej tryckas; jag undanbeder mig det alfvarligen, och om jag talade till en annan än Herr CanzliRådet, och det behöfdes, skulle jag med all min autorliga myndighet, *förbjuda* det. Huru kommer det

då till at fyra rader deraf stå i Extraposten? Och i synnerhet huru kommer det till at de äro förändrade, för at ej säga vanställde? ty Herr CanzliRådet vet at en rimmare som ej finner hvart komma på sitt riktiga ställe klagar altid at man förderfvat hans sköna snillefoster. Denna förändring består likväl ej blott i commateringen, ty denna vers i Extra Posten, om Svenska språket:

Det fick af von Dalin de första rena dragen

lyder ej på det sättet i poëmet, och jag har vist aldrig sagt *von Dalin* i vers. Detta *von*, jag medger det, är väl ett blomster, men ej ett poëtiskt blomster. Jag skulle i det fallet hafva varit skyldig Herr CanzliRådets namn också ett dylikt. Versen lyder sålunda i manuscriptet om jag ej bedrar mig:

Det ägde af Dalin de första etc —

Ett par andra ord, hafva likaså blifvit ombytte. Men jag gissar at min Vän Blom läst poëmet hos Herr CanzliRådet, och sedan ur minnet citerat dessa rader.

Nå, derom nog, och ren för mycket!
En litet semre vers till saken föga gör;
Det har sitt värde, detta stycket,
Af den det gjordes *om*, och Den det gjordes *för*.

Emedlertid är jag i begge dessa afseenden ej ännu nöjd dermed, och at tala uppriktigt, var jag det aldrig med något som jag skref. Man har, som jag ser af Herr CanzliRådets bref, slagit en penning öfver den store afledne mannen; (ty vi kunne nu gifva honom detta namn, efter vi äro hans eftervärld:). Jag hade velat införlifva i mitt poëme bilden af hans själ, likasom hans like Sergel, — (jag tror mig hedra dem begge) — förevigat bilden af hans ansigte; likväl utan all

jemförelse hvarken med Sergel eller Kellgrén. Till den ändan har jag tillagt hosföljande rader. Tillökningen är ej så lång som det jag skickar. Jag har blott genom hela ställets utskrifvande velat utmerka hvarest tilläggningen har sitt rätta rum. Mitt portrait kan vara svagt; men jag tror at det är grundadt på sanning; och jag har målat hvad jag tyckt mig se.

Berättelsen om Gref Gyllenborg, charmerade mig. Om jag varit närvarande hade jag gråtit som han; men jag hade ej vågat göra det öfriga han gjorde. Det som kunde varit ridicult hos en annan, var gudomligt hos Gyllenborg, och hade varit det hos ännu en till, som jag ej nämner. Sätt mig för hans och Gref Oxenstiernas fötter. De hafva vid detta tillfälle begge utmerkt sig genom vackra gerningar. At se Autorn af *Skördarne* bära Kellgren till grafven, och Sångarn af *Menniskans elände* med tårar klappa hans tillslutna kista: det är för min inbillning ett skönare Skådespel än en Kröningsfest.

Hr. CanzliRådet ser at jag är litet svärmare. Jag tillåter mig par principe at till en viss grad, vara det, efter lifvet vore, det förutan, utan färgor och varma.

Den sidst omklagade olägenheten, tyckes arrangera sig af sig sjelf, och jag ser ej at jag behöfves på stället. Men jag dröjer dock ej länge at infinna mig. Ty efter min räkning skall jag ha den äran at vid början af Julii månad muntligen försäkra Herr CanzliRådet om den oföränderliga vördnad och lifliga tillgifvenhet, hvarmed jag länge varit och altid skall förblifva

Välborne Herr CanzliRådets

ödmjukaste tjenare

LEOPOLD

P. S. Min respect för Fru *Hedenberg*.

141.

Till B. G. Westberg.

L. d. 4 Maj 1795

Jag står nu i skuld hos dig, min bästa Vän, för två bref, och dessutom för mycken vänskap. Tack för dina underrättelser om Kellgren och hans sidsta stunder. Det jag får af dig, kan du altid räkna på at jag förut fått af ingen, ty ingen berättar som du. Om någon gör det, är det åtminstone ej Min Vän Blom, som altid är förbannat knapp i berättelser. Den lilla anecdoten om blåsipporne behagade mig otroligt. Den om hans efterfrågan af dagens nyheter, ännu långt mer, efter den fullkomligen målade hans caracter. Ser du, alt det der öfverslumras af andra; men du gömmer det som Maria i ditt hjerta, och gör väl deri. När jag räknar efter hvad jag under tu års tid fått veta ifrån Stockholm har du sagt mig det betydligaste. Du är förträffelig som correspondent; men som jag mins dig vara nästan ändå bättre såsom umgänge, så har jag beslutat at ju förr dess hällre använda dig dertill, om du tillåter, och kommer således antågandes till Stockholm i början af Julii månad, för at, vill Gud, aldrig utan genom död eller landsflygt vidare skiljas derifrån. Vänta dig likväl icke at finna mig glättig och talsam som förut. Kära Bror;

Tu år jag i jordkulan satt — och du kan aldrig tro hvad det gör en menniska trög at bo här i Linköping och äta död fisk, som här vanligast vankar. Jag är dessutom tu år äldre och tu år sjukare. För dig som aldrig åldras och som väl ärnar at, om möjligt är, aldrig dö, göra tu år ingen ting; men på min lefnads vigtskål göra de en stark öfvervigt åt grafven. Emedlertid är jag glad af tanken at åter få se mina venner, hvaribland du har ett rum hvars grad jag skall säga dig med mitt förhållande, hellre än med orden. Ditt förslag på rum kom oss rätt väl till pass. Der blir väl för trångt at bo qvar; men öfver sommaren *emottaga vi detta tillbud med* nöje och tacksamhet. Om friherrinnan Leyonhufvud vill tillåta oss at nyttja denna våning ifrån början af Juli till början af October, då Hennes contract lärer upphöra, betalar jag gerna proportionsvis efter 2000 d. kpts årlig hyra. Var då så hederlig och säg vår Vän Blom at han ej söker vidare efter några interimsrum. Jag hinner ej skrifva honom till med denna post, men skall med nästa vist ej försumma det.

Jag kom ifrån artikeln om Kellgrèn. Man kan ej sörja denna förtjenta mannen, uppriktigare än jag. Det fägnar mig at man hedrat hans minne med en medaille, och at man åtminstone begrafvit honom i Christen jord. Jag har skrifvit några verser öfver honom, som jag skall skicka dig när jag hinner afskrifva dem, och som du emedlertid kan få se hos Canzli Rådet Rosenstein. En viss Boilevetz som du torde känna har skrifvit en dum bit öfver denna *sin vän* (som han nu efteråt påstår,) här i Linköpingsbladet, för hvilken alla våra stora kännare här å orten, comme de raison, tacka mig. Det är en af mina förargelser. Jag har ej kunnat publikt desavouera den, efter jag umgås med autorn.

Nu i dessa dagar begynner jag at packa in, och sedan, så snart jag hunnit sluta min brunnscur i Söderköping, hvar-

till jag blifvit rådd af Acrel i Upsala, kommer jag till Stockholm, som jag hoppas, ännu lefvande. Det skall vara mig högst kärt at åter finna dig, och at åter få jollra ihop med dig (så mycket jag då kan jollra) om menniskors sottiser på verser och prosa, hvaribland mina egna intaga, som jag fruktar, ej det minsta rummet. Min hustru flatterad som hon bör vara af din hugkomst och dina goda tankar tackar derföre med de vänskapsfullaste hälsningar till Din Fru och dig. Hvad mig beträffar, skickar jag dig min fullkomligaste respect at frambära. Farväl min bästa Vän, jag omfamnar dig i tankarne med den sannaste vänskap, och med den högaktning som en verkelig vän hyser och förtiger. Hälsa Sjöberg. Han borde likväl svara ett ord, tyckes mig. Ämnet vore godt, och rättvisan fordrade det. Jag har varit litet indignerad af denna citation — i denna conjunctur. Gud nåde den som har en Själ känslig för rättvisan. Talar han, så är han ofta förlorad. Tiger han, så måste han spricka af harm.

142.

Till J. G. Oxenstierna.

Högvälborne Herr Grefve, RiksMarskalk, Riddare och Commendeur af alla Konungens Orden,
Nådige Herre.

Under postdagelig väntan at få tacka Eders Exellence för det lofvade Företalet, har jag hittils dröjt at aflägga hos Eders Exellence min vördnadsfulla erkänsla för det bref hvarmed Eders Exellence senast hedrat mig. Men som jag har anledning tro, at Eders Exellence nu mera torde hafva förändrat sin tanke, antingen at skrifva ett sådant, eller at lämna mig del deraf, bör jag ej längre dröja at uppfylla en — icke försummad, — blott uppskuten skyldighet.

Om Eders Exellence verkeligen tagit det beslutet at intet företal göra, hoppas jag sådant icke grundas på något lika ombytt beslut angående utgifvandet af Eders Exellences arbeten. Vi äga redan Grefvarne Creutz och Gyllenborgs, eller komma vi at snart äga dem. Vi hafva visshet om den altför tidigt saknade Kellgréns, åt hvars minne jag hemburit, tillräckligt, både rim och tårar. Det återstår at Sverges fjerde stora Skald, som Horatius säger, *quadret numerum;* hvarefter jag ej ser hvad som i fäderneslandets poëtiska ära vidare skulle kunna tilläggas.

Jag är smickrad som jag bör vara, och kanske något mera än jag borde tillåta mig, öfver det loford Eders Exellence behagat gifva åt mina rim till Fru Grefvinnan Wrede, men i sanning, när frågan är om Kellgréns död och om Eders Exellences arbeten, kan jag ej nog kort hvarken tacka derföre, eller tala om mig sjelf.

Neque enim concludere versum
Dixeris esse satis: neque si quis scribat, uti nos
Sermoni propiora, putes hunc esse poëtam.

Ingen ting skulle vara mig angenämare än at få göra en brunscur i det sällskap, som Ers Exellence har den godheten at tillbjuda mig, och som utan brunscur, ensamt förtjente at jag derföre reste till Sätra. Men jag är för i år dömd till Söderköping, likasom man dömmes till Marstrand, af min Medicus, som påstår at både Medevi och Sätra äro för mig alt för starka vatten. Jag har druckit begge, och tror mig hafva en klar erfarenhet deraf. Eders Exellence värdigas tro, at näst behofvet af en brunn, hvilken som hellst, är för mig ingen ting obehageligare än at ej kunna nyttja den som Eders Exellence har den godheten at föreslå.

Men jag skall, om jag lefver 2^{ne} månader ännu (och det är verkeligen en fråga som har sin stora ovisshet) godtgöra mig för hvad jag nu uppoffrar. Min afsigt är at då flytta aldeles tillbaka till Stockholm, för at åtminstone stå lik der. Jag är sjuk, Gud vet, öfver beskrifning; men det skall ej hindra mig, så länge jag ännu kan vistas ute, och Eders Exellence tillåter mig at synas i Dess hus, at ända intill missbruk, nyttja denna tillstädjelse.

Min hustru, likasom jag, bedja om vår djupa vördnads förmälan till Hennes Nåde Fru Grefvinnan. Eders Exellence som någon gång i sina bref värdes tala om sina arbeten,

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 19 22 04 017 3